

LIETUVOS VIETOS BENDRUOMENIŲ ORGANIZACIJŲ SĄJUNGA
LIETUVOS BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLOS GALIMYBIŲ IR POREIKIŲ TYRIMAS

**LIETUVOS BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ
(BO) VEIKLOS GALIMYBIŲ IR POREIKIŲ
TYRIMAS
APKLAUSOS ATASKAITA,
2021, KAUNAS**

Parengė: dr. Jurga Bučaitė-Vilkė, dr. Viktorija Baranauskienė
VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS, LIETUVOS SOCIALINIŲ MOKSLŲ CENTRAS

TURINYS

ĮVADAS	3
1. ĮSITRAUKIMĄ Į BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLĄ LEMIANTYS VEIKSNIAI IR VYKDOMOS BENDRUOMENINĖS VEIKLOS PROFILIAI	10
2. ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI ORGANIZACIJOSE	24
3. BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ FINANSAVIMO ŠALTINIAI	29
4. INFRASTRUKTŪRINIAI IR ORGANIZACINIAI BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ IŠTEKLIAI	34
5. BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ GALIMYBĖS PERIMTI DALĮ PASLAUGŲ IR JAS TEIKTI	38
APIBENDRINIMAS	46
PRIEDAI	0

LENTELIŲ IR PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

- 1 lentelė.** Anketos struktūra ir pagrindiniai klausimai.
- 2 Lentelė.** Apklausoje dalyvavusių miesto ir kaimo BO skaičius Lietuvos savivaldybėse.
- 3 lentelė.** Apklausoje dalyvavusių BO sąrašinių narių apytikris skaičius.
-
- 1 pav.** Apklausoje dalyvavusių miesto ir kaimo BO imtis, proc.
- 2 pav.** BO juridinis statusas, proc.
- 3 pav.** Aktyvesni BO veikloje dalyvaujantys asmenys pagal lytį, proc.
- 4 pav.** Aktyvesni BO veikloje dalyvaujantys asmenys pagal amžių, proc.
- 5 pav.** Aktyvesni BO veikloje dalyvaujantys asmenys pagal užimtumą, proc.
- 6 pav.** BO paskirtis ir tikslai kaimo ir miesto organizacijose, proc.
- 7 pav.** BO vykdomos veiklos sritys kaimo ir miesto organizacijose, proc.
- 8 pav.** Gyventojų motyvai dalyvauti BO veiklose kaimo ir miesto organizacijose, proc.
- 9 pav.** Pagrindinės priežastys, dėl kurių gyventojai nedalyvauja BO veikloje kaimo ir miesto organizacijose, proc.
- 10 pav.** BO administravimo ir vadybos veiklų poreikio vertinimas miesto organizacijose, proc.
- 11 pav.** BO administravimo ir vadybos veiklų poreikio vertinimas kaimo organizacijose, proc.
- 12 pav.** Bendradarbiavimo ryšių palaikymas su kitomis institucijomis ir organizacijomis tarp miesto BO, proc.
- 13 pav.** Bendradarbiavimo ryšių palaikymas su kitomis institucijomis ir organizacijomis tarp kaimo BO, proc.
- 14 pav.** Bendradarbiavimo paskatos su kitomis BO, proc.
- 15 pav.** BO narių dalyvavimas bendruomenėms svarbių klausimų svarstyme ir sprendimų priėmime, proc.
- 16 pav.** Pagrindinės BO veiklos vykdymo problemos, proc.
- 17 pav.** Samdomų darbuotojų skaičius BO, proc.
- 18 pav.** Veiklos organizavimo principai BO, proc.
- 19 pav.** BO turimi gebėjimai ir kompetencijos miesto organizacijose, proc.
- 20 pav.** BO turimi gebėjimai ir kompetencijos kaimo organizacijose, proc.
- 21 pav.** BO projektinės veiklos profilis, proc.
- 22 pav.** BO projektinės veiklos profilis, įgyvendinamų projektų skaičius, proc.
- 23 pav.** BO metinių pajamų struktūra, proc.
- 24 pav.** BO bendrųjų metinių pajamų pasiskirstymas, proc.
- 25 pav.** BO pajamų šaltinių pasiskirstymas miesto organizacijose, proc.
- 26 pav.** BO pajamų šaltinių pasiskirstymas kaimo organizacijose, proc.
- 27 pav.** Galimybės turėti BO patalpas, proc.
- 28 pav.** BO turimų patalpų savininkai, proc.
- 29 pav.** BO turimų patalpų išlaikymo kaštai, proc.
- 30 pav.** BO turimos biuro technikos ir turto galimybės, proc.
- 31 pav.** BO turimos biuro technikos ir disponuojamas turtas, proc.
- 32 pav.** Paslaugų trūkumas gyvenamojoje teritorijoje, proc.
- 33 pav.** Paslaugų trūkumas gyvenamojoje teritorijoje atskiroms socialinėms grupėms, proc.
- 34 pav.** BO galimybės teikti paslaugas gyvenamojoje miesto teritorijoje, proc.
- 35 pav.** BO galimybės teikti paslaugas gyvenamojoje kaimo teritorijoje, proc.
- 36 pav.** BO veiklos vizija po 5 metų, proc.
- 37 pav.** Veiklų, būtinų BO plėtrai svarba miesto teritorijose, proc.
- 38 pav.** Veiklų, būtinų BO plėtrai svarba kaimo teritorijose, proc.

ĮVADAS

Ataskaitoje pateikiama Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjungos (LVBOS) vykdytos apklausos rezultatai ir apibendrinimas. Lietuvos bendruomeninių organizacijų (toliau - BO) apklausa atlikta vykdant Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos priemonės "Nevyriausybines organizacijas vienijančių asociacijų institucinio stiprinimo projektų finansavimo 2021 metais atrankos konkurso" projektą (Nr. NOBP01272, sutartis 2021-03-08). Šio projekto tikslas – **ištirti esamą Lietuvos vietos bendruomeninių organizacijų (toliau – BO) situaciją, išanalizuoti stipriąsias ir silpnąsias BO sritis bei atskleisti jų veiklos galimybes ir poreikius**. Šia apklausa taip pat buvo siekiama nustatyti paramos BO kryptis bei priemonės, jos pagrindu numatoma rengti Lietuvos Bendruomenių veiklos plėtros programos gaires, kurios teikiamos valstybės institucijoms, atsakingoms už regioninės plėtros politikos klausimus ir darbotvarkę.

2021 m. gegužės – birželio mėn. pagal sudarytą klausimyną buvo įvykdyta savivaldybių vietos bendruomeninių organizacijų ir asociacijų lyderių apklausa, kurioje dalyvavo 503 VBO ir jas vienijančių asociacijų iš visų Lietuvos savivaldybių. Klausimynas elektroniniu būdu buvo platinamas BO organizacijų vadovams arba jų įgaliotiems atstovams pagal iš anksto sudarytą adresatų sąrašą naudojant elektroninę apklausų atlikimo platformą apklausa.lt. Apklausos imties pagrindą sudaro respondentai, atstovaujantys savo organizacijas bei geriausiai išmanantys savo teritorines problemas, iššūkius bei galintys įvertinti esamą bendruomeninės veiklos situaciją.

Pagrindinės ataskaitoje naudojamos sąvokos.

Remiantis atliktais empiriniais sociologiniais tyrimais, bendruomenę galima traktuoti kaip socialinės organizacijos formą ir socialinių sąveikų lauką, kuriame dalyvauja vietos gyventojai, gyventojų interesų grupės ar institucijos bei jų junginiai. Teigiama, kad vietos bendruomenėje esama horizontalių ir vertikalų sąveikų tinklų, kurios įtraukia skirtingas institucijas ar jų atstovus. **Horizontalioji bendruomenės dedamoji** apima santykius tarp individų ar jų grupių tam tikroje lokalioje geografinėje vietovėje. **Vertikalusis pjūvis** – tai santykiai tarp gyventojų ar interesų grupių, bei santykiai tarp interesų grupių ir savivaldos institucijų, valstybinių ar biudžetinių organizacijų. Žvelgiant į vietos bendruomenę, pagrindiniai bendruomenės veikėjai yra organizacijos ir jų tarpusavio ryšiai, kurie padeda patenkinti bendruomenės ekonominius, politinius bei socialinius ar socio-kultūrinės bei edukacinės veiklos poreikius. Taip pat šie santykiai atlieka interesų gynimo funkciją įvairiais klausimais, pavyzdžiui, vietos gyvenimo kokybės, viešosios paslaugų infrastruktūros vystymas, kultūrinė bendruomenės veikla, edukacija, sportas ar rekreacija bei kitos teritorijos vystymui svarbios veiklos.

Analizuojant bendruomeninių organizacijų veiklą svarbu įvertinti ir **geografinį** kriterijų, kuris suprantamas kaip tam tikra teritorija, remiantis įstatymuose apibrėžta administracinio suskirstymo struktūra. Geografinis kriterijus vartojamas ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose, apibrėžiančiuose bendruomenines organizacijas, kur įtraukiamas tiek teritorinis, tiek ir interesų atstovavimo, dalyvavimo bei bendruomenės poreikių tenkinimo aspektas. Bendruomeninių organizacijų plėtros įstatyme pateikiama, „**bendruomeninė organizacija** – asociacija, kurios steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai) ir kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje“ (Bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymas, 2018 m. gruodžio 13 d. Nr. XIII-1774). Taip pat įstatyme nurodoma, kaip traktuoti gyvenamosios vietovės bendruomenę: „**Gyvenamosios vietovės bendruomenė** – savivaldybės gyvenamosios vietovės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai, susieti bendrais gyvenimo kaimynystėje poreikiais ir interesais ir tenkindami šiuos poreikius ir interesus veikiantys įvairiomis tiesioginio dalyvavimo formomis (susirinkimas, viešas svarstymas, apklausa, veikla per savo atstovus, bendruomeninės

organizacijos ir kt.)“ (Bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymas, 2018 m. gruodžio 13 d. Nr. XIII-1774). Tad vertinant BO veiklos profilį ir turimą organizacinį, finansinį bei vadybinį potencialą, svarbu atsižvelgti ir į geografinius bendruomeninės veiklos apribojimus.

Apklausos metodologija ir tyrimo imtis.

Ataskaitoje vertinami ir analizuojami atliktos apklausos duomenys. Anketos klausimų pagrindą sudaro klausimai, skirti įvertinti BO organizacijų veiklos profilį ir vykdomos veiklos apimtį, veiklos apimčių, veiklos organizavimo, žmoniškųjų išteklių valdymo, finansavimo, turimos infrastruktūros bei galimybių teikti įvairias paslaugas aspektu. Anketą sudarė šie klausimų blokai:

Nr.	Klausimų blokas	Anketos klausimai
1.	Įsitraukimo į BO veiklą motyvų vertinimas. BO vykdomos veiklos profilis.	BO organizacinės veiklos profilis ir socialiniai-demografiniai narių profiliai. BO paskirtis ir numatyti veiklos tikslai. BO vykdomų veiklų profilis. Motyvai, skatinantys dalyvauti BO veikloje. Priežastys, mažinančios dalyvavimą BO veikloje. BO aktyvaus nario, dalyvio socialinis-ekonominis profilis. BO administravimas ir vadyba. Bendradarbiavimo ryšiai su kitomis suinteresuotomis šalimis. BO narių dalyvavimas bendruomenės svarbių klausimų svarstyme ir sprendimų priėmime. Pagrindinės BO problemos, su kuriomis susiduriama.
2.	BO žmogiškieji ištekliai	Samdomų darbuotojų skaičius. BO veiklos organizavimas. BO vadybiniai gebėjimai.
3.	BO finansavimo šaltiniai	BO projektinės veiklos vykdymo galimybės. BO metinės pajamos ir biudžeto struktūra.
4.	BO infrastruktūros ir organizaciniai ištekliai	BO turimos patalpos ir jų naudojimo galimybės. BO turima įranga ir kita reikalinga biuro infrastruktūra.
5.	BO galimybės perimti dalį paslaugų ir jas teikti	Paslaugų trūkumas gyvenamojoje teritorijoje. Socialinių grupių poreikiai atskiroms paslaugoms. BO galimybės teikti paslaugas įvairiose veiklų grupėse. Reikalinga parama tolimesniam BO veiklos vystymui.

1 lentelė. Anketos struktūra ir pagrindiniai klausimai.

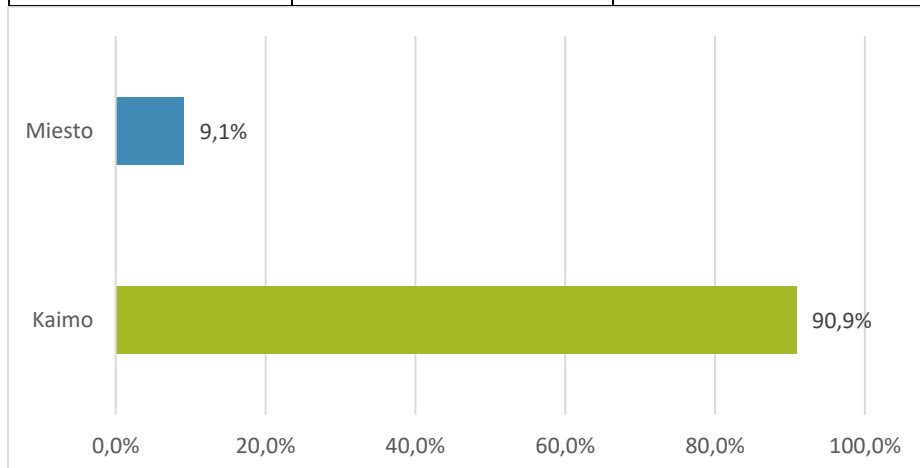
Viso apklaustos 503 Lietuvos BO organizacijos, veikiančios tiek mieste, tiek kaimo teritorijose. Miesto bendruomeninės organizacijos sudarė 9,1 proc. (arba 46 organizacijos), o kaimo – 90,9 proc., t. y. 457 organizacijos (žr. 1 pav.). Toliau tyrimo ataskaitoje bus lyginamos dvi BO grupės: veikiančios miestuose ir priskiriamos pagal Registrų centro duomenis miesto bendruomeninėms organizacijoms ir veikiančios kaimo teritorijose bei lyginami skirtingi šių dviejų grupių atsakymai. Bendra imtis pateikta 2 ir 3 prieduose (Lietuvos miestų bendruomenių ir kaimo bendruomenių organizacijų skaičius).

2 Lentelė. Apklausoje dalyvavusių miesto ir kaimo BO skaičius Lietuvos savivaldybėse.

Savivaldybė	Apklaustų miesto BO skaičius, vnt.	Apklaustų kaimo BO skaičius, vnt.
-------------	------------------------------------	-----------------------------------

Akmenės r. sav.	-	6
Alytaus m. sav.	-	-
Alytaus r. sav.	-	12
Anykščių r. sav.	-	9
Birštono sav.	-	-
Biržų r. sav.	1	9
Druskininkų sav.	-	4
Elektrėnų sav.	1	5
Ignalinos r. sav.	2	3
Jonavos r. sav.	-	7
Joniškio r. sav.	-	13
Jurbarko r. sav.	-	12
Kaišiadorių r. sav.	1	8
Kalvarijos sav.	-	8
Kauno m. sav.	10	-
Kauno r. sav.	-	16
Kazlų Rūdos sav.	-	7
Kėdainių r. sav.	1	13
Kelmės r. sav.	1	19
Klaipėdos m. sav.	4	-
Klaipėdos r. sav.	-	8
Kretingos r. sav.	-	7
Kupiškio r. sav.	-	3
Lazdijų r. sav.	-	13
Marijampolės sav.	-	6
Mažeikių r. sav.	-	10
Molėtų r. sav.	-	11
Neringos sav.	-	-
Pagėgių sav.	-	3
Pakruojo r. sav.	1	6
Palangos m. sav.	-	-
Panevėžio m. sav.	1	-
Panevėžio r. sav.	-	22
Pasvalio r. sav.	-	11
Plungės r. sav.	-	6
Prienų r. sav.	-	9
Radviliškio r. sav.	-	12

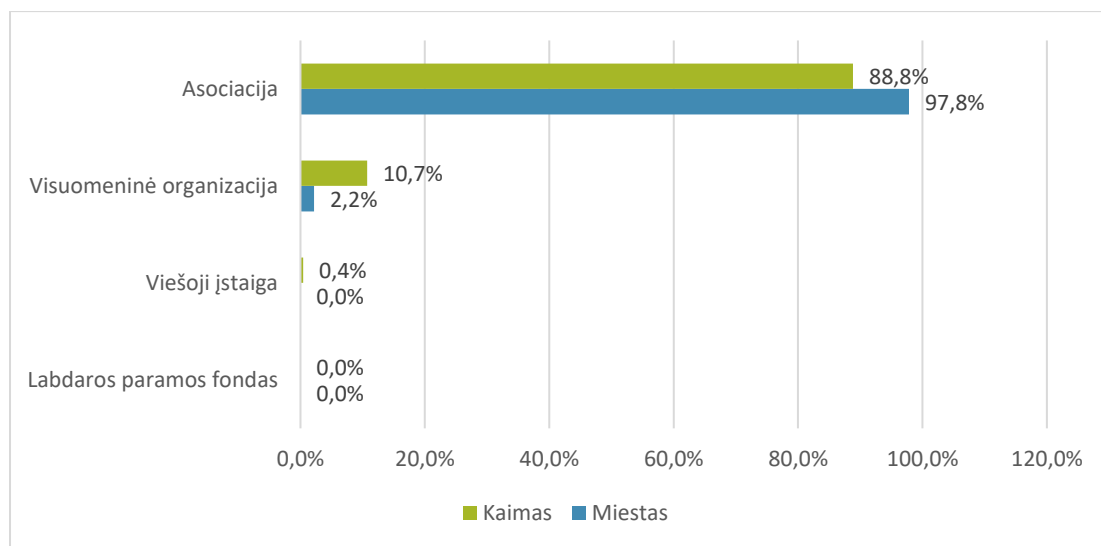
Raseinių r. sav.	-	15
Rietavo sav.	-	3
Rokiškio r. sav.	-	13
Šakių r. sav.	1	6
Šalčininkų r. sav.	-	2
Šiaulių m. sav.	4	
Šiaulių r. sav.	-	14
Šilalės r. sav.	-	10
Šilutės r. sav.	-	9
Širvintų r. sav.	-	6
Skuodo r. sav.	-	10
Švenčionių r. sav.	-	6
Tauragės r. sav.	-	10
Telšių r. sav.	-	7
Trakų r. sav.	-	6
Ukmergės r. sav.	1	16
Utenos r. sav.	-	7
Varėnos r. sav.	-	10
Vilkaviškio r. sav.	-	13
Vilniaus m. sav.	17	-
Vilniaus r. sav.	-	12
Visagino sav.	-	-
Zarasų r. sav.	-	4
VISO	46	457

1 pav. Apklausoje dalyvavusių miesto ir kaimo BO imtis, proc.

Remiantis Lietuvos teisine įstatymine baze, nevyriausybinių organizacijų veiklą vykdyti gali veikdamos kaip viešosios įstaigos, steigiamos ne valstybės sektoriaus institucijų, asociacijos, labdaros ir paramos fondai, bei kaip kitos organizacijos (čia priskiriamos religinės bendruomenės, bendrijos). Kalbant konkrečiai apie

bendruomenėse teritoriškumo principu veikiančias bendruomenines organizacijas (bendruomenės centrus), vienas dažniausių teisinių formų yra asociacija. LR vietos bendruomenių savivaldos politikos pagrindų 2016 m. įstatymo projekte (LR vietos bendruomenių savivaldos politikos pagrindų įstatymas, 2016), o nuo 2018 m. sausio 1 d. įstatyme bei nuo 2019 m. įsigaliojusiame LR bendruomeninių organizacijų plėtros įstatyme bendruomeninė organizacija yra apibrėžiama kaip „asociacija, kurios steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai) ir kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje“ (LR bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymas, 2018, 2 str. 1 d.). Kitokį teisinį statusą nei asociacija turinčios BO nuo 2019 m., kuomet įsigaliojo minėtas įstatymas, privalėjo keisti savo statusą, siekdamos ir toliau išlaikyti galimybę vadintis bendruomenine organizacija. Remiantis 2 paveiksle pateiktais duomenimis, apklausos imties daugumą tiek miesto, tiek kaimo BO tarpe sudaro asociacijos statusą turinčios organizacijos. Tik išimtinai maža dalis BO turi kitokį teisinį statusą (žr. 2 pav.).

2 pav. BO juridinis statusas, proc.

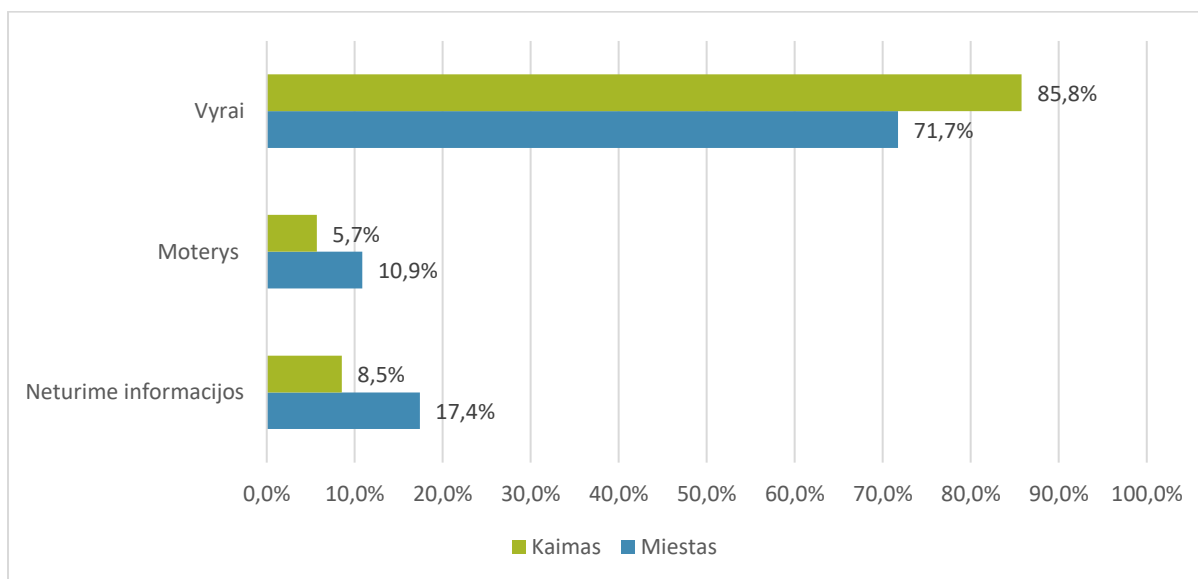
8 anketos klausimas buvo skirtas išsiaiškinti kiek kiekviena apklausoje dalyvavusi BO turi sąrašinių narių. Gauti apklausos rezultatų duomenys parodė, kad yra labai sudėtinga įvertinti (apskaičiuoti), kiek kiekvienai BO priklauso narių, nes labai dažnai atsakymuose buvo nurodomas tik apytikris narių skaičius. Apibendrinus visus apklausos duomenis gauta, kad iš apklausoje dalyvavusių 503 BO, bendras jų narių skaičius siekė apie 33 421 (žiūrėti 3 lentelę). Analizuojant duomenis apie miesto BO pateikiamą sąrašinių narių skaičių, galima išskirti tokius atvejus: 3 BO pateikė tik apytikrį narių skaičių; 1 – nepateikė jokio skaičiaus; 1 miesto BO buvo pateiktas tik 2018 m. žinomas narių skaičius, nes BO teko perregistruoti organizacijos įstatus, todėl nuo tų metų nebuvo renkamas nario mokestis ir organizacija tapo atvira visiems, kurie turi idėjų veiklos vykdymui; 1 BO pažymėjo, kad, jos veiklą jungia 7 bendruomeninės organizacijos, kurios vienijamos skėtinės KBO, jos yra nepatenkančios po BO apibrėžimu; kita miesto BO pažymėjo, kad jos vykdoma veikla apjungia 8 BO; dar viena miesto BO patikslino, kad 2021 m. birželio 7 d. buvo padidėjęs narių skaičius iki 61 (tačiau šios organizacijos sąrašinių narių skaičius fiksuotas 2021 m. sausio 1 d.). Analizuojant duomenis apie kaimo BO pateikiamus sąrašinių narių skaičių yra išskiriami tokie anketoje pažymėti atvejai: 10 kaimo BO pažymėjo apytikrį sąrašinių narių skaičių; 1 kaimo BO pažymėjo VŠĮ dalininkų skaičių, kuris siekė 30 narių (šiuo atveju jis ir buvo įtrauktas į bendrąją apskaitą), taip pat ši organizacija pateikė ir turimą „Facebooko“ narių skaičių (apklausos metu jis siekė 1 150 narių) bei turimų e-pašto adresų grupę (apklausos metu siekė 205 narių skaičių); 1 iš apklaustų kaimo BO pateikė du narių skaičius (99 ir 53

– į apskaitą įtrauktas 99 narių skaičius); 1 iš BO parašė komentarą, kad „visi BO gyventojai į sąrašus netraukiami“ ir nenurodė sąrašinių narių skaičiaus, todėl šios kaimo BO narių skaičius nebuvo įtrauktas į apskaitą (vertinta, kaip neturinti narių); 1 iš kaimo BO pažymėjo, kad šiuo metu dėl esančios COVID-19 situacijos nebuvo patikslintas sąrašinių narių skaičius, jų sąrašinių narių skaičius 2020 m. siekė 60 narių; 1 kaimo BO pažymėjo konkretų narių skaičių, tačiau papildomai pažymėjo, kad BO vykdomoje veikloje noriai dalyvauja ir ne sąrašiniai nariai; 1 iš apklausoje dalyvavusių kaimo BO pažymėjo, kad turi „daug“ sąrašinių narių, todėl jų narių skaičius buvo prilygintas 0. Taigi, matoma, kad iš gautų apklausos duomenų yra sudėtinga įvertinti tikslų BO sąrašinių narių skaičių, tačiau apibendrinus duomenis galima teigti, kad BO vidutinių sąrašinių narių skaičius yra apie 66,4 proc. (iš jų miesto BO sudaro – 62,3 proc., kaimo BO 66,9 proc.), todėl galima teigti, kad įvertinus visus apibendrintus duomenis, didesnis sąrašinių narių skaičius yra būdingas kaimo BO.

3 lentelė. Apklausoje dalyvavusių BO sąrašinių narių apytikris skaičius.

BO rūšis	Apklausoje dalyvavusių BO imtis	Apytikris sąrašinių narių skaičius 2021 m. sausio 1 d.
Miesto BO	46	2 865
Kaimo BO	457	30 556
VISO:	503	33 421

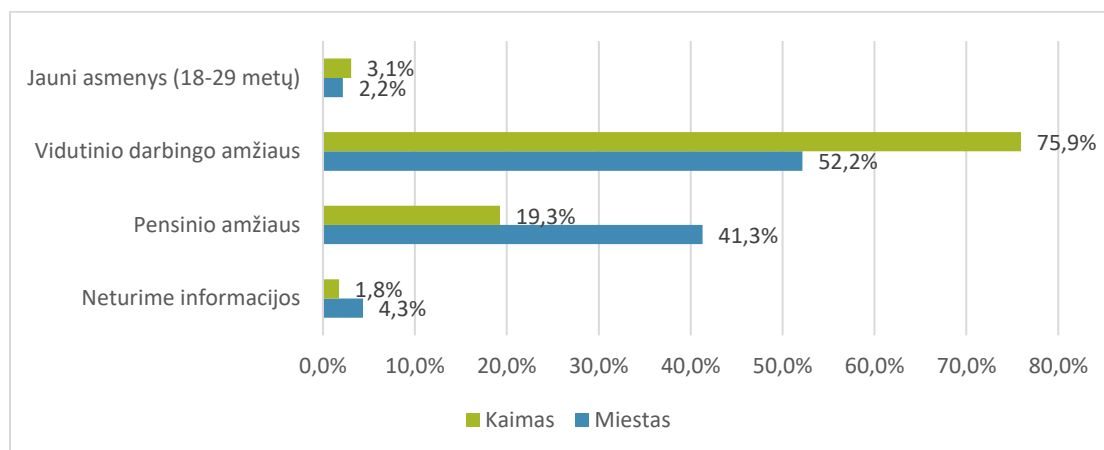
Jeigu pažvelgtume į BO organizacijose dalyvaujančių narių charakteristikas pagal jų lytį, amžių ar užimtumą, matytume gana aiškų „tipinį“ bendruomenės organizacijos nario socialinį-demografinį portretą. Aktyvesni BO veikloje dalyvaujantys asmenys pagal lytį yra išimtinai vyrai. Čia nematome didelių skirtumų tarp kaimo (85,9 proc.) ir miesto (71,7 proc.) BO (žr. 3 pav.). Galime teigti, kad būtent vyrai sudaro didžiąją dalį bendruomeninių organizacijų valdybos narių, yra linkę aktyviau dalyvauti sprendžiant ir organizuojant bendruomenines veiklas.

3 pav. Aktyvesni BO veikloje dalyvaujantys asmenys pagal lytį, proc.

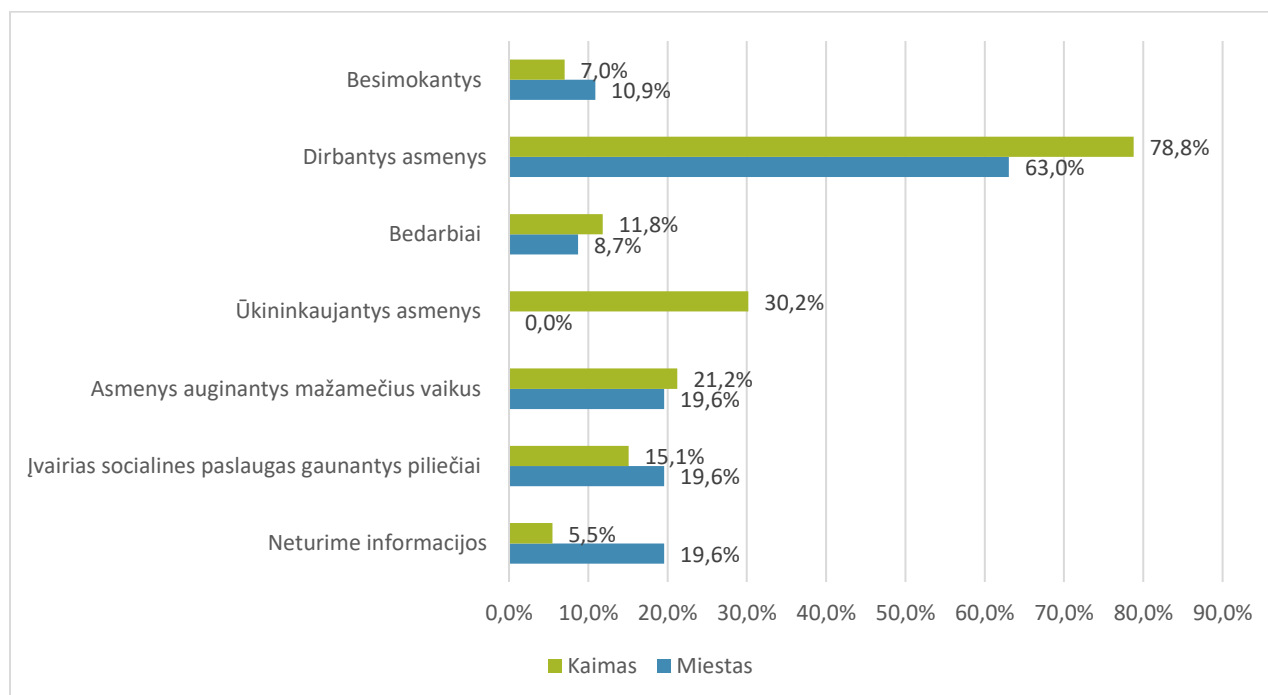
Pagal amžiaus indikatorių, aktyvesni BO veikloje dalyvaujantys asmenys priklauso vidutinio amžiaus grupei (iki- pensinio amžiaus). Kaime tokių darbingo amžiaus aktyvių BO narių yra 75,9 proc. visų organizacijos

narių tarpe, mieste mažiau, apie 52,2 proc. Miesto BO taip pat būdingas aktyvesnis pensinio amžiaus asmenų įsitraukimas (aktyvūs nariai čia sudaro 41,3 proc.) (žr. 4 pav.).

4 pav. Aktyvesni BO veikloje dalyvaujantys asmenys pagal amžių, proc.

Pagal profesinės veiklos ir užimtumo kriterijų, aktyvesni BO veikloje dalyvaujantys asmenys yra dirbantieji, aktyviai įsitraukę į darbo rinką ir dalį savo laiko skiriantys bendruomeninėms veiklos vystyti. Ypač didelę dalį apklausoje dalyvaujančių kaimo BO narių sudaro dirbantieji asmenys (78,8 proc.), kiek mažiau miesto – 63 proc. Kaimo organizacijų veikloje išsiskiria ūkininkavimo veikla užsiimančios asmenys, kurie taip pat gana aktyviai įsitraukia į šias veiklas (30,2 proc. kaimo BO narių yra ūkininkai) (žr. 5 pav.). Kitų kategorijų asmenys, tokie kaip besimokantis jaunimas, šeimos, auginančios mažamečius vaikus, įvairias socialines paslaugas gaunantys ar bedarbiai yra kur kas mažiau įsitraukę į BO veiklas tiek mieste, tiek kaime.

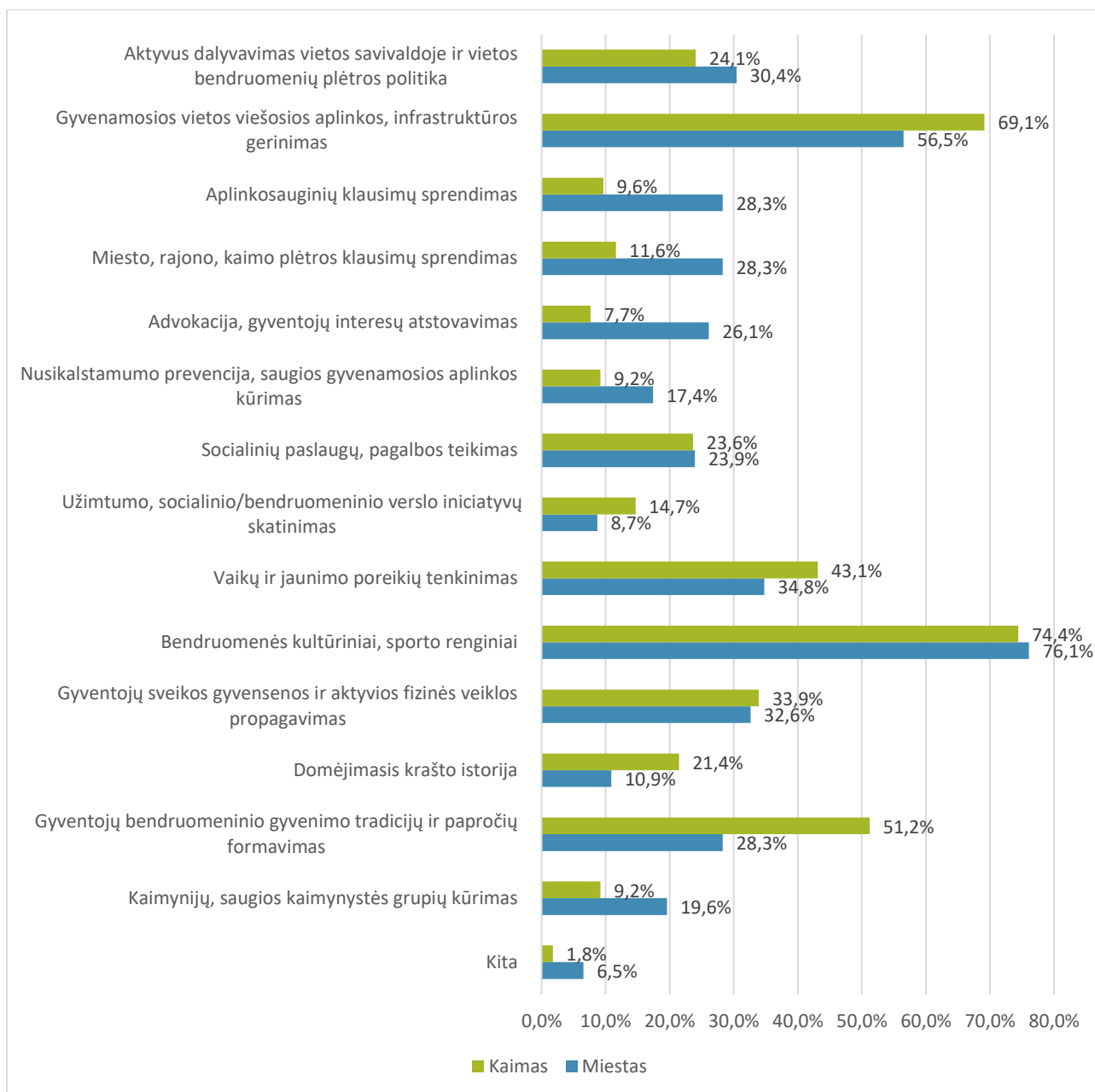

5 pav. Aktyvesni BO veikloje dalyvaujantys asmenys pagal užimtumą, proc.

1. ĮSITRAUKIMĄ Į BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLĄ LEMIANTYS VEIKSNIAI IR VYKDOMOS BENDRUOMENINĖS VEIKLOS PROFILIAI

Jeigu pažvelgtume į pirmąjį organizacinės veiklos vertinimo aspektą, leidžiantį įvertinti BO bendruosius tikslus bei vykdomos veiklos profilį savo gyvenamojoje teritorijoje, matytume, kad aktualiausi yra tokie aspektai kaip vietos bendruomenių dalyvavimas, viešosios infrastruktūros bei teikiamų viešųjų paslaugų teikimo klausimai, vietos bendruomenės tapatybės aspektas ir kitos su bendruomenine veikla susijusios sritys (5 anketos klausimas „Jūsų BO paskirtis ir tikslai“). Kiek rodo daugelis užsienyje ir Lietuvoje atliktų tyrimų, bendruomenių organizacijų veiklos pobūdis apima platų veiklų spektrą, pavyzdžiui, socialinės paslaugos, socio-educacinė ar kultūrinė veikla, švenčių organizavimas, bendruomenės vystymo veiklos, teritorijų plėtros ir vystymo klausimai, bendradarbiavimas su viešuoju sektoriumi, finansinių išteklių paieška, socialinės entreprenerystės projektai, kaimynystės saugumo programos ir daugelis kitų (Vorevičienė, 2016). Bendruomenės taip pat aktyviai dalyvauja vietos politikos sprendimų priėmimo ar vietos politikos darbotvarkėje (tokiose srityse kaip teritorijų vystymas, viešųjų paslaugų infrastruktūros projektai, komunikacijos, transporto paslaugos, socialinė sritis, švietimas), siekiant atstovauti bendruomenės interesus ir skatinant bendruomenės įgalinimą.

Kaip matome iš 6 paveiksle pateiktų duomenų, tiek miesto, tiek kaimo teritorijose veikiančios BO labiausiai susikongregavusios ties (1) gyvenamosios vietos aplinkos ir infrastruktūros gerinimo tikslais (kaime – 69,1 proc., mieste – 56,5 proc.) ir ypač (2) bendruomenės kultūrinių bei sporto renginių organizavimu (kaime – net 74,4 proc. BO užsiima tokia veikla, mieste – 76,1 proc.). Miesto BO kitos svarbios veiklos sritys apima vaikų ir jaunimo veiklų vystymą (34,8 proc.), sveikos gyvensenos ir fizinės veiklos propagavimo veiklas (32,6 proc. BO užsiima tokia veikla) bei bendruomeninio gyvenimo ir tradicijų formavimą (28,3 proc.). Kaimo gyvenamosiose teritorijose veikiančių BO tikslų spektrą taip pat sudaro vaikų ir jaunimo užimtumo veiklos (43,1 proc.), sveikos gyvensenos ir fizinės veiklos propagavimo veiklos (32,6 proc.) ir ypač daug dėmesio kaimiškose vietovėse skiriama gyventojų bendruomeninio gyvenimo tradicijų formavimui (51,2 proc. BO pažymėjo, kad tokiam tikslui teikia prioritetą). Kaip vienas svarbiausių BO tikslų taip pat yra dalyvavimas savivaldos sprendimuose ar galimybė atstovauti bendruomenės interesus. Minėtoje srityje aktyvesnės yra miesto BO (teigiamai pažymėjo 30,4 proc.), kaimo kiek mažiau – 24,1 proc.

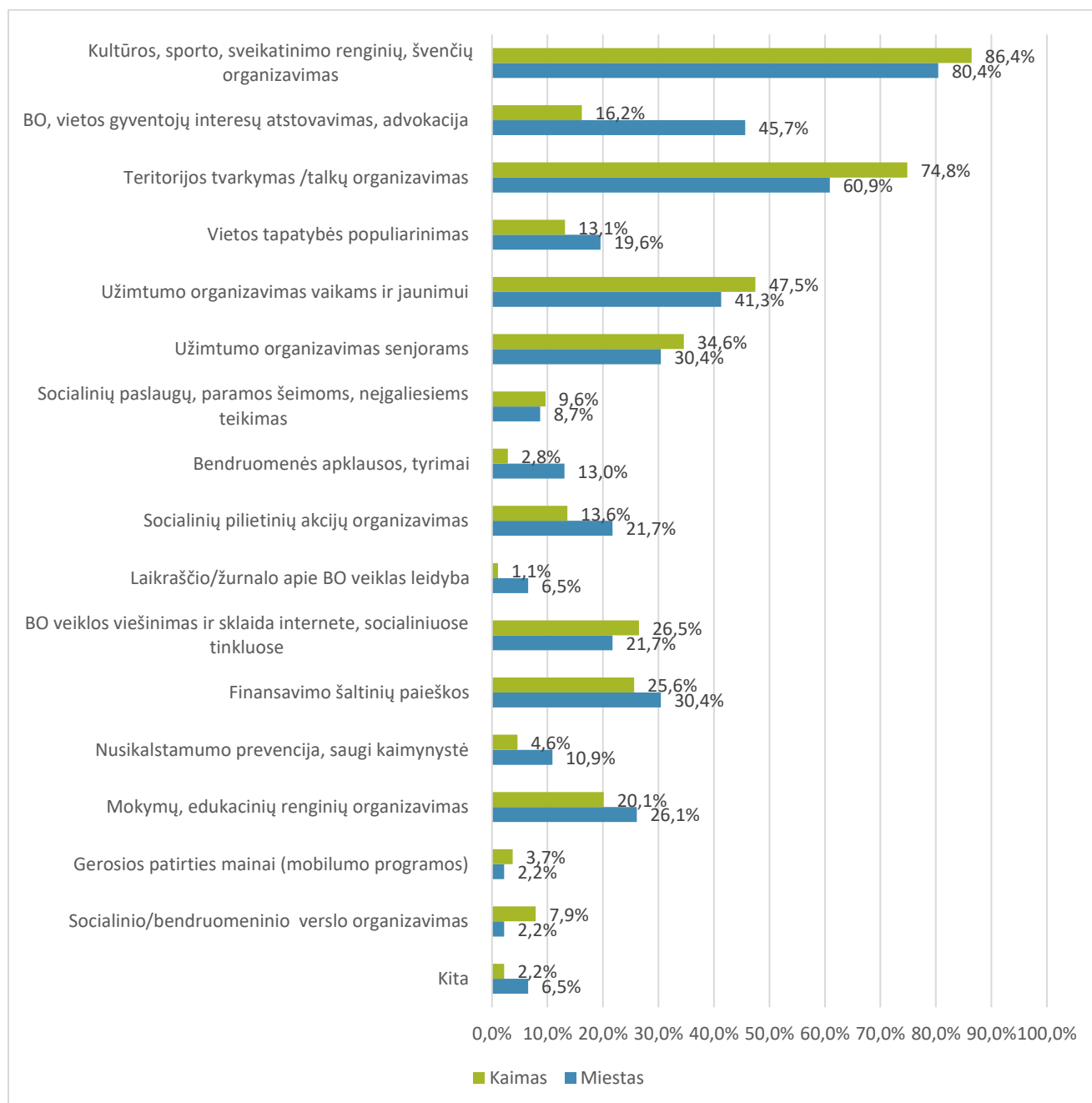

6 pav. BO paskirtis ir tikslai kaimo ir miesto organizacijose, proc.

Vis dėlto, kaip matyti pateiktame 6 paveiksle, mažiausiai vystomi BO tikslai kaimo ir miesto teritorijose apima tokias sritis kaip aplinkosaugos klausimai, rajono ar kaimo plėtros klausimų sprendimas, gyventojų interesų atstovavimas, nusikalstamumo prevencija, saugios kaimynystės kūrimas. Kalbant apie socialinių paslaugų teikimą ir pagalbą socialiai pažeidžiamoms grupėms, tik 23,9 proc. tiek kaimo, tiek miesto BO pažymėjo tokį bendruomeninės veiklos tikslą. Tad reikia pažymėti, kad šių veiklų spektras reikalauja kur kas didesnės kompetencijos ar vadybinių gebėjimų, taip pat profesinių atskirų sričių žinių, pavyzdžiui, socialinio darbo, teisės, teisėkūros, strateginio planavimo ir pan.

Kalbant apie BO vykdomų veiklų spektrą, matome, kad apklausos duomenys pateikia itin platų paveikslą. Tačiau dalis duomenų sutampa su skaičiais, pateiktais 6 paveiksle „BO paskirtis ir tikslai kaimo ir miesto organizacijose“. Anketoje buvo prašoma įvardinti penkias pagrindines BO vykdomas veiklos sritis (žr. 7 pav.). Duomenys rodo, kad tiek kaimo, tiek miesto BO pagrindinės vykdomos veiklos sritys yra kultūros,

sporto, sveikatinimo renginių ir švenčių organizavimas (atitinkamai kaimo BO – 86,4 proc., miesto – 80,4 proc.). Antra pagal prioritetus veikla apima teritorijos tvarkymą ir talkų organizavimą (atitinkamai kaimo BO – 74,8 proc., miesto – 60,9 proc.), trečioji veiklų grupė – užimtumo veiklų organizavimas vaikams ir jaunimui (atitinkamai kaimo BO – 47,5 proc., miesto – 41,3 proc.) bei užimtumo veiklos senjorams (atitinkamai kaimo BO – 34,6 proc., miesto – 30,4 proc.). Tarp mažiausiai vystomų veiklų grupių yra tokios veiklos sritys kaip socialinių paslaugų ir paramos šeimai bei neįgaliesiems teikimas, bendruomenės apklausos, socialinių bei pilietinių akcijų organizavimas, leidybinės paslaugos, nusikalstamumo prevencija, gerosios patirties mainai ar socialinio verslo organizavimas.

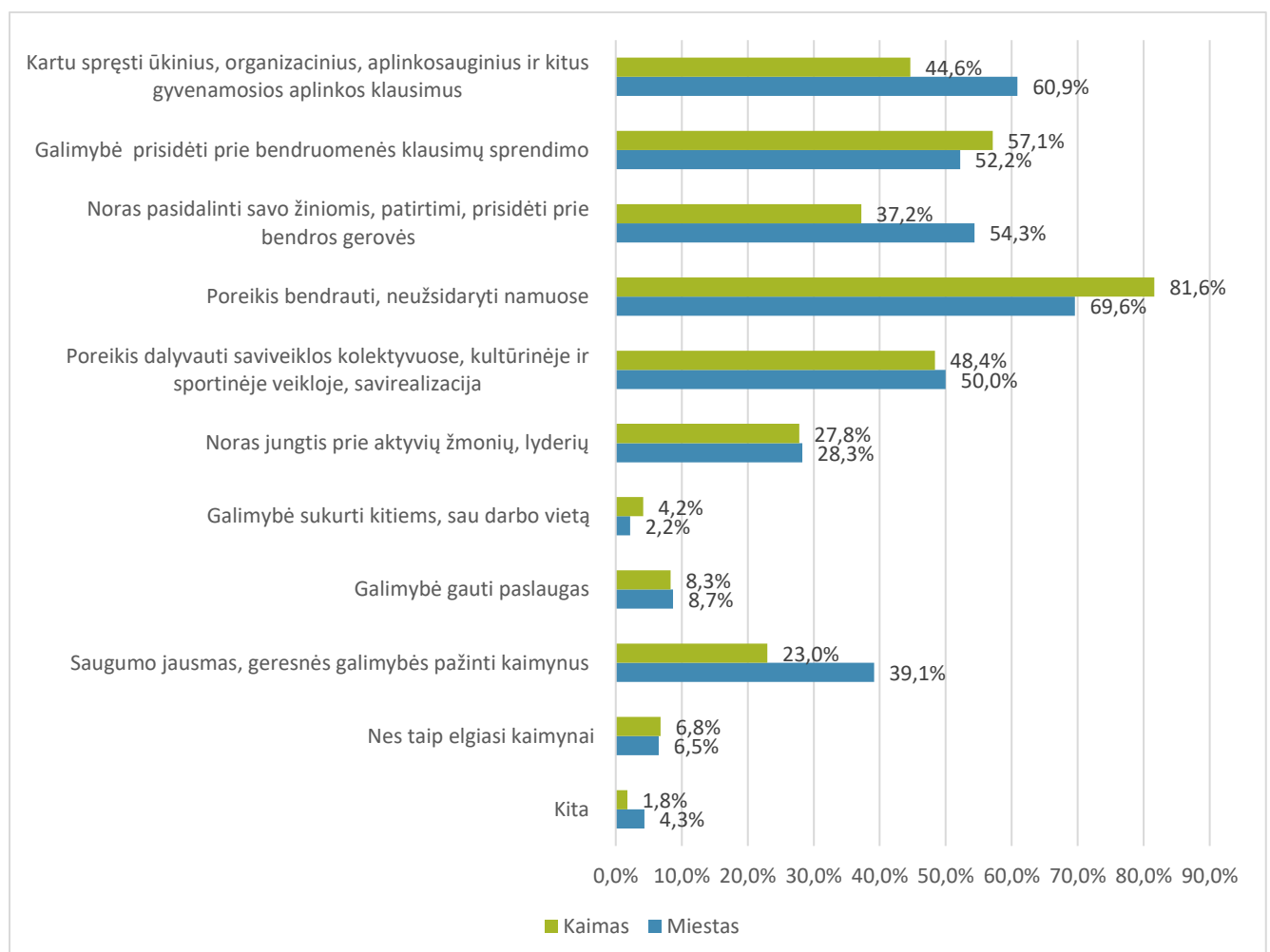

7 pav. BO vykdomos veiklos sritys kaimo ir miesto organizacijose, proc.

Viena svarbiausių bendruomeninių organizacijų veiklų sričių yra susijusios su finansavimo šaltinių paieška ir informavimo bei sklaidos priemonių taikymu tiek žiniasklaidoje, tiek socialiniuose tinkluose. Tačiau

apklausos duomenys rodo, kad tik 25,6 proc. kaimo BO ir 30,4 proc. miesto BO vykdo tokio pobūdžio veiklas, ypač svarbias tvariai organizacinei veiklai bei numatytų veiklų tolimesniam finansavimui. Kitas svarbus veiklos profilis susijęs su viešinimo ir informavimo veiklomis, tačiau, remiantis apklausos rezultatais, tik 26,5 proc. kaimiškųjų BO ir 21,7 proc. miesto BO pažymėjo šį aspektą. Galime apibendrinti, kad šie rezultatai atskleidžia tam tikrą BO organizacinės ir vadybinės kompetencijos pasirengimo ir turimų įgūdžių lygmenį. Į bendruomenines organizacijas labiau žvelgiama kaip į tam tikros rekreacinės, kultūrinės ar teritorinės tapatybės ribas brėžiančios institucijos svarbą, tačiau mažiau akcentuojamos ir telkiamos būtent vadybinės kompetencijos.

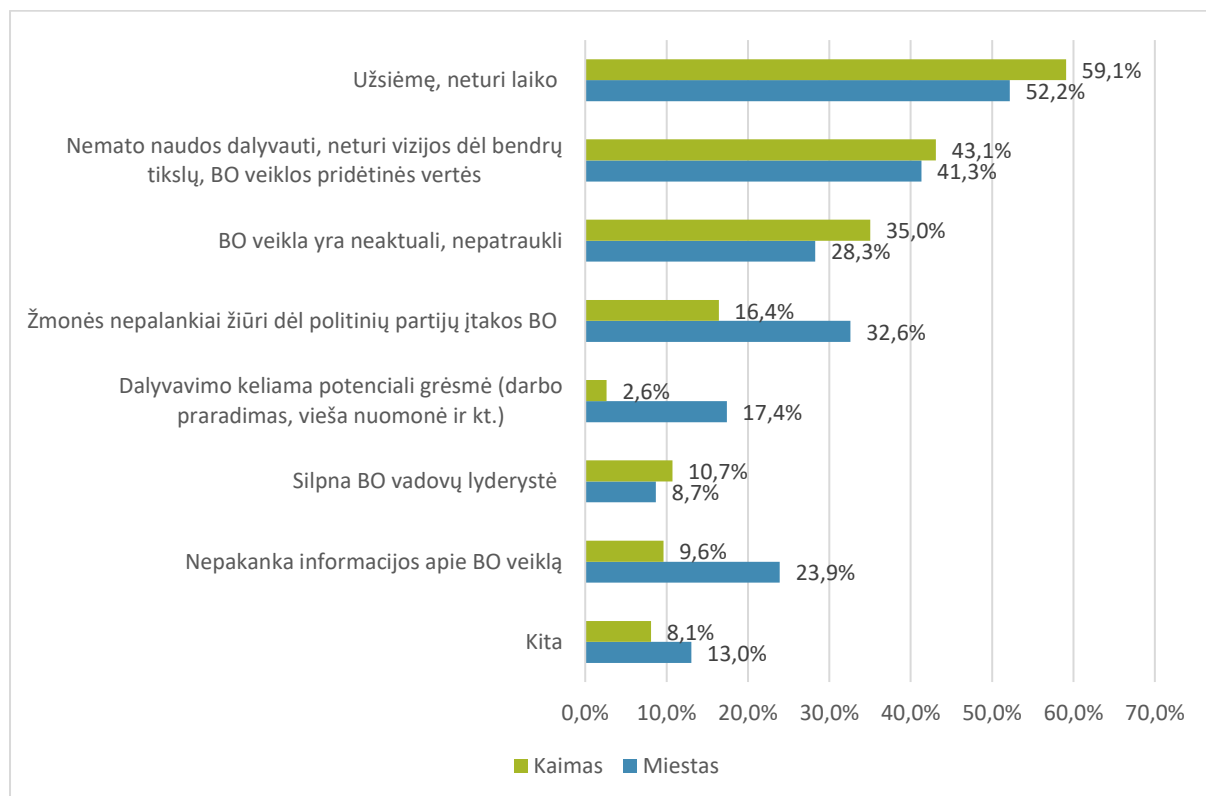
Kitu anketos klausimu buvo siekiama atskleisti motyvus, kurie skatina vietos gyventojus dalyvauti BO veiklose (anketos klausimas 9), įtraukiant tiek savirealizaciją, lyderystę, paslaugų gavimo ir infrastruktūros aspektus, kolektyvinio atstovavimo ir bendrų problemų sprendimo aspektus. Pateiktame 8 paveiksle apklausos rezultatai rodo, kad pagrindinį gyventojų aktyvesnio įsitraukimo į BO veiklą motyvų dalį sudaro socializacijos, bendravimo, socialinių kontaktų palaikymo poreikis, kuris kiek ryškesnis kaimo teritorijose (81,6 proc. kaimo BO pažymėjo šį aspektą kaip svarbų). Kiti svarbūs motyvai įsitraukti į BO veiklą kaimo teritorijose yra susijęs su galimybe prisidėti prie bendruomeninių klausimų sprendimo (palankiai įvertino 57,1 proc. kaimo respondentų) ir poreikis dalyvauti bendroje kultūrinėje, sportinėje ar saviveiklos, savirealizacijos veikloje (palankiai įvertino 48,4 proc. respondentų).

8 pav. Gyventojų motyvai dalyvauti BO veiklose kaimo ir miesto organizacijose, proc.

Miestuose veikiančių BO atveju, gyventojų motyvai kiek skiriasi nuo kaimiškųjų teritorijų. Svarbiausiais motyvais įvardijami: noras pasidalinti patirtimi, bendromis žiniomis bei prisidėti prie bendros gerovės (54,3 proc. miesto respondentų), galimybė kartu spręsti bendruomenės klausimus (teigiamai pažymėjo 52,2 proc. miesto respondentų) ir kartu spęsti ūkinius, infrastruktūrinius ir gyvenamosios aplinkos kokybės klausimus (palankiai įvertino net 60,9 proc. respondentų). Tačiau apklausos rezultatai rodo, kad mažiausiai gyventojus įsitraukti į bendruomeninę veiklą motyvuoja galimybės gauti tam tikras paslaugas, susikurti sau darbo vietą ar kaimynų požiūris (kaimynų įsitraukimas į BO veiklą).

Kitas svarbus aspektas yra priežasčių, dėl kurių gyventojai nedalyvauja BO veikloje, detalizavimas. Kadangi bendruomeninė veikla yra susijusi su visuomeniniu, savanorišku indėliu, tad gyventojų motyvacija vertinama kitais aspektais, tokiais kaip savirealizacija, bendravimas, socialinis kapitalas, pasitikėjimas. 9 paveiksle pateikti duomenis rodo pagrindines priežastis kaimo ir miesto BO, kurios mažina vietos gyventojų įsitraukimą į bendruomenines veiklas. Kaip svarbiausios priežastys paminėtas laiko trūkumas (kaimo BO – 52,2 proc. respondentų pažymėjo kaip svarbų aspektą, atitinkamai miesto BO – 59,1 proc.). Tiek miesto, tiek kaimo teritorijų atvejais, kita svarbi priežasčių grupė yra bendros vizijos, pridėtinės vertės ar kolektyvinio įsitraukimo trūkumas (kaimo BO – 43,1 proc. respondentų pažymėjo kaip svarbų aspektą, atitinkamai miesto BO – 41,3 proc.).

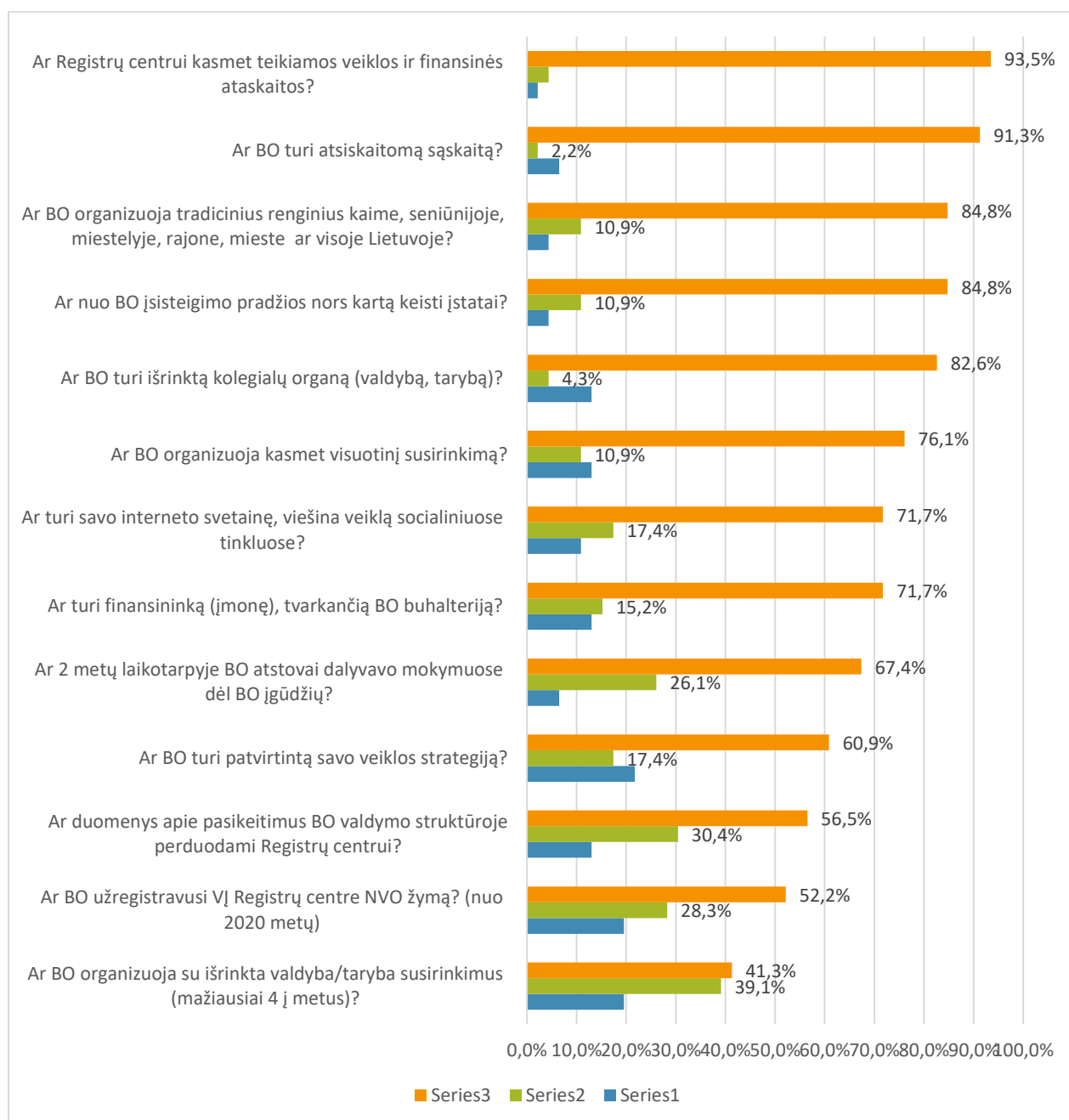
9 pav. Pagrindinės priežastys, dėl kurių gyventojai nedalyvauja BO veikloje kaimo ir miesto organizacijose, proc.

Kas skiria kaimo ir miesto teritorijose veikiančias BO, tau politinių partijų sąsajos su bendruomenine veikla kaip gyventojų palankumą mažinantis veiksnys (miesto BO tokią priežastį išskyrė 32,6 proc. respondentų) ir tinkamos informacijos apie BO veiklą trūkumas (atitinkamai 23,9 proc.). Kaimo teritorijose veikiančių BO atveju, kita svarbi menko gyventojų įsitraukimo priežastis yra bendruomeninės veiklos patrauklumas ir aktualumas (kaimo BO tokią priežastį išskyrė 35 proc. respondentų).

BO VADYBA IR ADMINISTRAVIMAS.

Pereinant prie BO organizacijų administravimo ir vadybinės patirties, anketoje buvo klausiama, ar vykdomos tam tikros teisinės, administracinės ar mokestinės prievolės. Anketoje buvo prašoma įvertinti įvairius administracinės, vadybinės ir teisinės veiklos aspektus, nurodant ar buvo poreikis vykdyti tam tikrus veiklos aspektus. Kaip pateikta 10 paveiksle, miesto BO atveju, organizacija vykdė tokias veiklas kaip Registrų centro ataskaitų teikimas, finansinės sąskaitos valdymas ir priežiūra, renginių organizavimas, įstatų keitimas, valdybos narių rinkimai ir visuotinio susirinkimo organizavimas, viešinimo, finansinės apskaitos ir kitos aktualios veiklos (žr. 10 pav.).

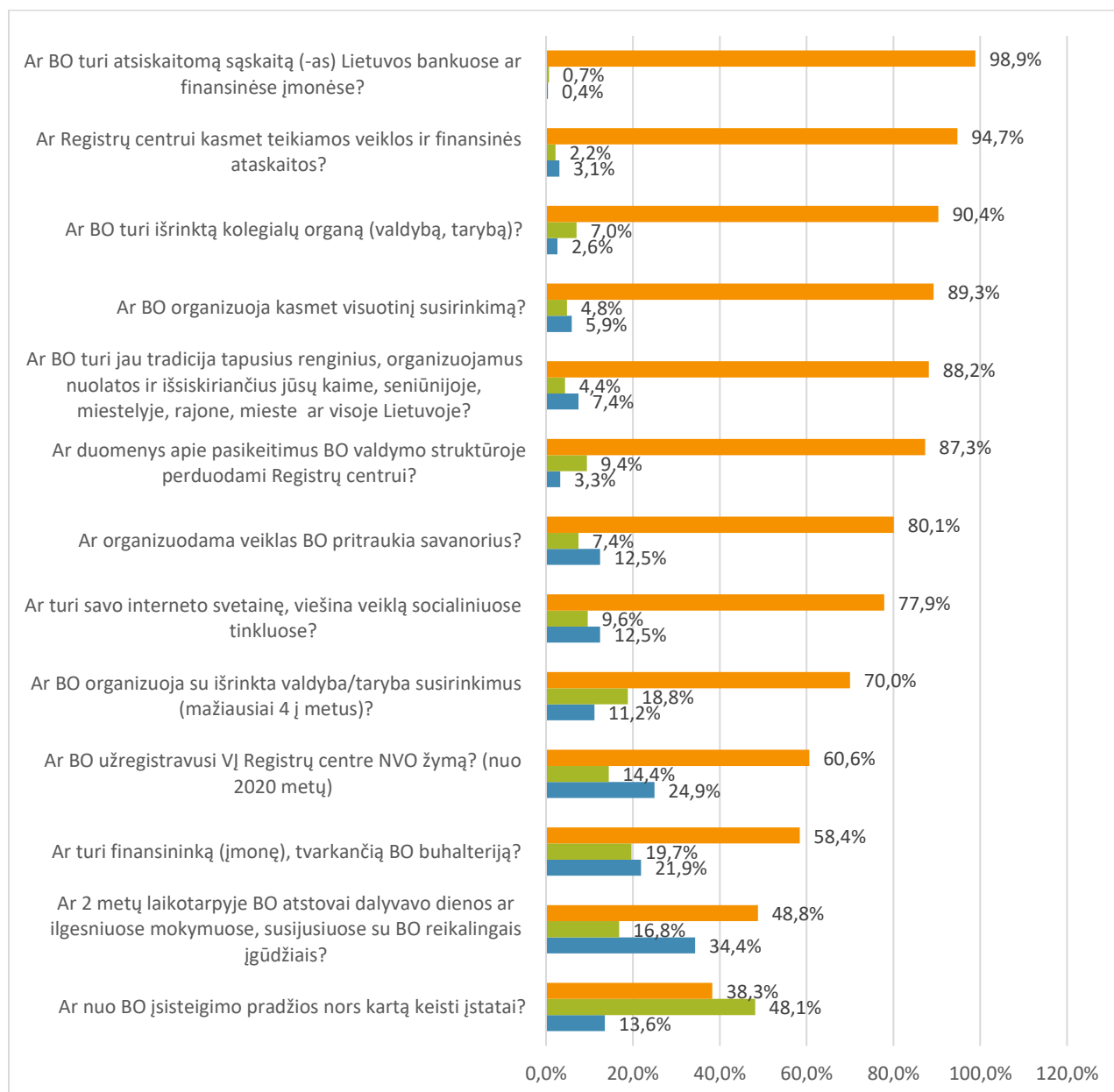
Jūsų BO administravimas ir vadyba: Miesto BO profilis

10 pav. BO administravimo ir vadybos veiklų poreikio vertinimas miesto organizacijose, proc.

Kaip rodo apklausos rezultatai, mažiausiai aktualios ar vykdomos veiklos (poreikio nebuvimas) miesto BO yra susijusios su organizacinės veiklos strategija (17,4 proc. respondentų išskyrė, kad tokiai veiklai nėra poreikio), Registrų centro informavimas dėl pasikeitimų valdymo struktūroje (30,4 proc. respondentų išskyrė, kad tokiai veiklai nėra poreikio), NVO žymos registravimas (28,3 proc. neaktualu) ir susirinkimų su valdyba ar taryba organizavimas (39,1 proc. neaktualu). Taip pat matoma, kad ir mokymai dėl BO įgūdžių plėtros irgi mažiau vertinami kaip aktuali veikla (26, proc. neaktualu).

Jūsų BO administravimas ir vadyba: KAIMO BO PROFILIS

11 pav. BO administravimo ir vadybos veiklų poreikio vertinimas kaimo organizacijose, proc.

Jeigu pažvelgtume į kaimo vietovėse veikiančias BO, matome, kad vadybinių ar organizacinių veiklų profilio poreikis mažai skiriasi nuo miesto organizacijų. Kaimo BO taip pat itin aktualios tokios veiklos kaip Registrų centro ataskaitų teikimas, finansinės sąskaitos valdymas ir priežiūra, renginių organizavimas, įstatų keitimas, valdybos narių rinkimai ir visuotinio susirinkimo organizavimas, viešinimo, finansinės apskaitos ir kitos aktualios veiklos (žr. 11 pav.). Tarp mažiausiai vykdomų veiklų galima išskirti tokias vadybines ar

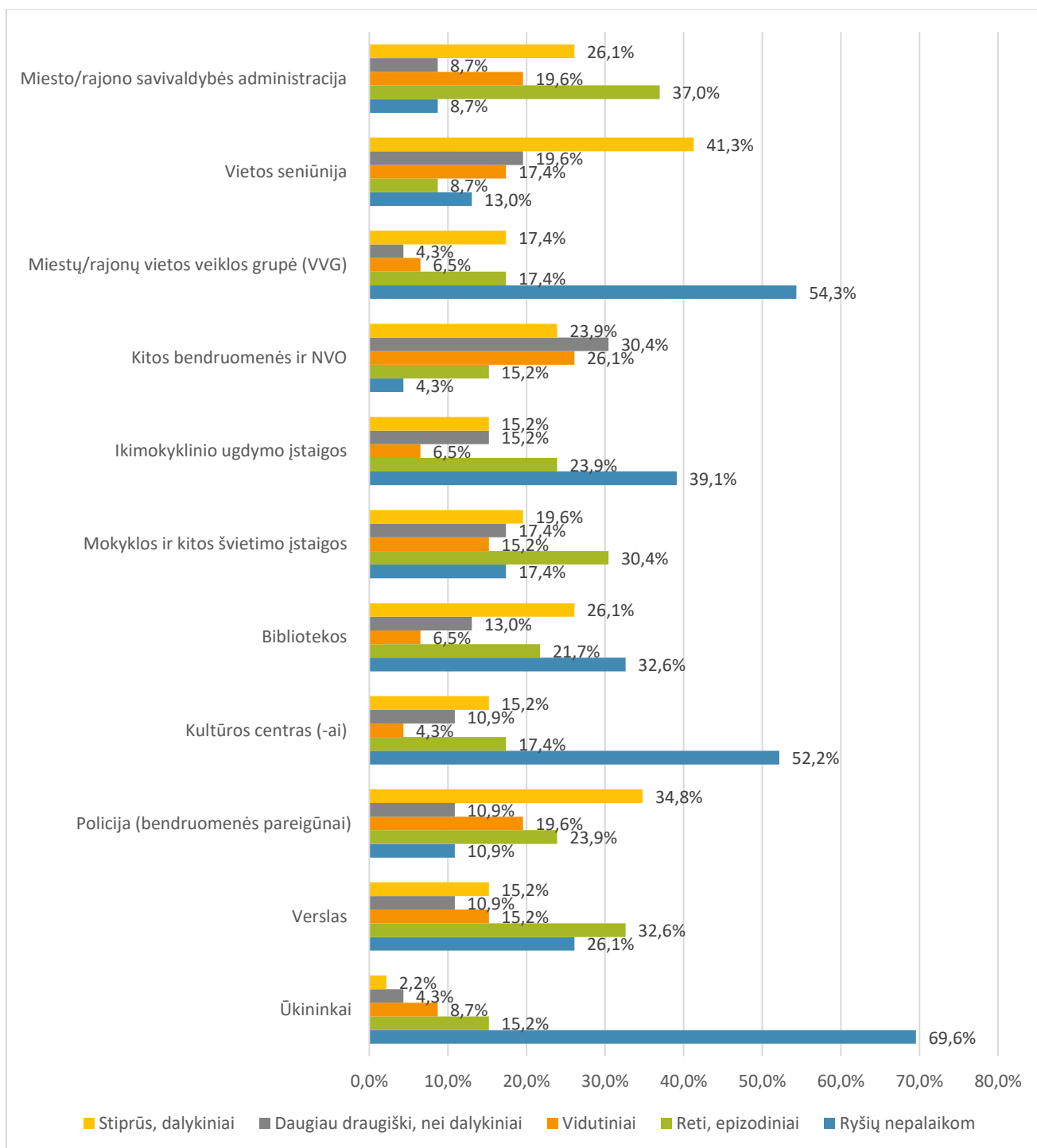
administracines veiklas kaip NVO žymos registravimas Registrų centro apskaitoje, įstatų keitimas (net 48 proc. kaimo BO pažymėjo, kad tokie veiklai nebuvo poreikio), dalyvavimas su BO įgūdžiais susijusiuose mokymuose (34,4 proc. kaimo BO pažymėjo, kad tokie veiklai nebuvo poreikio dėl kitų priežasčių) ir finansininko paslaugos (net 41,6 proc. kaimo BO pažymėjo, kad tokie veiklai nebuvo poreikio ar dėl kitų priežasčių). Matome, kad kaimiškose teritorijose veikiančių BO atveju, silpniausios vadybinės sritys susijusios su finansinėmis, įgūdžių tobulinimo ar dalinai teisinėmis kompetencijomis ir gebėjimais.

Dėl anketos klausimo, kuriuo prašoma įvardinti, projektus ir veiklas, kurias jūsų BO pastaruoju metu įgyvendino ir kuriomis didžiuojasi, pateiktas išsamus projektinės veiklos sąrašas, kur daugiausiai veiklų susiję su kultūrinės, edukacinės, renginių srities aspektais.

Kitas svarbus anketos klausimas, kokius bendradarbiavimo ryšius palaiko jūsų BO su kitomis institucijomis ir organizacijomis (anketos klausimas 16). Respondentų buvo prašoma įvertinti atskiras savivaldos administracijos, politikos, pilietinių interesų ar bendruomenių grupes bendravimo intensyvumo skalėje nuo 1 iki 5.

Jeigu pažvelgtume į miesto teritorijose veikiančių BO bendradarbiavimo su kitomis organizacijomis ar institucijomis profilį, matytume, kad stipriausi ryšiai palaikomi su seniūnijomis (41,3 proc. respondentų pažymėjo ryšius kaip stiprius), miesto ar rajono savivaldybės administracijomis seniūnijomis (26,1 proc. respondentų pažymėjo ryšius kaip stiprius), policija seniūnijomis (34,8 proc. respondentų pažymėjo ryšius kaip stiprius) ir kitos bendruomeninės organizacijos (23,9 proc. įvardino kaip stiprius ryšius). 12 paveiksle pateikti duomenys rodo, kad „stipriausi“ miesto BO bendradarbiavimo partneriai yra tokios institucijos kaip vietos savivaldos institucijos ar jų administraciniai vienetai (savivaldybės administracijos, seniūnijos), kitos teritorijose veikiančios bendruomeninės organizacijos, mokyklos ar kitos ugdymo įstaigos. Akivaizdu, kad tai yra arčiausiai BO esančios institucijos, turinčios kompetencijas arba dėl politinės administracinės pagalbos, arba dėl bendrystės vykdant kultūrinės, rekreacinės, švietimo, ar kitas susijusias veiklas.

Kokius bendradarbiavimo ryšius palaiko jūsų BO su kitomis institucijomis ir organizacijomis (MIESTO BO)

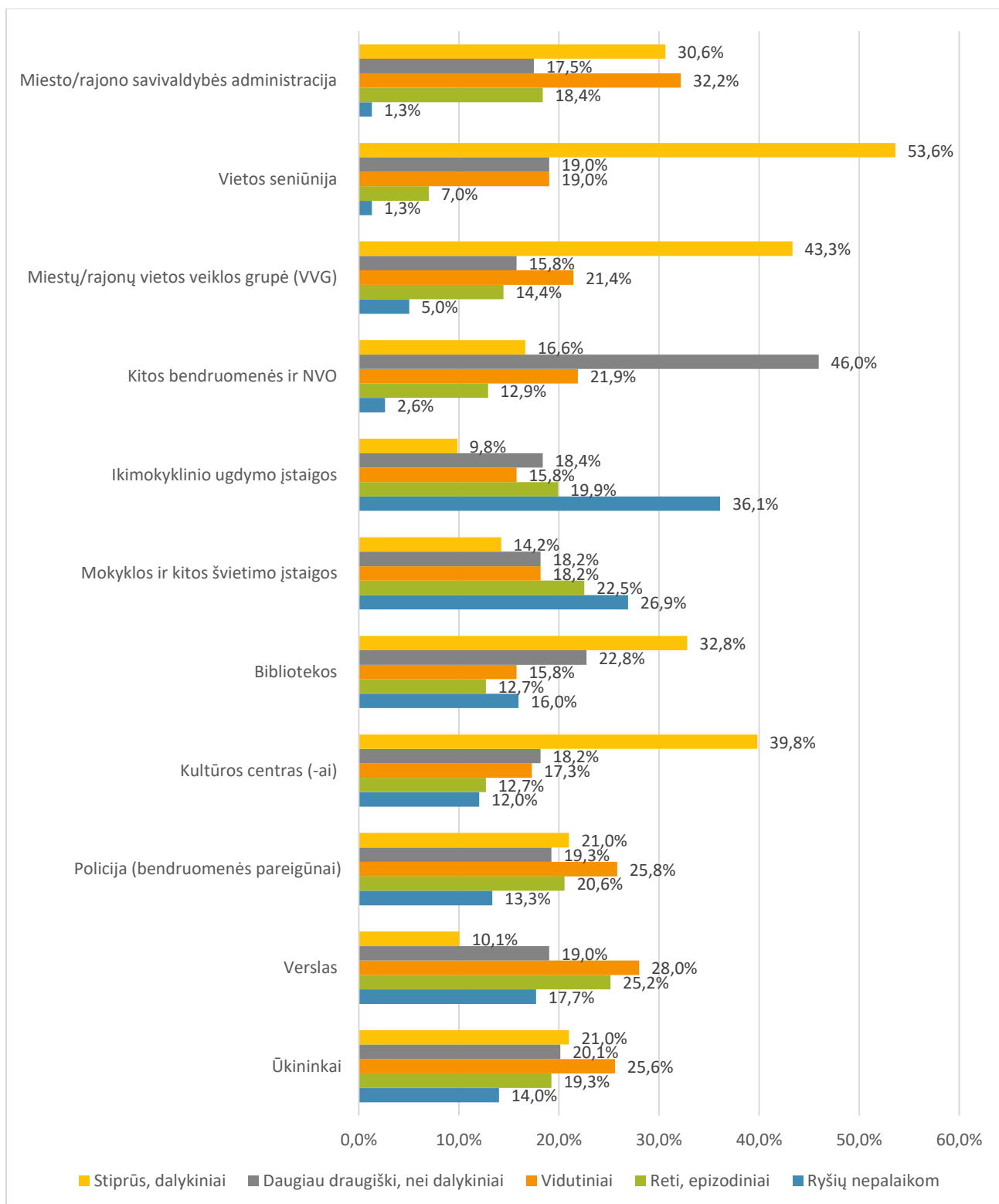

12 pav. Bendradarbiavimo ryšių palaikymas su kitomis institucijomis ir organizacijomis tarp miesto BO, proc.

12 paveikslo pateikti duomenys rodo, kad mažiausiai bendradarbiavimo ryšiai miesto BO nuomone palaikomi su ikimokyklinio ugdymo įstaigomis (virš 54 proc. respondentų pažymėjo ryšius kaip silpnus arba nepalaikomi), bibliotekomis (54,3 proc. respondentų pažymėjo ryšius kaip silpnus arba nepalaikomi), verslo įmonėmis, ypač mažai partnerystės palaikoma su kultūros centrais (52,2 proc. respondentų pažymėjo, kad ryšių nepalaiko) ir ūkininkais, kas akivaizdu, kalbant apie miesto organizacijas.

Jeigu pažvelgtume į bendradarbiavimo situaciją kaimiškiose teritorijose veikiančių BO atveju, bendradarbiavimo partnerių sąrašas kiek skiriasi. Stipriausiais kaimo BO partneriais laikomi seniūnijomis (53,6 proc. respondentų pažymėjo ryšius kaip stiprius), miesto ar rajono savivaldybės administracijomis seniūnijomis (virš 60 proc. respondentų pažymėjo ryšius kaip stiprius), taip pat rajonų vietos veiklos grupės, kitos bendruomeninės organizacijos (46 proc. respondentų pažymėjo, kad ryšiai draugiški), bibliotekos, kultūros centrai. Taip pat aktualu, kad verslo įmonės ar ūkininkai laikomi lygiaverčiais kaimo BO organizacijų partneriais ir bendradarbiavimo ryšiai yra efektyviai palaikomi (žr. 13 pav.), tačiau čia respondentų nuomonė labai išsiskiria, ir dalis atsakiusių teigia, kad partnerystės ryšiai labai įvairūs.

Kokius bendradarbiavimo ryšius palaiko jūsų BO su kitomis institucijomis ir organizacijomis (KAIMO BO)

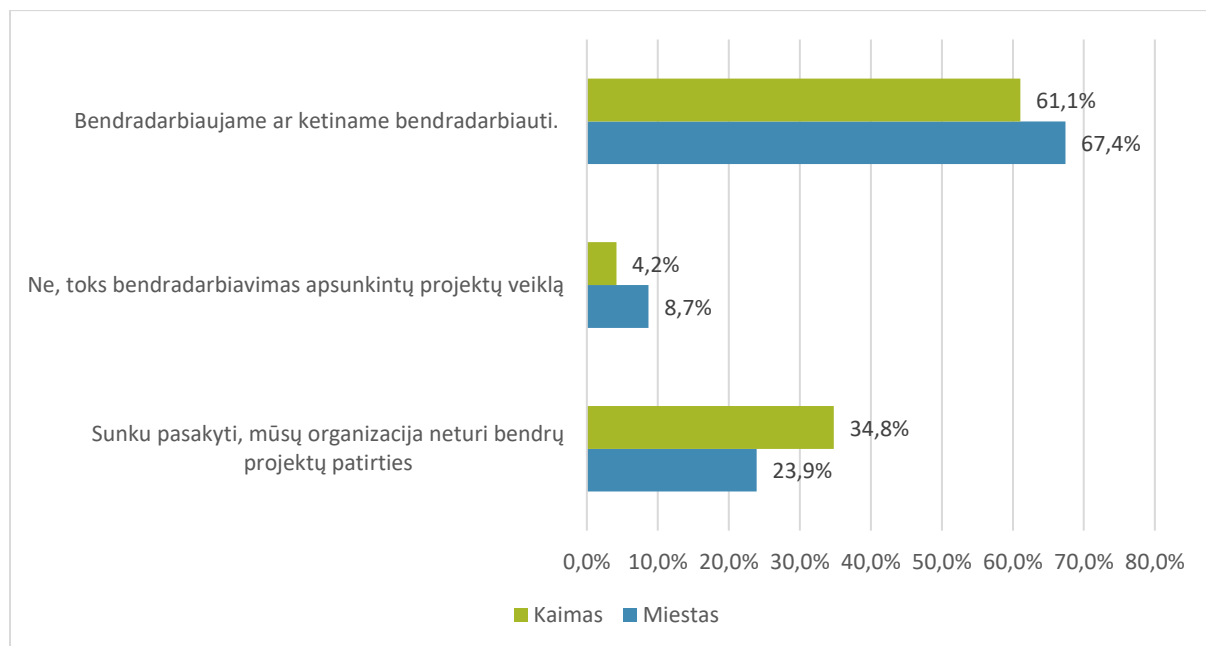

13 pav. Bendradarbiavimo ryšių palaikymas su kitomis institucijomis ir organizacijomis tarp kaimo BO, proc.

Mažiausiai bendradarbiavimo ryšiai kaimo teritorijose palaikomi su tokiomis institucijomis kaip ikimokyklinio ugdymo įstaigomis (36 proc. respondentų nurodė, kad ryšiai nepalaikomi), mokyklomis ar kitomis ugdymo įstaigomis (26,9 proc. respondentų nurodė, kad ryšiai nepalaikomi arba palaikomi tik epizodiškai). Galime teigti, kad kaimiškiosiose teritorijose tai būtų institucinės partnerystės potencialas, kurį

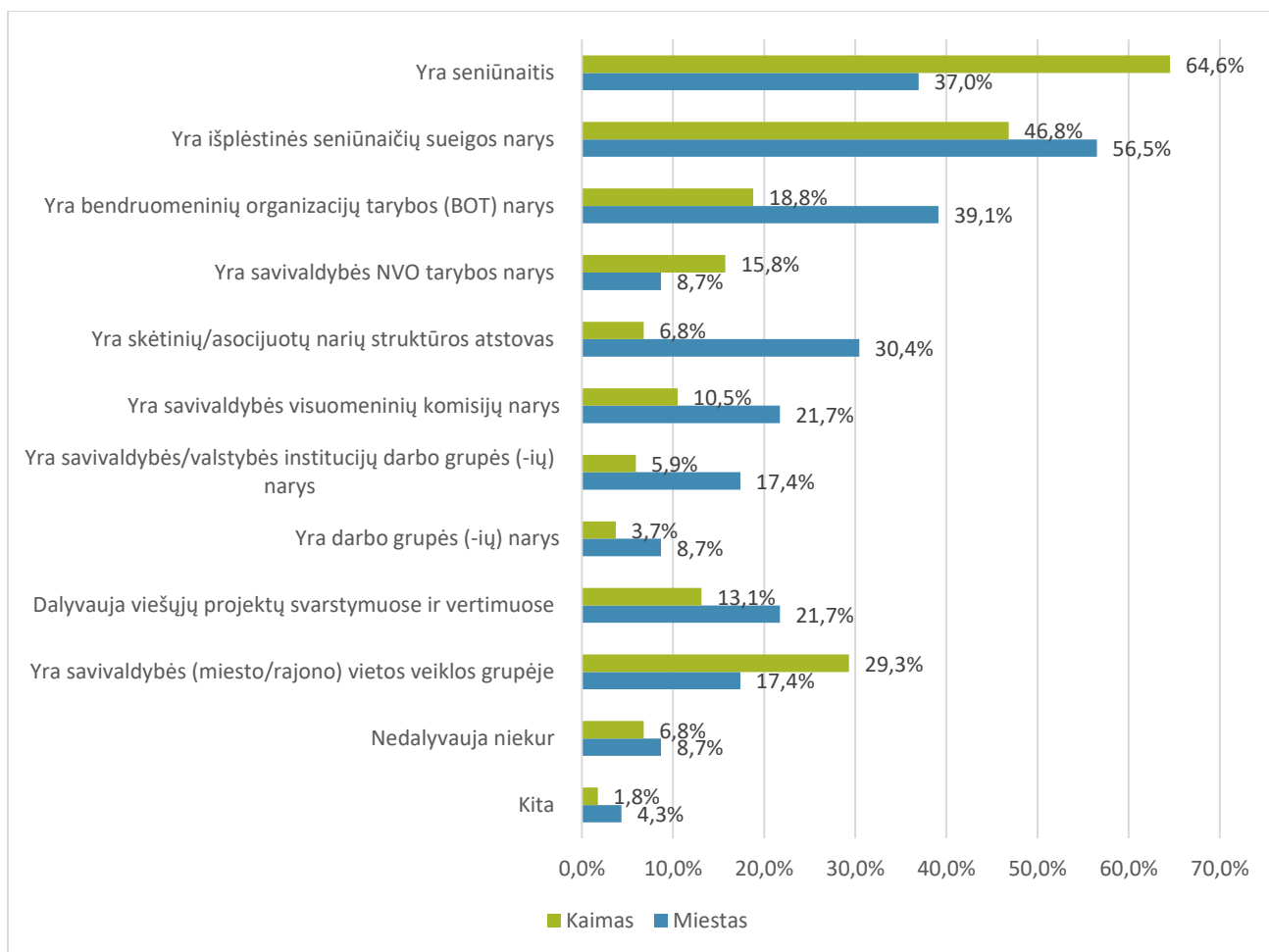
būtų galima panaudoti plečiant bendruomeninių veiklų spektrą ar pateikiant naujus veiklos modelius ar projektus. Atlikti moksliniai tyrimai rodo, kad su vidiniais bendradarbiavimo procesais susiję veikėjai, tokie kaip vietos politikai, administracija, kitos valstybinės biudžetinės įstaigos turi išskirtinę prieigą prie valdymo bei politikos koordinavimo instrumentų bei vietos sprendimų darbotvarkės sudarymo. Jeigu pažvelgtume į institucijų tinklą, su kuriuos vietos bendruomenė bendradarbiauja, matytume interesų įvairovę (Bučaitė-Vilkė, 2019, Teles, 2016)). Tačiau pateikta apklausos informacija ir duomenys atskleidžia, kad BO organizacijoms efektyviausias yra arčiausiai esantys instituciniai ištekliai, pavyzdžiui, bendradarbiavimas su seniūnijomis, kitomis vietos veiklos grupėmis ar bendruomenės organizacijomis.

Anketoje taip pat klausiama, ar BO būtų lengviau veikti, jei ji bendradarbiautų su kitomis vietos BO ar nevyriausybinėmis organizacijomis (anketos 17 klausimas). Dauguma tiek kaimo, tiek miesto BO nurodė, kad iš esmės tarp-institucinis bendradarbiavimas yra itin svarbus išteklius ir numatoma toliau plėtoti partnerystės ryšius (14 pav.). Tik nedidelė dalis respondentų pažymėjo, kad partneriai neturi reikšmingo poveikio projektinei veiklai.

14 pav. Bendradarbiavimo paskatos su kitomis BO, proc.

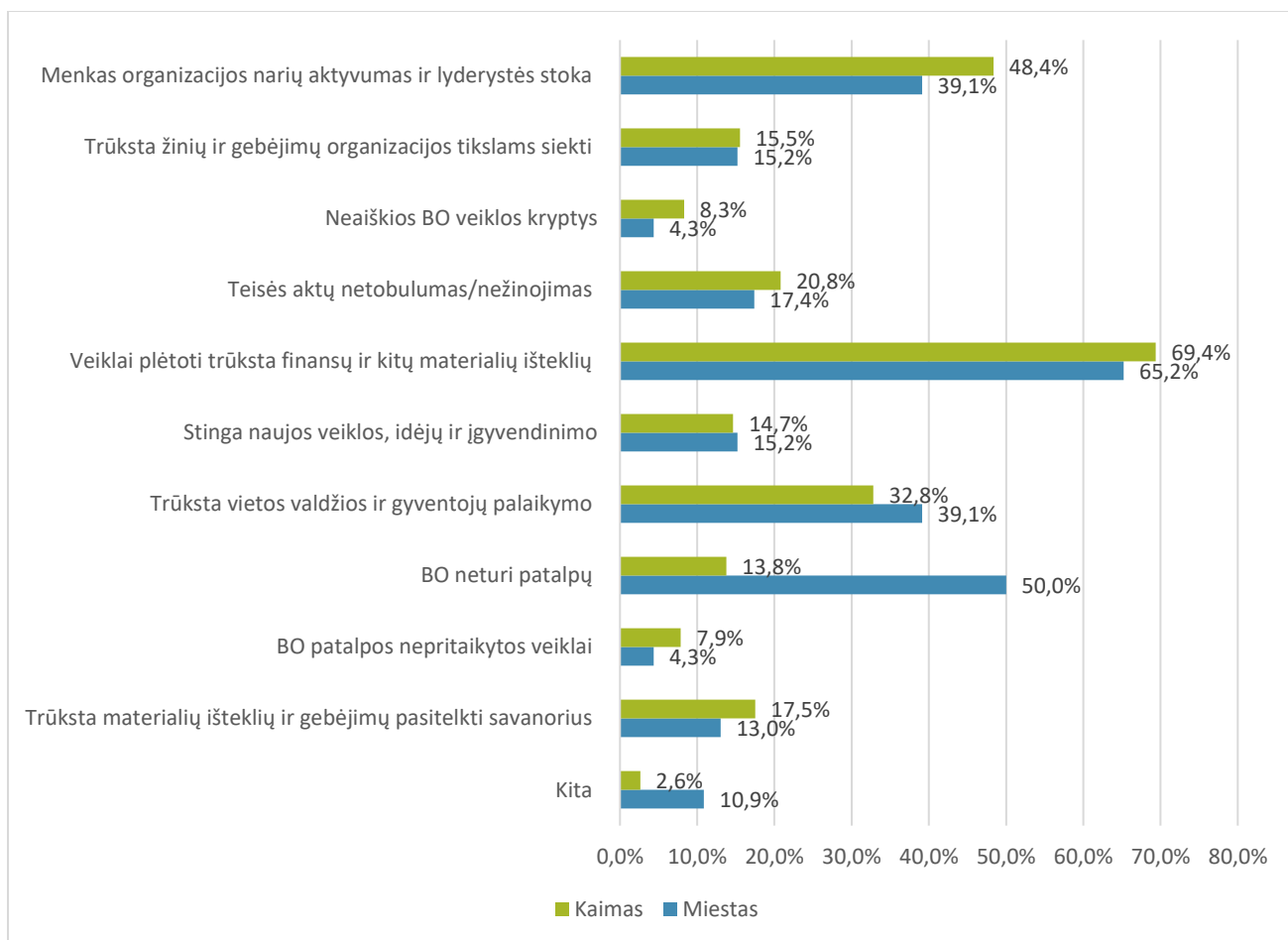
Anketoje taip pat buvo klausiama, ar jūsų BO, jos nariai, deleguotas atstovas (-ai) dalyvauja bendruomenėms svarbių klausimų svarstyme, sprendinių priėmime (anketos 18 klausimas). Kaimo BO atveju, daugiausiai bendruomeninių atstovų, dalyvaujančių sprendimų priėmime, yra seniūnaičiai (tokių narių yra net 64,4 proc.) ar išplėstinės seniūnaičių sueigos nariai (tokių narių yra 46,8 proc.) ar bendruomeninių organizacijų tarybų (BOT) nariai bei kiek mažiau savivaldybės vietos veiklos grupių nariai (žr. 15 pav.). Tuo tarpu miesto BO daugiausiai narių, dalyvaujančių aktyviose veiklose ir sprendimuose, yra išplėstinių seniūnaičių sueigos nariai (tokių yra 56,5 proc.) arba bendruomeninių organizacijų tarybų (BOT) nariai (tokių yra 39,1 proc.). Taip pat nemažai miesto BO narių yra arba seniūnaičiai (37 proc.) arba skėtinių/asocijuotų narių organizacijų nariai (30,4 proc.). Kiti nariai aktyviai dalyvauja kitose institucijose ir jų veiklose, pavyzdžiui, viešųjų pirkimų svarstymuose, yra visuomeninių komisijų nariai arba skėtinių/asocijuotų narių organizacijų atstovai.

15 pav. BO narių dalyvavimas bendruomenėms svarbių klausimų svarstyme ir sprendimų priėmimo, proc.

Kitaip tariant, remiantis apklausos rezultatais, reikia pastebėti, kad viena svarbiausių vietos bendruomenės aktyvumo sąlygų yra pakankamas išteklių ir galios turėjimas bei aktyvių narių įsitraukimas. Antra vertus, turi būti išlaikytas tam tikras autonomijos lygis, kad būtų patenkinti visų suinteresuotų grupių lūkesčiai. Tačiau itin aktuali ir pilietinių/bendruomeninių organizacijų įsitraukimo ir dalyvavimo svarba, pavyzdžiui, kaip kad rodo apklausa, per turimą profesinę ar visuomeninę patirtį kitose bendruomeninėse institucijose. Moksliniai tyrimai rodo, kad šios organizacijos dažniausiai atstovauja gana siaurą viešosios politikos lauką, pavyzdžiui, švietimo, gerovės paslaugų ar jaunimo užimtumo sritys ir dažnai dalyvauja tik neformaliose tinklaveikose. Tačiau piliečių grupės vaidina svarbų vaidmenį užtikrinant svarstomosios ir dalyvaujamosios demokratijos elementus, tokius kaip atskaitomybė, skaidrumas, reprezentatyvumas ir pan.

Dar vienas svarbus aspektas yra problemų, su kuriomis susiduria BO, įvardinimas (anketos 19 klausimas). Šiuo klausimu buvo siekiama atskleisti, kokie pagrindiniai iššūkiai yra itin aktualūs BO veiklos vykdymui, aprėpiant tokias sritis kaip kompetencijos ir įgūdžiai, lyderystė, institucinis ar politinis palaikymas, gyventojų įsitraukimas, turima materialinė infrastruktūra.

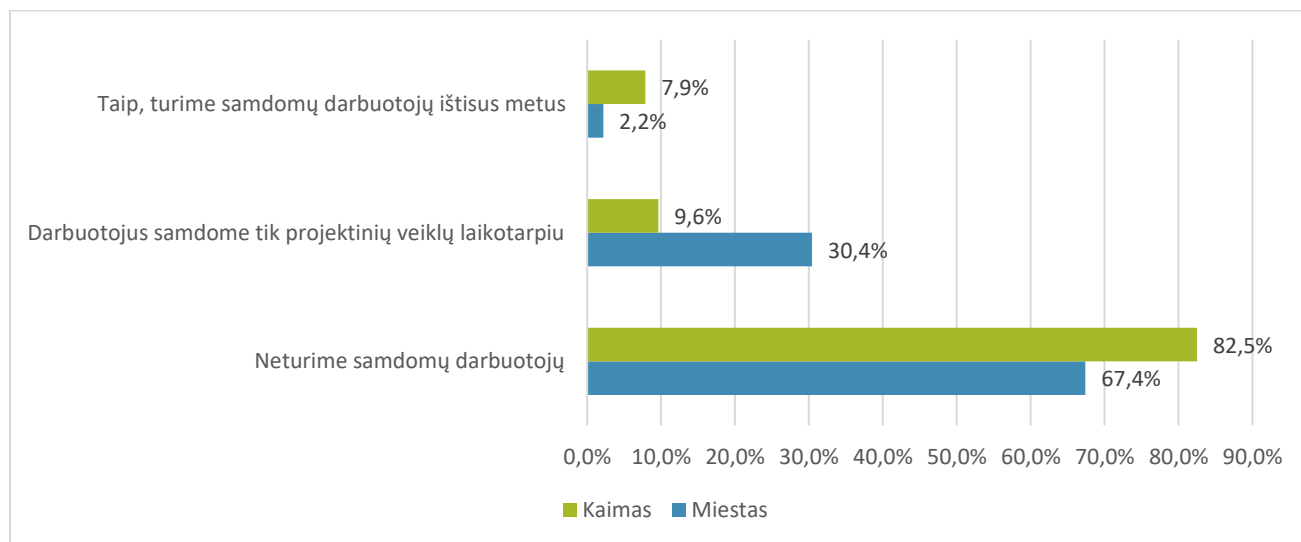

16 pav. Pagrindinės BO veiklos vykdymo problemos, proc.

Kaip rodo 16 paveiksle pateiktos apklausos rezultatai, kaimiškiosiose BO pagrindinės veiklos vykdymo problemos yra susijusios su menku organizacijos narių aktyvumu bei lyderystės stoka (48,4 proc. respondentų pažymėjo kaip svarbią problemą), ir ypač finansinių bei materialių išteklių trūkumas (69,4 proc. respondentų pažymėjo kaip svarbią problemą). Palyginant su miesto BO, taip pat kaip aktualiausia problema yra išskirtas finansinių bei materialių išteklių trūkumas (65,2 proc. miesto BO pažymėjo kaip itin aktualų aspektą). Tačiau tarp miesto BO išskiriamos ir kitos problemos, mažiau būdingos kaimiškosioms organizacijoms. Tai tinkamų patalpų veiklos vykdymui neturėjimas (50 proc. respondentų pažymėjo kaip aktualų aspektą), vietos valdžios ir gyventojų palaikymas (39,1 proc. respondentų pažymėjo kaip aktualų aspektą) bei narių aktyvumą bei lyderystės stoką (39,1 proc. respondentų išskyrė kaip problemą). Mažiausiai išskiriamos tokios BO veiklos vykdymo problemos kaip patalpų pritaikymas veiklai, veiklos krypties identifikavimas, gebėjimas telkti savanorius, teisės aktų netobulumas ar gebėjimų trūkumas organizacijoms tikslams pasiekti.

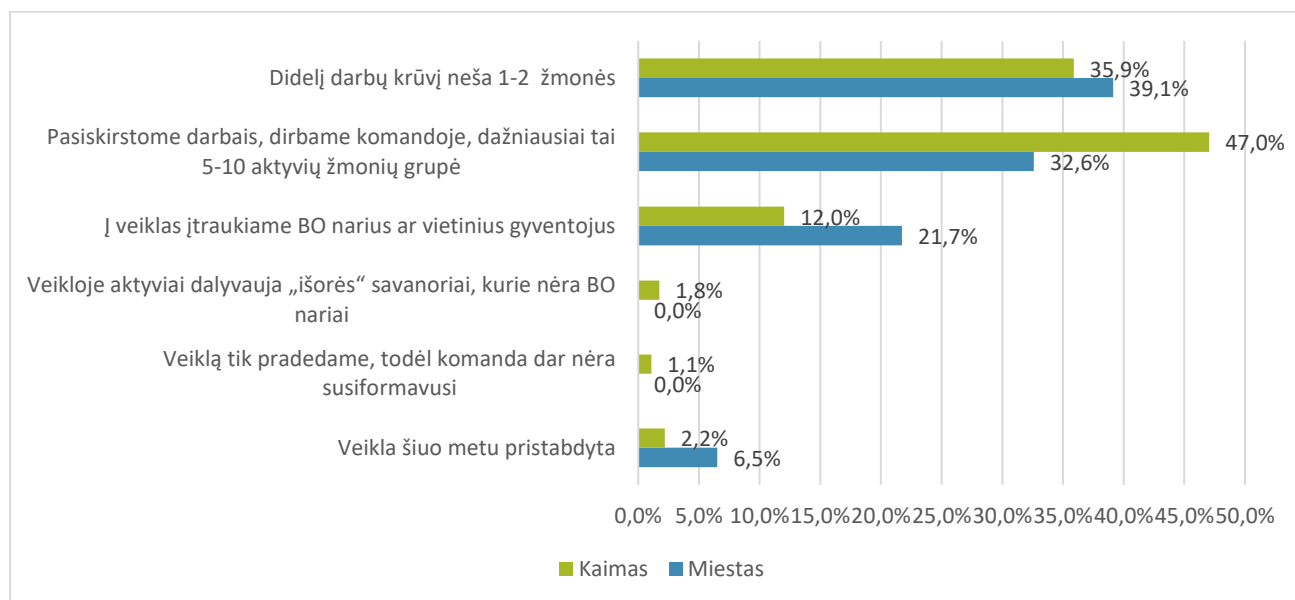
2. ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI ORGANIZACIJOSE

Kita svarbi anketos dalis apima klausimus, susijusius su bendruomeninių organizacijų žmogiškųjų išteklių valdymo aspektais, tokiais kaip darbuotojų skaičius, veiklų organizavimas, turimi gebėjimai ir kompetencijos. Anketoje buvo klausiama, ar **turite samdomų darbuotojų savo BO** (anketos 20 klausimas). Kaip matome iš apklausos rezultatų, tiek miesto, tiek kaimo BO organizacijos neturi samdomų darbuotojų (žr. 17 pav.). Tik 9,6 proc. kaimiškųjų BO pažymėjo, kad gali pasamdyti darbuotojus, turint projektinių lėšų tam tikram ribotam laikotarpiui. Miesto BO tarpe tokių organizacijų buvo apie 30,4 [proc. galinčių samdyti darbuotojus. Akivaizdu, kad BO organizacijų profilis yra paremtas visuomenine, savanoriška veikla, kas sukuria tam tikrą veiklos vykdymo specifiką.

17 pav. Samdomų darbuotojų ištekliai BO, proc.

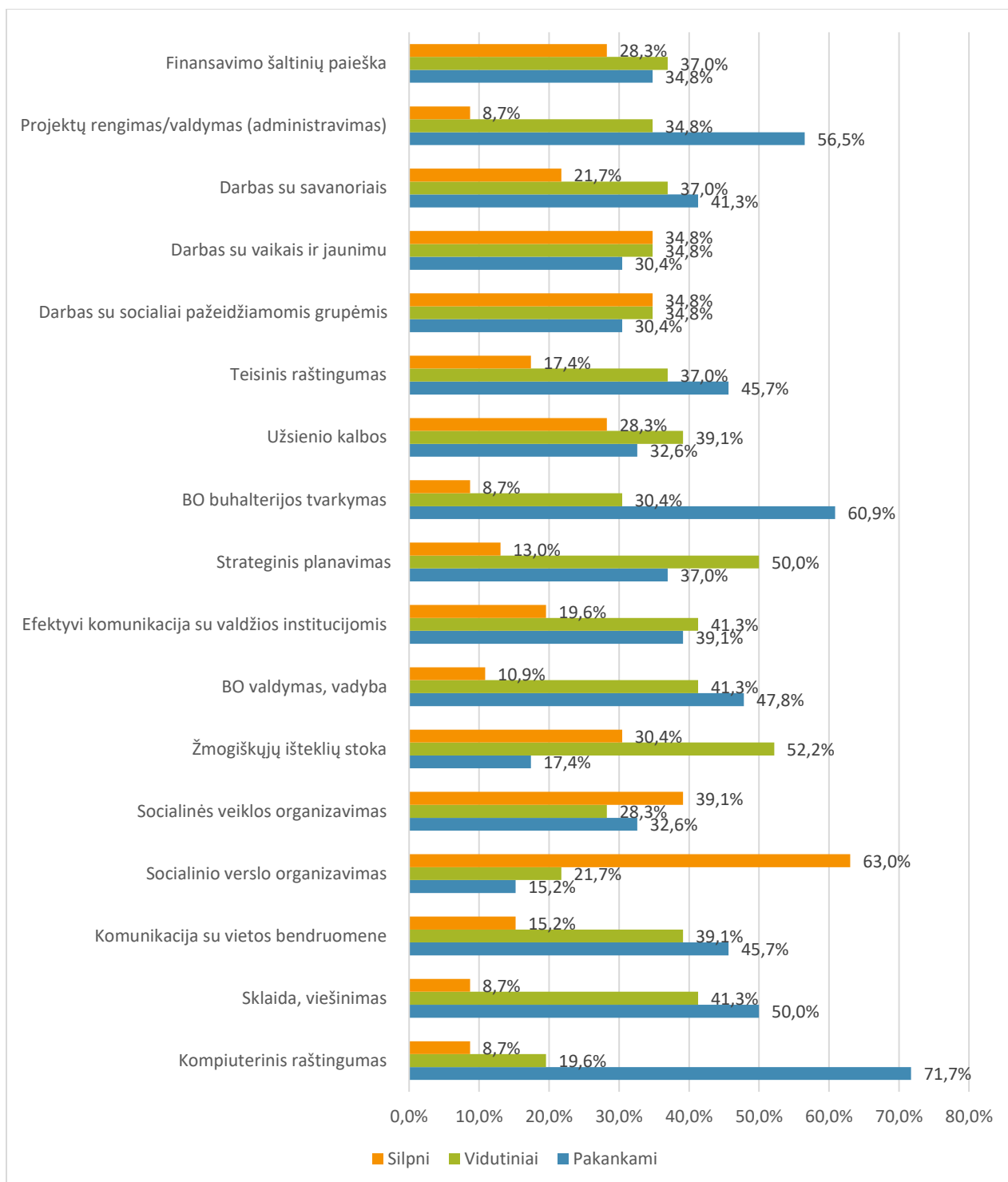
Kitas klausimas susijęs su BO veiklos organizavimu ir komandos įtraukimu. Kaip rodo apklausos rezultatai (žr. 18 pav.), tiek miesto, tiek kaimo BO didžiausią atsakomybės ir užduočių naštą prisiima aktyviausi 1-2 nariai (atitinkamai kaimo BO pažymėjo 35,9 proc. respondentų, miesto – 39,1 proc.).

18 pav. Veiklos organizavimo principai BO, proc.

Kaimiškosiose organizacijose dauguma respondentų pažymi (47 proc.), kad veiklos organizuojamos pasiskirstant darbais ir užduotimi, ypač naudojamas komandinio darbo principas, taikomas aktyviausių žmonių grupei. Jeigu klaustume, kokios yra galimybės į BO veiklas įtraukti daugiau vietos gyventojų ar aktyvesnių narių, čia išsiskiria tik miesto BO, iš kurių 21,7 proc. pažymėjo, kad naudoja šią strategiją. Matome, kad remiantis apklausos rezultatais, pagrindinis BO organizavimo krūvis tenka santykinai nedidelei lyderių komandai, kuri koordinuoja pagrindinius veiklos organizavimo principus, skirtos užduoties ir telkia aktyvesnius narius.

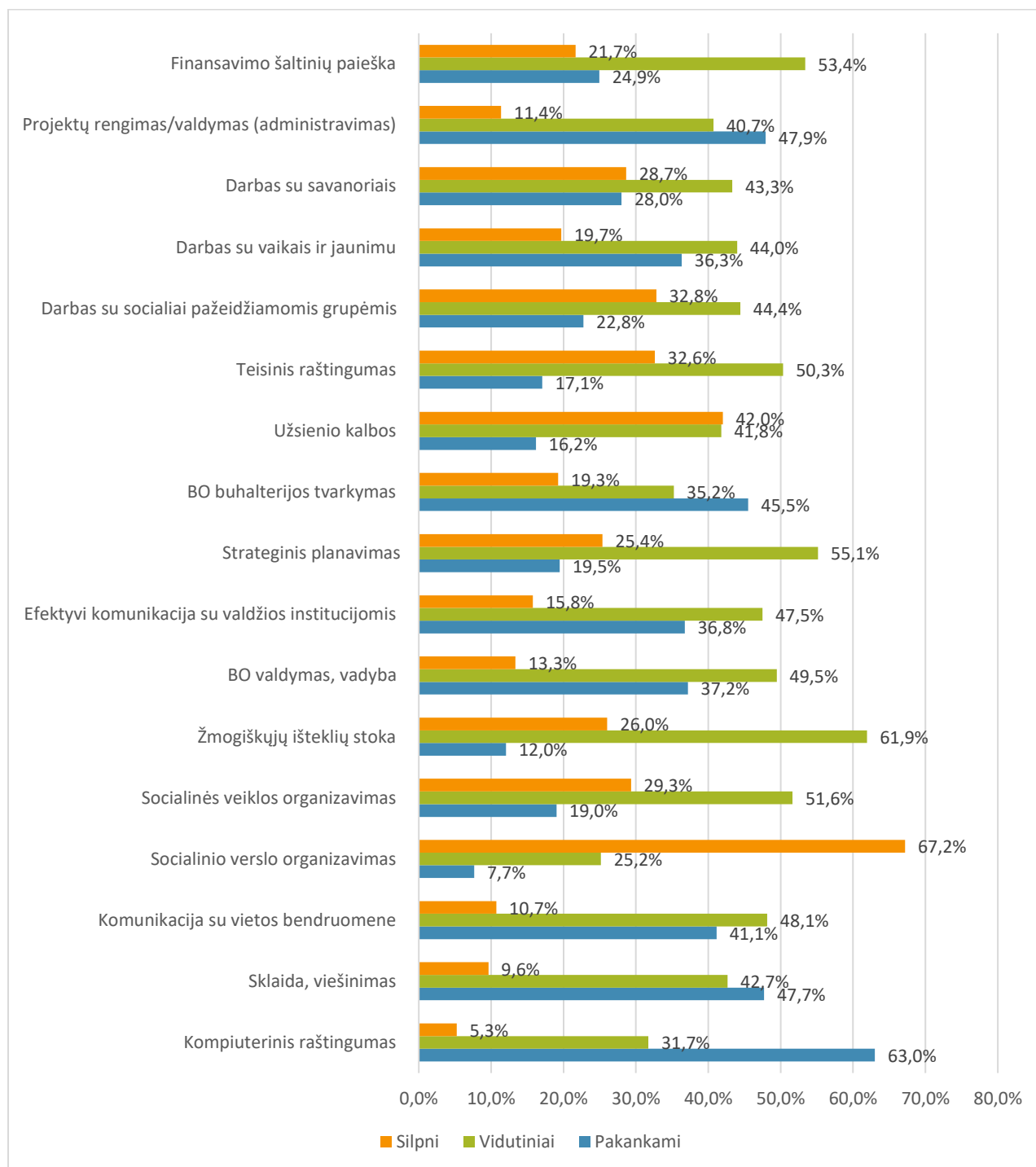
Anketoje taip pat buvo klausiama, **kokius galima išskirti pagrindinius BO vadybinius, organizacinius, žmogiškųjų išteklių valdymo, strateginius, konsultacinius ar kitus gebėjimus bei kompetencijas pagal atskiras sritis** (anketos 22 klausimas). Gebėjimus buvo prašoma įvardinti skalėje nuo „silpni“ iki „pakankami“. Jeigu pažvelgtume į miesto BO gebėjimų profilį, matytume, kad „Stiprių“ gebėjimų skalėje yra tokios kompetencijos kaip kompiuterinis raštingumas (71,7 proc. respondentų pažymėjo kaip pakankamus gebėjimus), buhalterijos tvarkymas (60,9 proc. respondentų pažymėjo kaip pakankamus gebėjimus), projektų rengimas ir administravimas (56,5 proc. respondentų pažymėjo kaip pakankamus gebėjimus). Antroje gebėjimų ir kompetencijų kategorijoje (kaip pakankamą kompetenciją pagal svarbą išskyrė virš 40 proc. respondentų), kurios išskiriamos kaip stipriosios pusės yra tokie įgūdžiai kaip darbas su savanoriais, strateginis planavimas, teisinis raštingumas, komunikacija su vietos bendruomene, sklaida ir viešinimas, BO valdymas ir vadyba (žr. 19 pav.).

19 pav. BO turimi gebėjimai ir kompetencijos miesto organizacijose, proc.

„Silpnų“ gebėjimų ir kompetencijų kategorijoje atsiduria tokios sritys kaip socialinio verslo organizavimas (net 63 proc. respondentų įvardino kaip silpnas kompetencijas), darbas su socialiai pažeidžiamomis grupėmis (34,8 proc. respondentų įvardino kaip silpnas kompetencijas), darbas su vaikais ir jaunimu (34,8 proc. respondentų įvardino kaip silpnas kompetencijas) ir finansinių išteklių paieška (28,3 proc. respondentų įvardino kaip silpnas kompetencijas). Galime teigti, kad silpnosios kompetencijų sritys labiausiai susijusios su socialinės pagalbos, socialinių paslaugų, įvairių prevencinių programų tam tikroms tikslinėms grupėms organizavimu.

Jeigu palygintume kaimo BO įvardintas kompetencijas ir gebėjimus pagal atskiras sritis, matyme, kad „stipriausios“ kompetencijos matomos kompiuterinio raštingumo srityje (63 proc. respondentų įvardino kaip pakankamus gebėjimus), sklaidos ir viešinimo gebėjimai (47,7 proc. respondentų įvardino kaip pakankamus gebėjimus), buhalterijos tvarkymas (45,5 proc. respondentų įvardino kaip pakankamus gebėjimus) bei projektų rengimas ir administravimas (47,9 proc. respondentų įvardino kaip pakankamus gebėjimus).

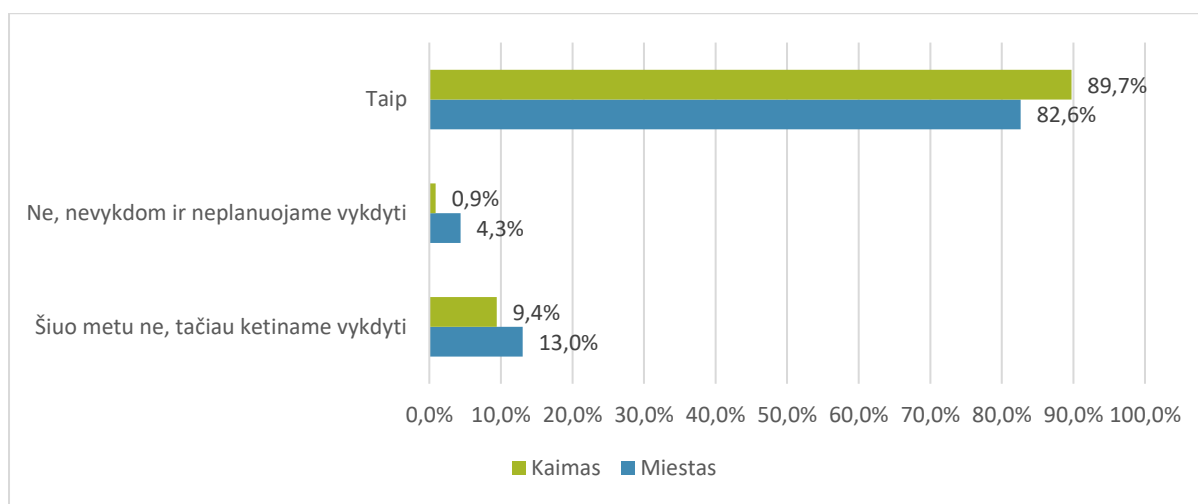

20 pav. BO turimi gebėjimai ir kompetencijos kaimo organizacijose, proc.

Daugumas anketoje pateiktų gebėjimų kaimiškųjų BO atveju įvardinami kaip „vidutiniai“ (tarp 40-60 proc. respondentų įvardino gebėjimus kaip vidutinius), pavyzdžiui, žmogiškųjų išteklių stoka, strateginis planavimas, socialinės veiklos organizavimas, komunikacija su valdžios institucijomis, teisinis raštingumas, darbas su socialiai pažeidžiamomis grupėmis ar vaikais. Silpnais gebėjimais įvardinamas socialinio verslo organizavimas (67,2 proc. respondentų įvardino kaip silpnas kompetencijas) ir užsienio kalbų mokėjimas (42 proc. respondentų įvardino kaip silpnas kompetencijas). Remiantis apklausos rezultatais, kaimiškose BO dažniausiai pasitaikantis iššūkis yra susijęs su socialinio verslo bei užsienio kalbų mokėjimu, tačiau kitos kompetencijų sritys, artimiau susijusios su socialinės pagalbos, socialinių paslaugų, įvairių prevencinių programų įgyvendinimu, vertinamos pozityviau, nei miesto BO atveju.

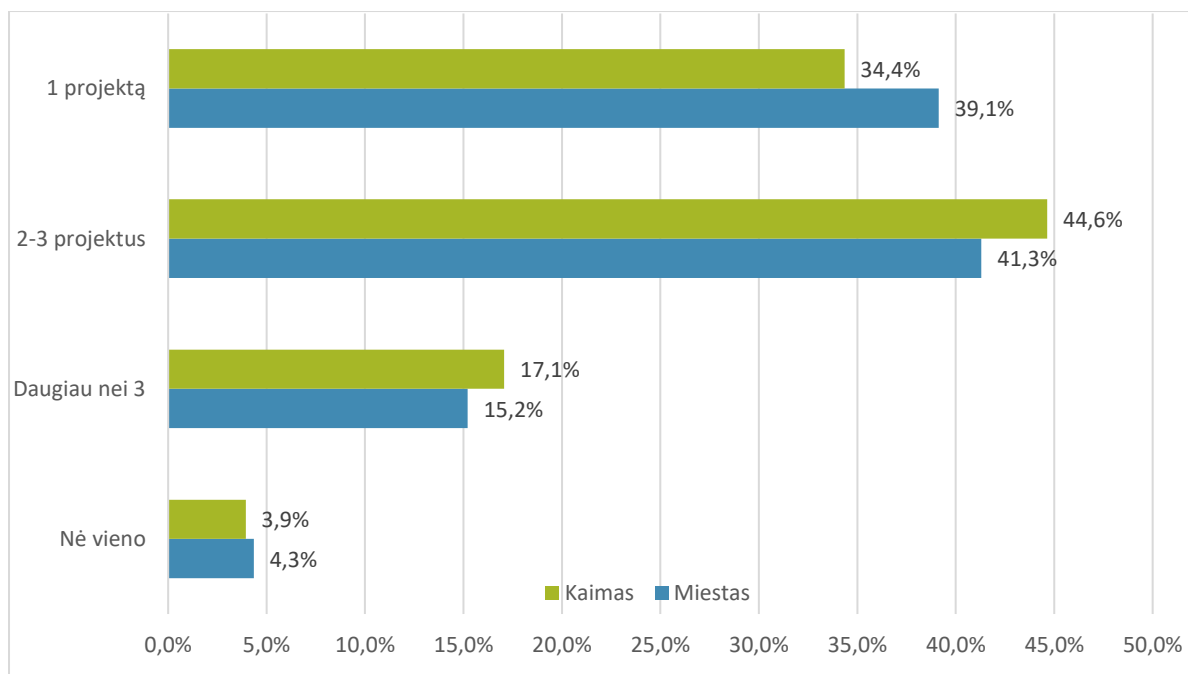
3. BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ FINANSAVIMO ŠALTINIAI

Kita dalis anketos klausimų apėmė BO finansavimo šaltinių apžvalgą ir esamos finansinės situacijos įvertinimą. Vienas iš klausimų, ar jūsų BO vykdė ar vykdo projektinę veiklą. Kaip matoma iš 21 paveikslė pateikiamų duomenų, tiek kaimo, tiek miesto apklaustų BO yra bent kartą vykdę ar apklausos metu buvo vykdantys projektinę veiklą (atitinkamai 89,7 proc. ir 82,6 proc., matoma, kad tarp jų aktyvesnės projektinėje veikloje yra kaimo BO), o likę niekada nėra vykdę jokios projektinės veiklos. Tarp nevykdžiusių projektinės veiklos dažniausiai pasitaiko miesto BO, tačiau tarp nevykdžiusių projektinės veiklos – miesto BO yra labiau linkusios ją vykdyti ateityje (miesto BO – 13,0 proc., kaimo – 9,4 proc.).

21 pav. BO projektinės veiklos profilis, proc.

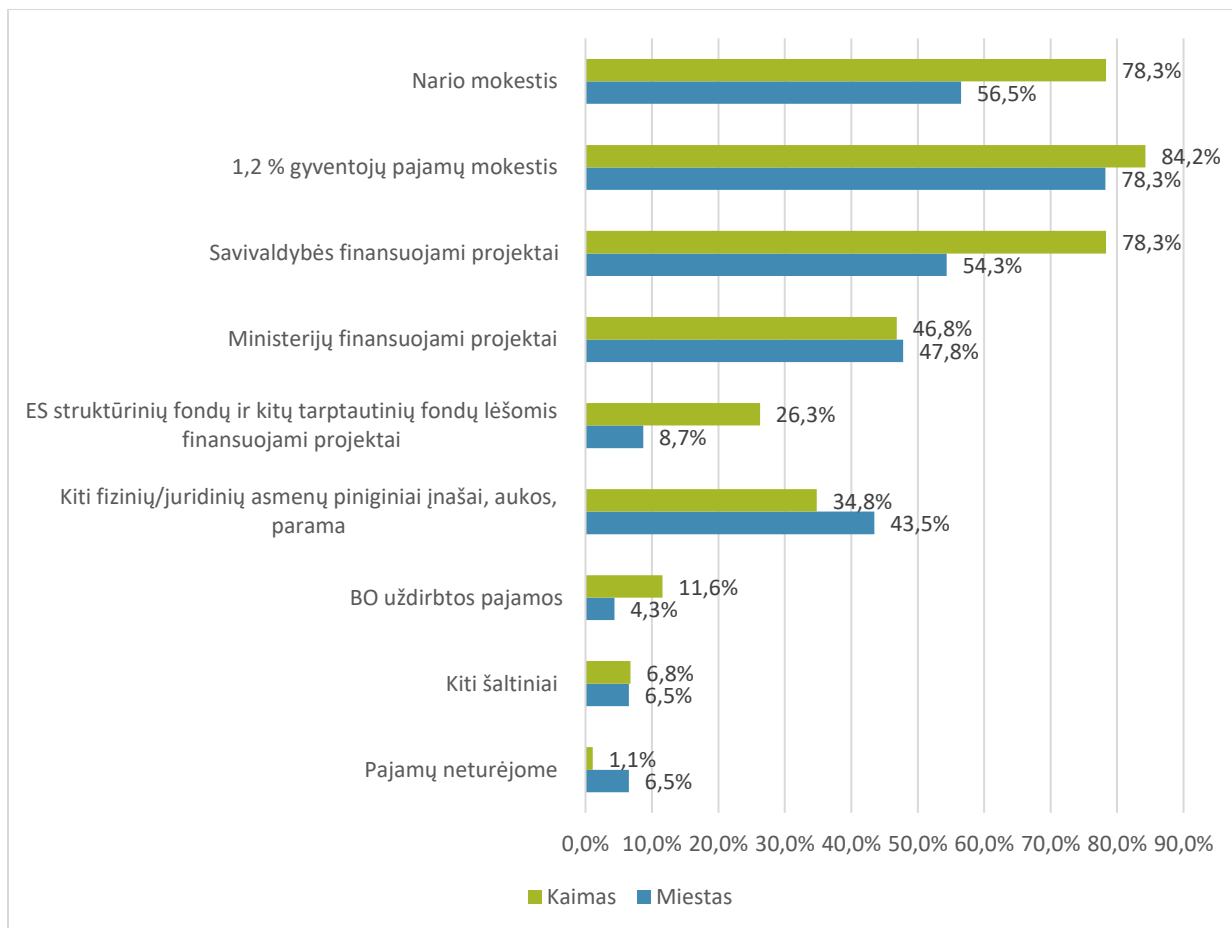
Anketos 24 klausime respondentų buvo klausama „**kiek vidutiniškai į metus tenka įgyvendinti projektų?**“ (žiūrėti 22 paveikslą). Taigi, tiek šiame, tiek praeitame analizuotame 23 klausime, gauti tyrimo duomenys atskleidė, kad daugiausia projektų įgyvendina, ir aktyviausiai dalyvauja projektų įgyvendinimo veikloje, kaimo BO ir dažniausiai tai būna 2–3 projektai per metus (apklausoje dalyvavusių 44,6 proc. kaimo BO, 41,3 proc. – miesto BO), rečiau įgyvendinama daugiau nei 3 projektai per metus (kaimo BO – 17,1 proc., miesto – 15,2 proc.). Po vieną projektą dažniausiai įgyvendina miesto BO (miesto BO – 39,1 proc., kaimo BO – 34,4 proc.). Tik mažai daliai apklaustų BO pasitaiko atvejų, kai per metus netenka įgyvendinti nė vieno projekto (kaimo BO – 3,9 proc., miesto BO – 4,3 proc.).

22 pav. BO projektinės veiklos profilis, įgyvendinamų projektų skaičius, proc.

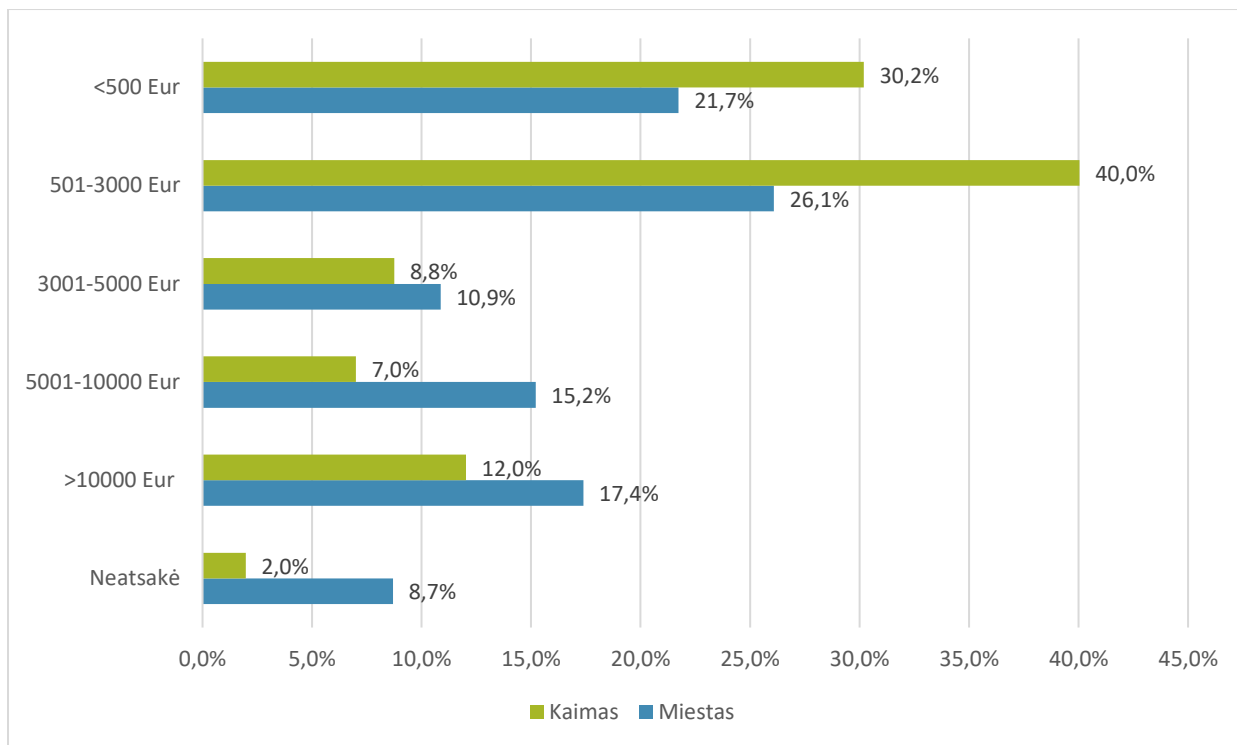
Kitame anketos klausime (25 anketos klausimas) buvo siekiama išsiaiškinti, **kas sudarė BO metines pajamas (2020 m. duomenimis)**. Apklausoje rezultatai atskleidė, kad BO gaunamų metinių pajamų šaltinių spektras yra labai platus (žiūrėti 23 paveikslą), tačiau didžiausia dalis metinių pajamų 2020 m. buvo gauta iš trijų šaltinių: 1,2 proc. gyventojų pajamų mokesčio (kaimo BO – 84,2 proc., miesto BO – 78,3proc.), savivaldybės finansuojamų projektų (kaimo BO – 78,3, miesto BO – 54,3 proc.) ir nario mokesčio (kaimo BO – 78,3 proc., miesto BO – 56,5 proc.). Iš apklaustų BO tik miesto teritorijose esančios daugiau gavo metinių pajamų iš ministerijų finansuojamų projektų (47,8 proc.) ir kitų fizinių/juridinių asmenų piniginių įnašų, aukų bei paramos (43,5 proc.) nei kaimo (atitinkamai 46,8 proc., ir 34,8 proc.) BO. Labai maža dalis BO pačios uždirba pajamų ir tokių iš apklaustų daugiau sudarė esančios kaimiškose teritorijose (kaimo BO – 11,6 proc., miesto BO – 4,3 proc.), tai parodo, kad tik nedidelė dalis apklaustų BO yra verslios.

Duomenų analizė parodė, kad 2020 m. iš apklaustų BO, visai neturėjusių jokių pajamų, didesnė dalis buvo priklausančios miesto BO (miesto BO – 6,5 proc., kaimo BO – 1,1 proc.). Taip pat apklausoje rezultatai atskleidė, kad BO didesnė metinių pajamų dalis buvo iš valstybinių finansuojamų projektų (t. y. iš savivaldybės ir ministerijų finansuojamų projektų) nei iš ES struktūrinių fondų ir kitų tarptautinių fondų lėšomis finansuojamų projektų (kaimo BO – 26,3 proc., miesto BO – 8,7 proc.). Taigi, apibendrinus galima teigti, kad BO yra palaikomas gyventojų (visuomenės), nes vis dėl to 2020 m. metinių pajamų didesnė dalis buvo iš gyventojų pajamų mokesčio, fizinių/juridinių asmenų paramos ir pačių narių mokesčio šaltinių.

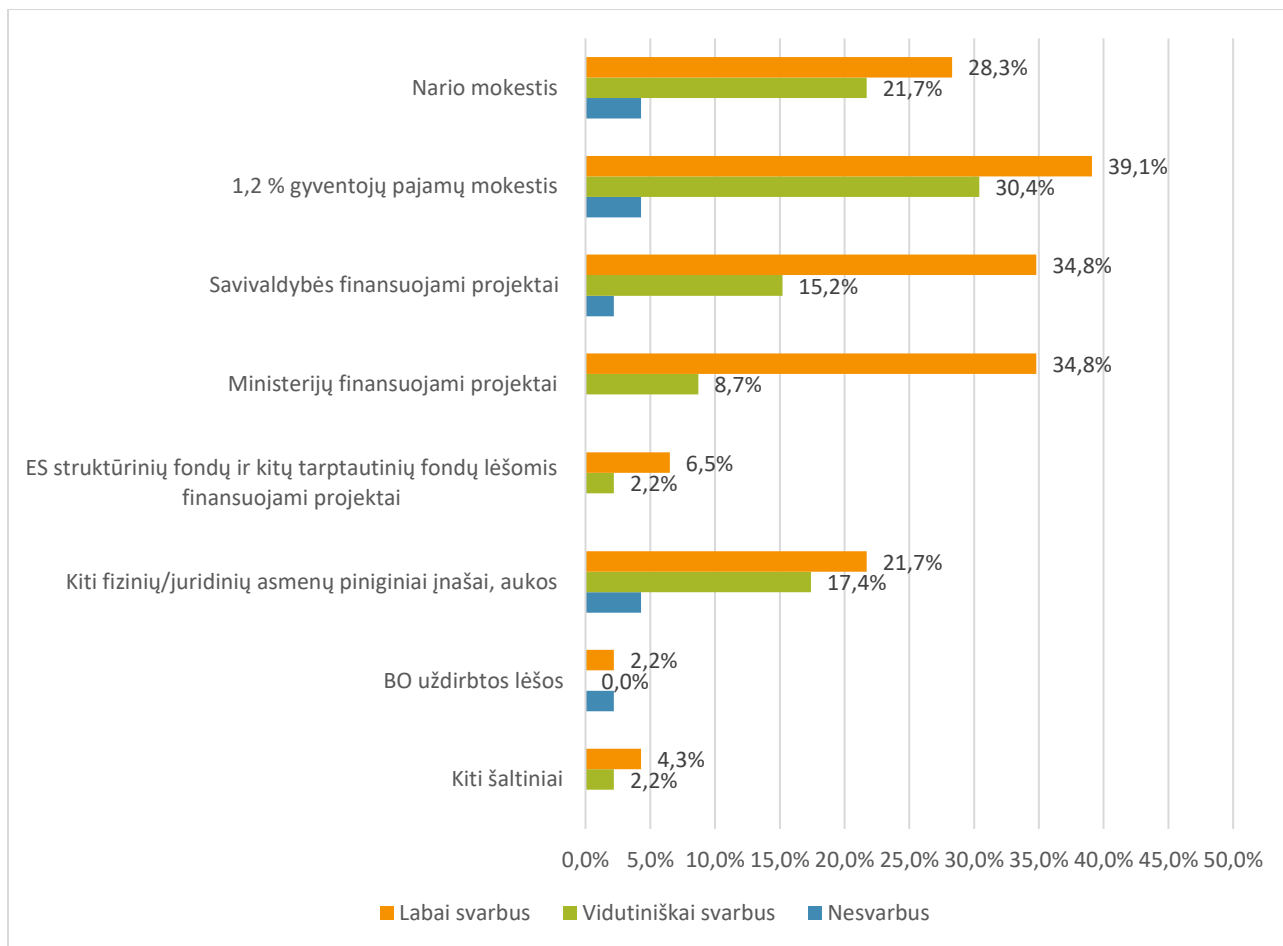
23 pav. BO metinių pajamų struktūra, proc.

Į 26 anketos klausimą „Jūsų BO 2020 m. bendros veiklos metinės pajamos“ galėjo atsakinėti ne visi respondentai. Į šį klausimą neatsakinėjo tie, kas 25 klausime pažymėjo, kad jų atstovaujama BO 2020 m. neturėjo pajamų. Kaip matoma iš 24 paveiksle pateikiamų apklausos rezultatų duomenų, 2020 m. didesnė dalis BO buvo gavusi bendrųjų veiklos metinių pajamų dalį iki 3000 Eur (iki 500 Eur bendrųjų metinių pajamų buvo gavusios 30,2 proc. kaimo BO, 21,7 proc. – miesto BO, o didžiausia dalis analizuotų BO bendrųjų metinių pajamų dalis buvo nuo 501 Eur iki 3000 Eur (kaimo BO – 40,0 proc., miesto BO – 26,1 proc.)). Didesnėmis 2020 m. gautomis bendrosiomis veiklos metinėmis pajamomis pasižymėjo miesto nei kaimo BO (daugiau nei 3001 Eur metinių pajamų buvo gavusios apie 44 proc. miesto BO, apie 28 proc. – kaimo BO). Taigi kaip matoma, nors ir kaimo BO užsiima daugiau įvairiomis bendruomeninėmis veiklomis, vykdo daugiau projektinių veiklų, tačiau jų bendrųjų veiklų metinių pajamų gaunamos sumos yra mažesnės nei miesto BO.

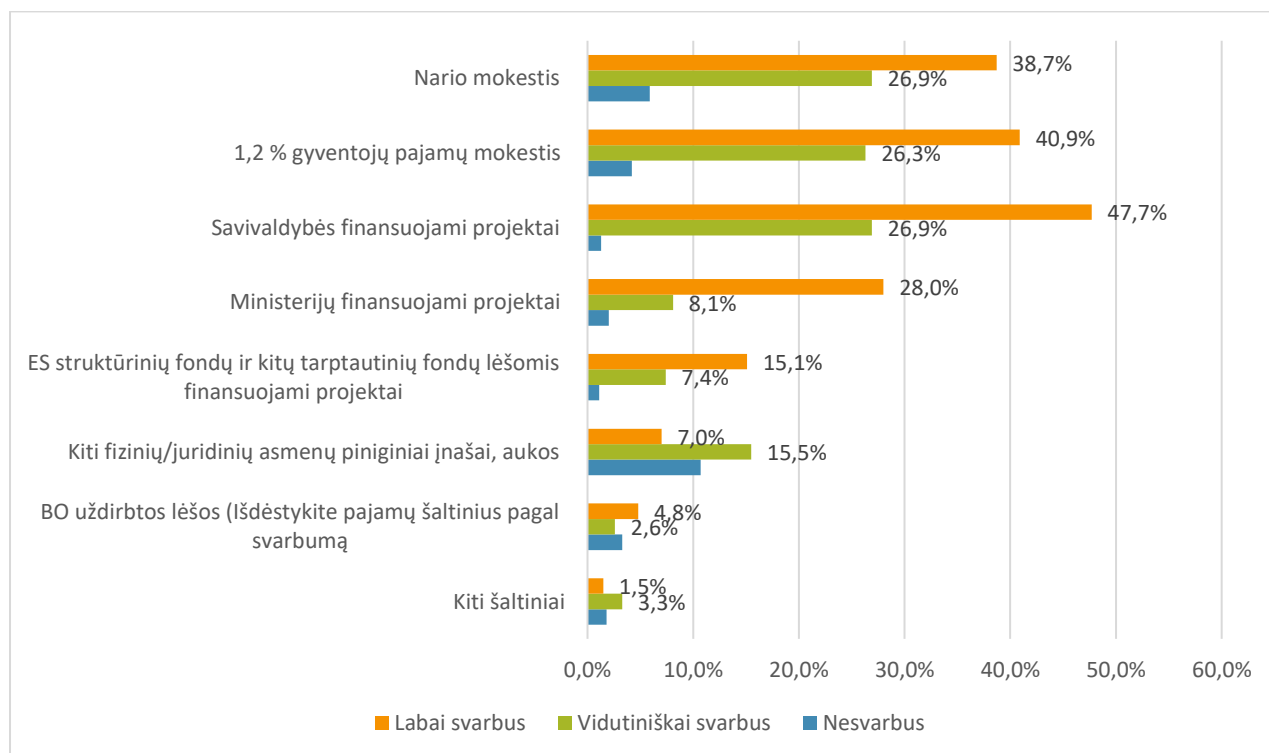

24 pav. BO bendrųjų metinių pajamų pasiskirstymas, proc.

Apklausos metu BO atstovų buvo prašoma išdėstyti **pajamų šaltinius pagal svarbumą** organizacijos veiklai. Kaip matoma iš pateiktų 25 ir 26 paveikslų, miesto BO svarbiausiu pajamų šaltiniu įvardijo 1,2 proc. gyventojų pajamų mokestį (39,1 proc.), šiek tiek mažiau labai svarbiu buvo įvertinti savivaldybių ir ministerijų finansuojamų projektų šaltiniai (po 34,8 proc.), taip pat, nors ir žymiai prasčiau įvertinta pagal svarbumą, bet gana svarbūs buvo ir nario mokesčiai (28,3 proc.) bei kiti fizinių/juridinių asmenų piniginiai įnašai, aukos ir parama (21,7 proc.). Gana panaši situacija išryškėjo ir analizuojant gautus kaimo BO atsakymus, tik jų atsakymai pasiskirstė šiek tiek tolygiau, ir jų svarbiausias pajamų šaltinis buvo savivaldybės finansuojami projektai (47,7 proc.), mažesnę reikšmę turėjo gaunamos pajamos iš 1,2 proc. gyventojų pajamų mokesčių (40,9 proc.), nario mokesčio (38,7 proc.) ir žymiai mažiau iš ministerijų finansuojamų projektų (28,0 proc.). Tiek miesto BO, tiek kaimo BO mažiausiai svarbiu pajamų šaltiniu buvo jų pačių uždirbtos lėšos. Taip pat prie tokių galima priskirti ir gaunamas pajamas iš ES struktūrinių fondų ir kitų tarptautinių fondų lėšomis finansuojamų projektų, tik jos šiek tiek svarbesnį vaidmenį atlieka kaimo BO, nes kaimo BO pirmiausia (nuo pirmųjų Lietuvoje BO įkūrimo) iš jų galėjo gauti lėšų savo veikloms. Taigi, gautų duomenų analizė atskleidžia, kad tiek miesto BO, tiek kaimo BO nėra linkusios būti versliomis BO ir jos mažai dalyvauja ES ir tarptautiniuose projektuose.

25 pav. BO pajamų šaltinių pasiskirstymas miesto organizacijose, proc.

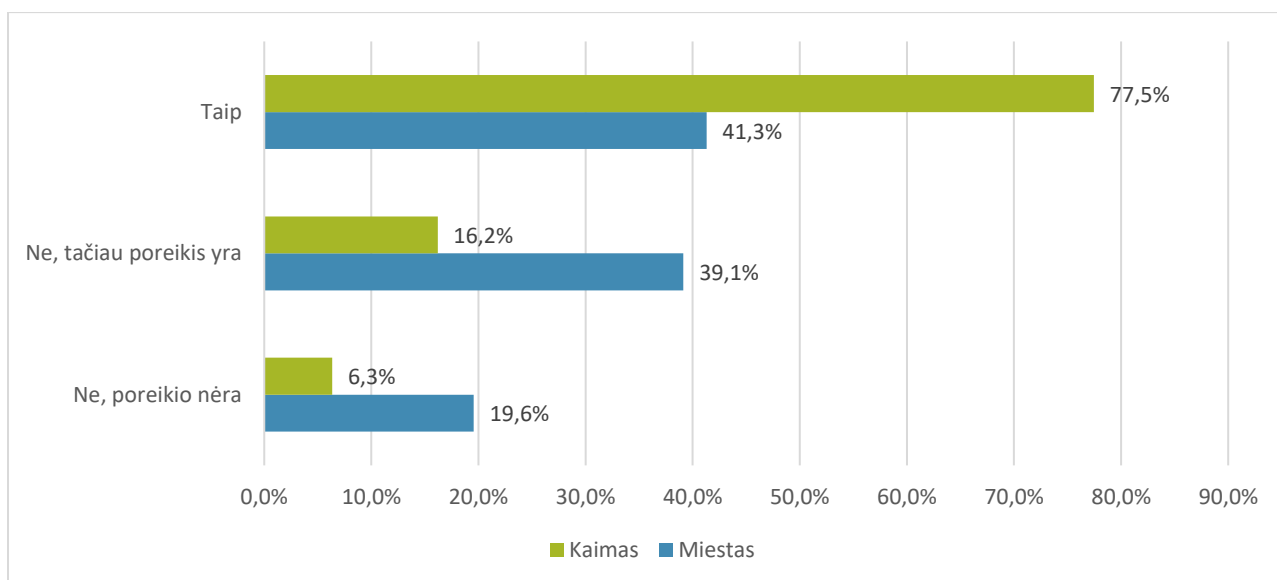

26 pav. BO pajamų šaltinių pasiskirstymas kaimo organizacijose, proc.

4. INFRASTRUKTŪRINIAI IR ORGANIZACINIAI BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ IŠTEKLIAI

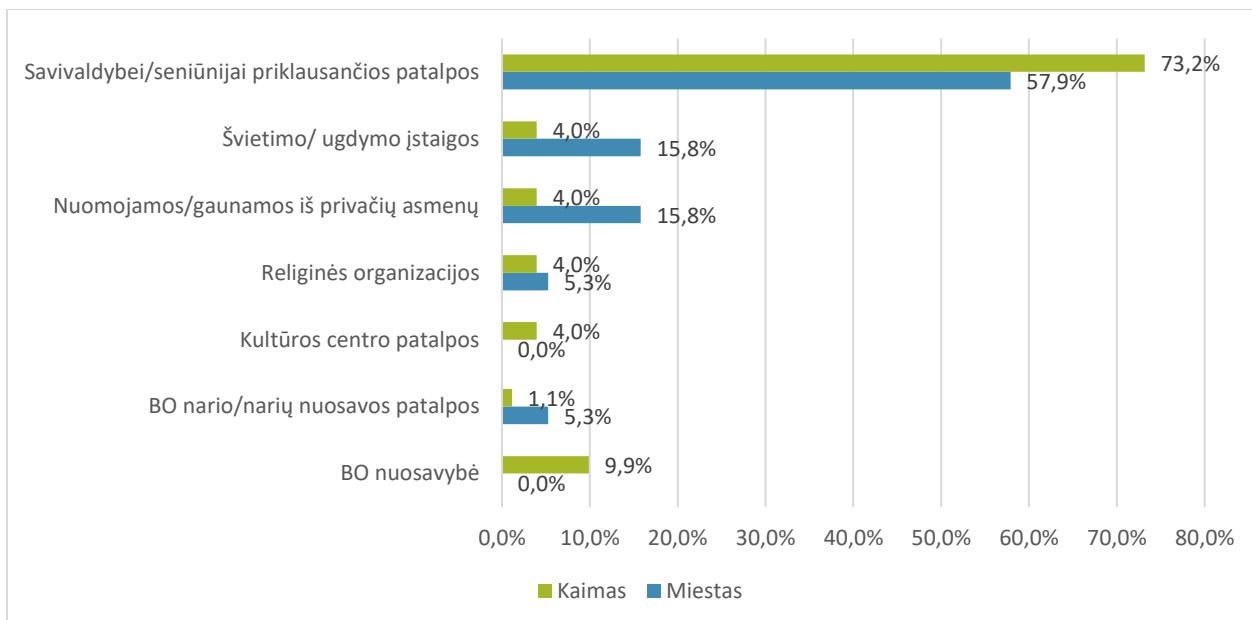
BO infrastruktūriniams ir organizaciniams ištekliams įvertinti respondentų buvo klausama apie BO nuosavų patalpų turėjimą, jų išlaikymo kaštus, turimą biuro techniką ir kitą turtą.

28 anketos klausime BO atstovų buvo klausama „**Ar savo veiklai organizuoti, administruoti BO turi patalpas?**“ Apklausos rezultatai atskleidė, kad iš apklaustų BO, daugiau nei trys ketvirtadaliai (77,5 proc.) kaimo BO savo veiklai organizuoti turi patalpas, tuo tarpu apie du penktadalius (41,3 proc.) apklausoje dalyvavusių miesto BO – neturi. Kaip matoma iš pateikto 27 paveikslo, didelė dalis BO turi poreikį turėti patalpas savo veikloms vykdyti, ir kaip suprantama, didžiausia dalis tarp norinčių – miesto BO (39,1 proc.). Taip pat tarp apklausoje dalyvavusių miesto BO – didžiausia dalis ir neturinčių poreikio turėti patalpų savo veikloms vykdyti (19,6 proc.).

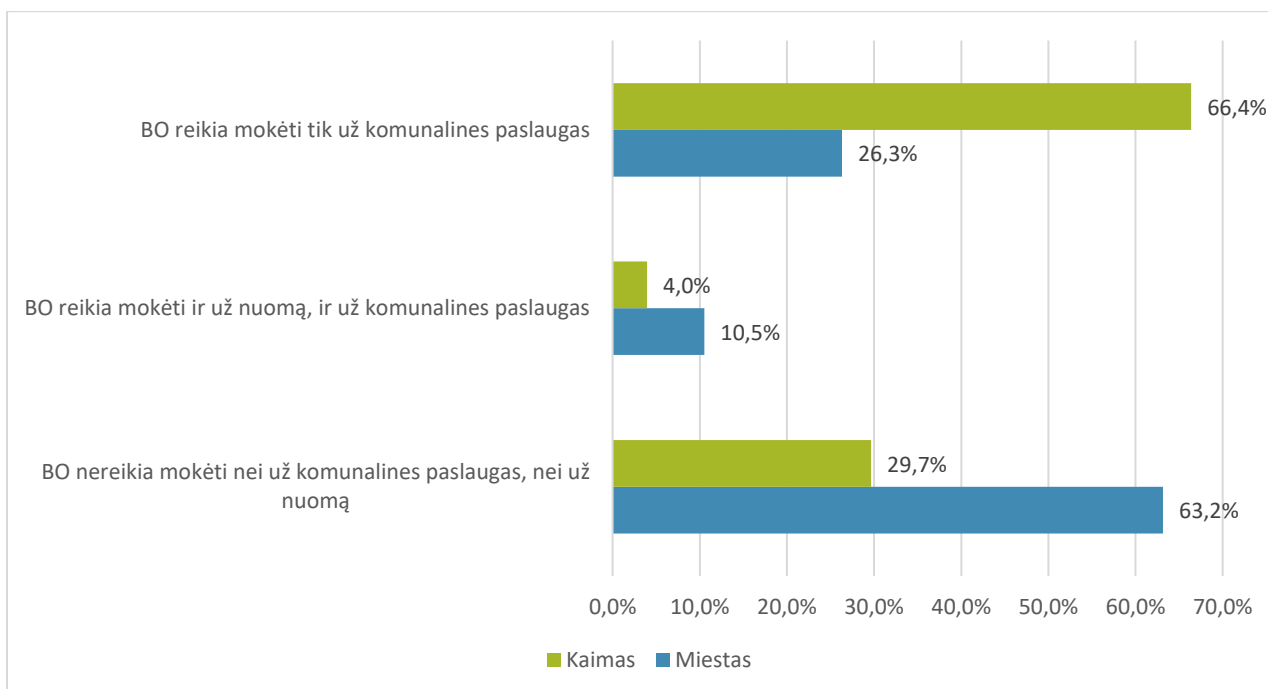
27 pav. Galimybės turėti BO patalpas, proc.

Į 29 anketos klausimą apie tai „**kas yra patalpų savininkas**“, kuriose vykdomos BO veiklos, atsakinėjo tik tų BO atstovai, kurie 28 klausime pažymėjo, kad savo veiklai organizuoti ir administruoti turi patalpas. Pateiktame 28 paveiksle matoma, kad tiek kaimo BO, tiek miesto BO veikloms organizuoti ir administruoti skirtos patalpos priklauso savivaldybei/seniūnijai (atitinkamai 73,2 proc., ir 57,9 proc.). Taip pat gauti duomenys atskleidė, kad iš apklausoje dalyvavusių miesto BO taip pat jos savo veiklas dažniau vykdo švietimo/ugdymo ar nuomojamų/gaunamų iš privačių asmenų patalpose (po 15,8 proc.) nei kaimo BO (po 4 proc.). Kitoms įstaigoms ar organizacijoms arba savivaldybės administracijai (pavyzdžiui, religinėms organizacijoms, kultūros centrams), ar kuriam nors BO nariui priklausančiose patalpose BO savo veiklas vykdo retai. Iš apklausoje dalyvavusių BO, tik 9,9 proc. kaimo BO turi savo nuosavas patalpas, tuo tarpu tarp miesto BO tokių nepasitaikė.

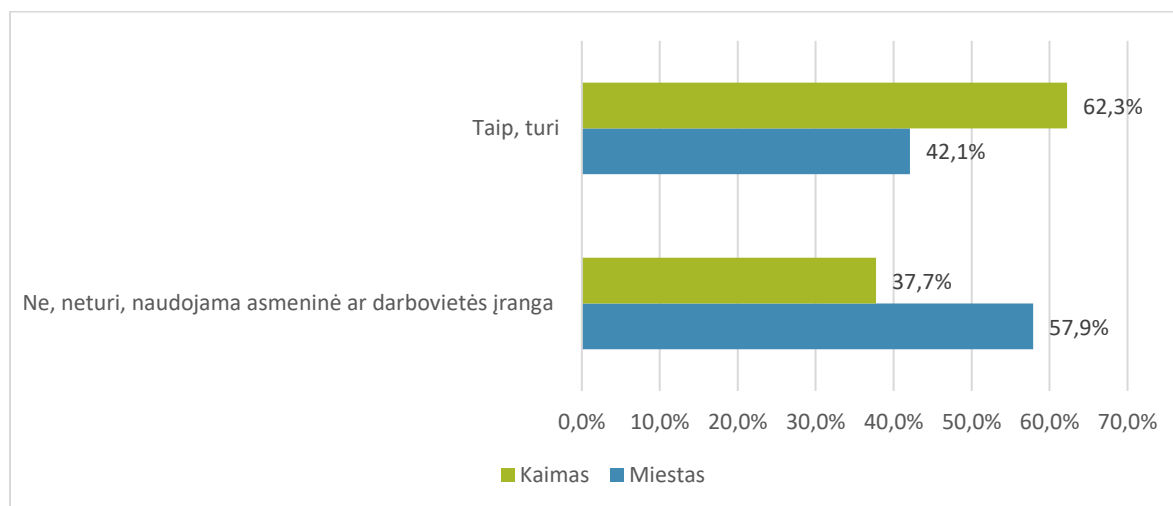
28 pav. BO turimų patalpų savininkai, proc.

Kaip ir į 29 anketos klausimą, taip ir į 30 anketos klausimą apie „turimų patalpų išlaikymo kaštus“, atsakinėjo tik tie respondentai, kurie 28 klausime pažymėjo, kad savo veiklai organizuoti ir administruoti turi patalpas. Iš pateikto 29 paveikslą matoma, kad labai didelei daliai apklausoje dalyvavusių miesto BO (63,2 proc.) nereikia mokėti nei už komunalines paslaugas, nei už patalpų nuomą, o tokių tarp kaimo BO buvo mažiau nei trečdalis (29,7 proc.) ir tik mažai daliai BO reikia mokėti už abi paslaugas (tokių tarp apklausoje dalyvavusių kaimo BO pasitaikė – 4,0 proc., tarp miesto BO – 10,5 proc.). Taip pat pagal gautus tyrimo duomenis paaiškėjo, kad vien tik už komunalines paslaugas dažniausiai mokėjo apklaustos kaimo gyvenvietėse esančios BO – 66,4 proc., o mieste tokių pasitaikė per pusę mažiau (26,3 proc.).

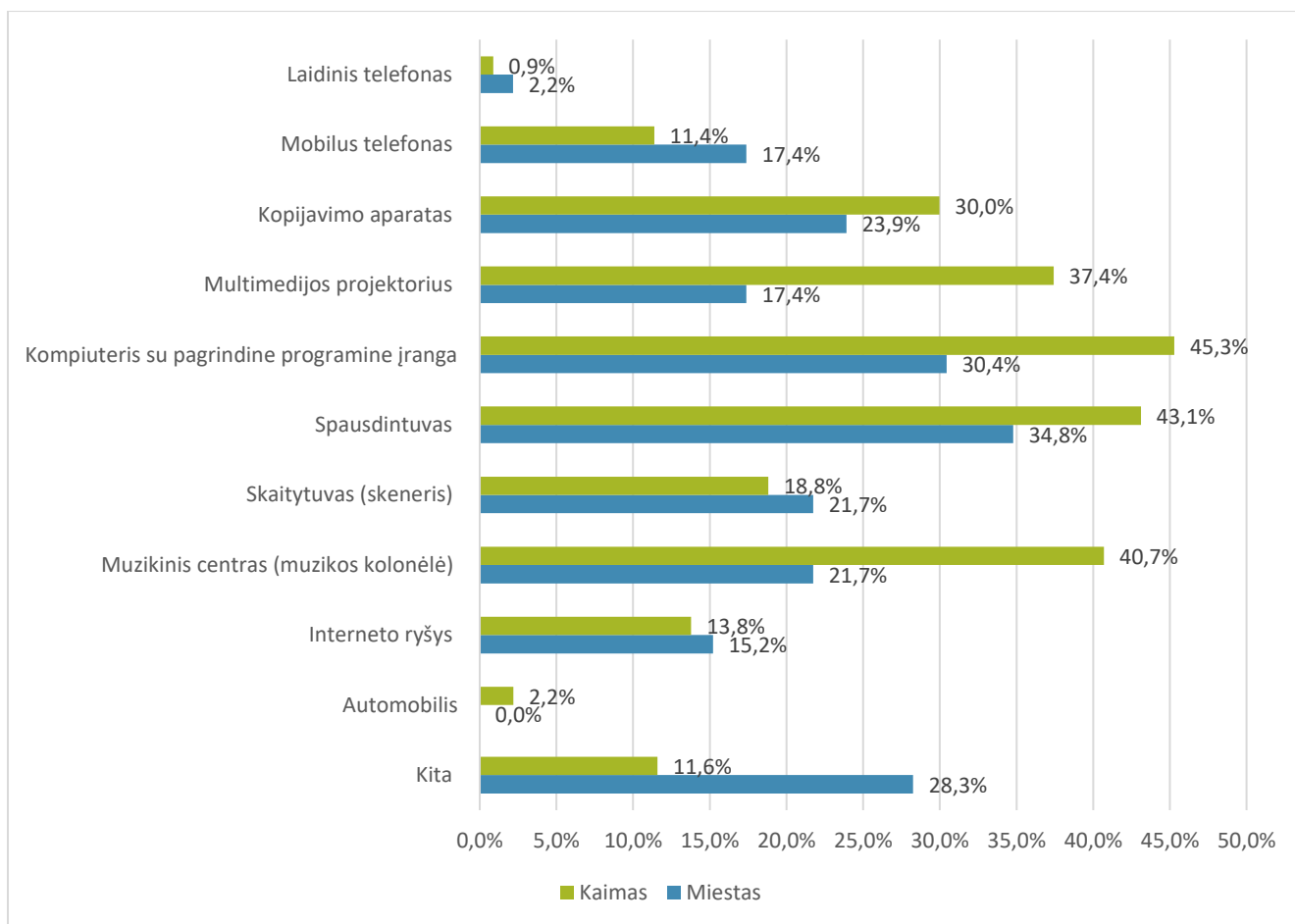
29 pav. BO turimų patalpų išlaikymo kaštai, proc.

Apklausoje visų dalyvavusių BO buvo klausama ar jie **turi organizacijai priklausančią biuro techniką** ar kitą turtą, ar BO nariai naudoja asmeninę ar savo darbovietės įrangą. Kaip matoma iš pateikto 30 paveikslo, dažniausiai savo biuro techniką ar kitą turtą turi kaimo BO (62,3 proc.), o tarp mieste esančių BO tokių buvo 42,1 proc., todėl miesto BO dažniausiai naudojama asmeninė ar darbovietės įranga (57,9 proc.). Taigi, galima teigti, kad kaimo BO yra labiau aprūpintos biuro technika, greičiausiai, dėl to, kad jos daugiausiai dalyvauja įvairiose projektinėse veiklose, todėl dėka projektų galėjo jos įsigyti.

30 pav. BO turimos biuro technikos ir turto galimybės, proc.

Į 32 anketos klausimą apie **BO turimą biuro techniką/turtą** galėjo atsakinėti tik tie respondentai, kurie 31 anketos klausime pažymėjo, kad jų atstovaujama BO turi nuosavą biuro ar kitą techniką. Iš pateikto 31 paveikslo matoma, kad daugiausia įvairios BO priklausančios biuro technikos ir įrangos turi kaimo BO, tik miesto BO pasižymi tuo, kad jų BO dažniausiai turi daugiau įrangos, skirtos ryšio komunikacijai (pavyzdžiui, mobilusis telefonas (jį turi 17,4 proc. apklaustų miesto BO, kaimo BO – 11,4 proc.), interneto ryšys (jį turi 15,2 proc. apklaustų miesto BO, kaimo BO – 13,8 proc.), laidinis telefonas (jį turi 2,2 proc. apklaustų miesto BO, o tarp apklaustų kaimo BO tokių turinčių nepasitaikė). Taip pat ir didesnė miesto BO dalis turi skenerių (miesto BO dalis, turinti skenerius – 21,7 proc., kaimo BO – 18,8 proc.). Tik tarp apklausoje dalyvavusių kaimo BO pasitaikė nedidelė dalis, kurios turi organizacijai priklausančius automobilius (2,2 proc.).

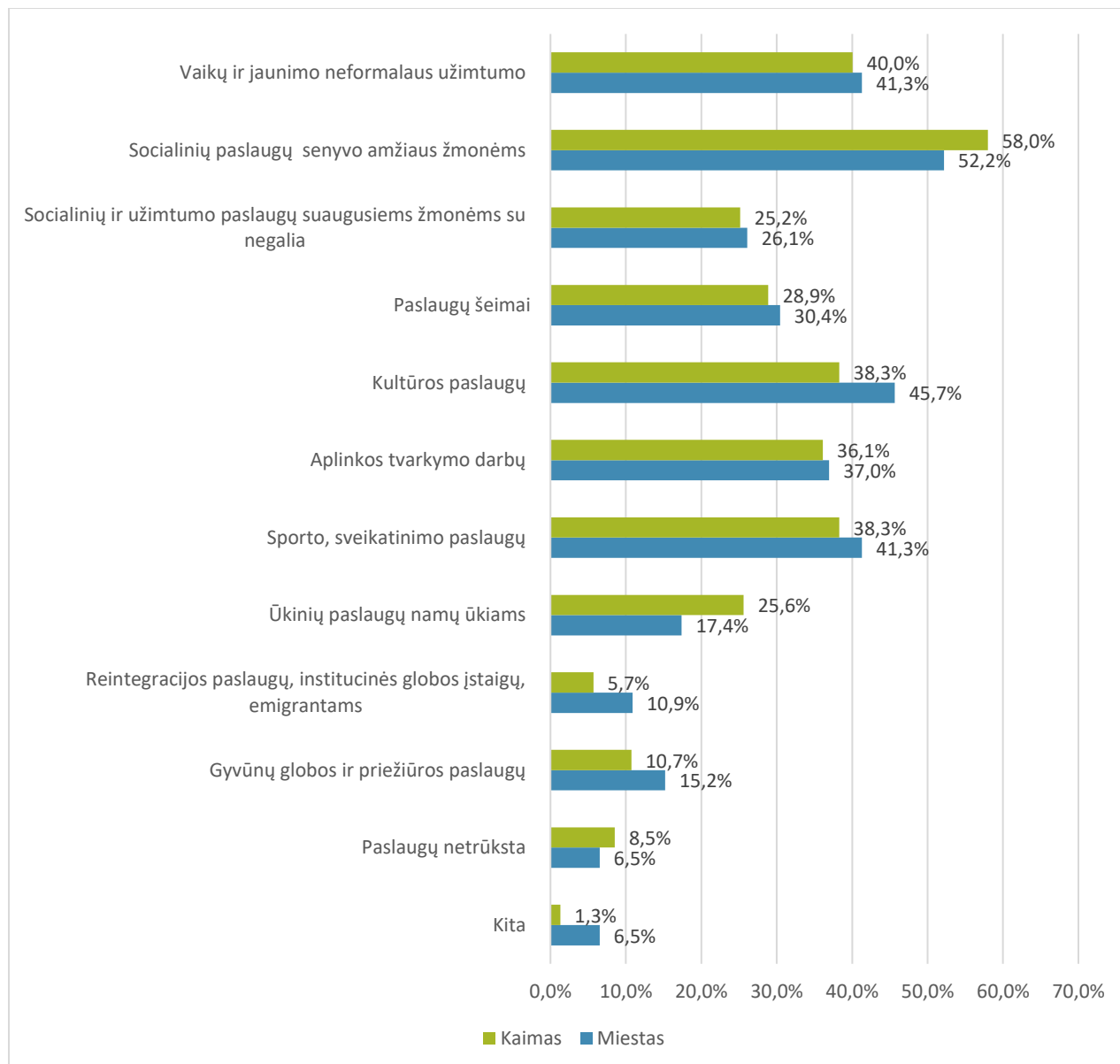

31 pav. BO turimos biuro technikos ir disponuojamas turtas, proc.

Gauti apklausos rezultatai atskleidė, kad tiek tarp kaimo BO, tiek tarp miesto BO dažniausiai turima nuosava technika yra kompiuteris su pagrindine programine įranga (atitinkamai ją turi 45,3 proc. kaimo BO ir 30,4 proc. – miesto BO) ir spausdintuvas (atitinkamai 43,1 proc. ir 34,8 proc.). Taip pat tarp apklausoje dalyvavusių kaimo BO, gana didelė jų dalis turi organizacijai priklausančius muzikinius centrus (muzikos kolonėlę) (juos turi 40,7 proc. kaimo BO, 21,7 proc. – miesto BO), multimedijos projektorius (juos turi 37,4 proc. kaimo BO, 17,4 proc. – miesto BO) ir kopijavimo aparatus (juos turi 30,0 proc. kaimo BO, 23,9 proc. – miesto BO).

5. BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ GALIMYBĖS PERIMTI DALĮ PASLAUGŲ IR JAS TEIKTI

Paskutinis anketos klausimų blokas apėmė siekį ištirti BO gebėjimus ir galimybes teikti įvairias paslaugas ir atskirų viešųjų paslaugų trūkumą savivaldybės gyvenamojoje teritorijoje. Anketoje buvo įtrauktas klausimas „**kokių paslaugų trūksta jūsų bendruomenės gyvenamojoje vietoje**“, siekiant įvertinti esamą paslaugų teikimo skirtingoms tikslinėms grupėms, tokioms kaip vaikai ir jaunimas, socialiai pažeidžiamos grupės, vyresnio amžiaus asmenys, negalią turintys asmenys ir pan.

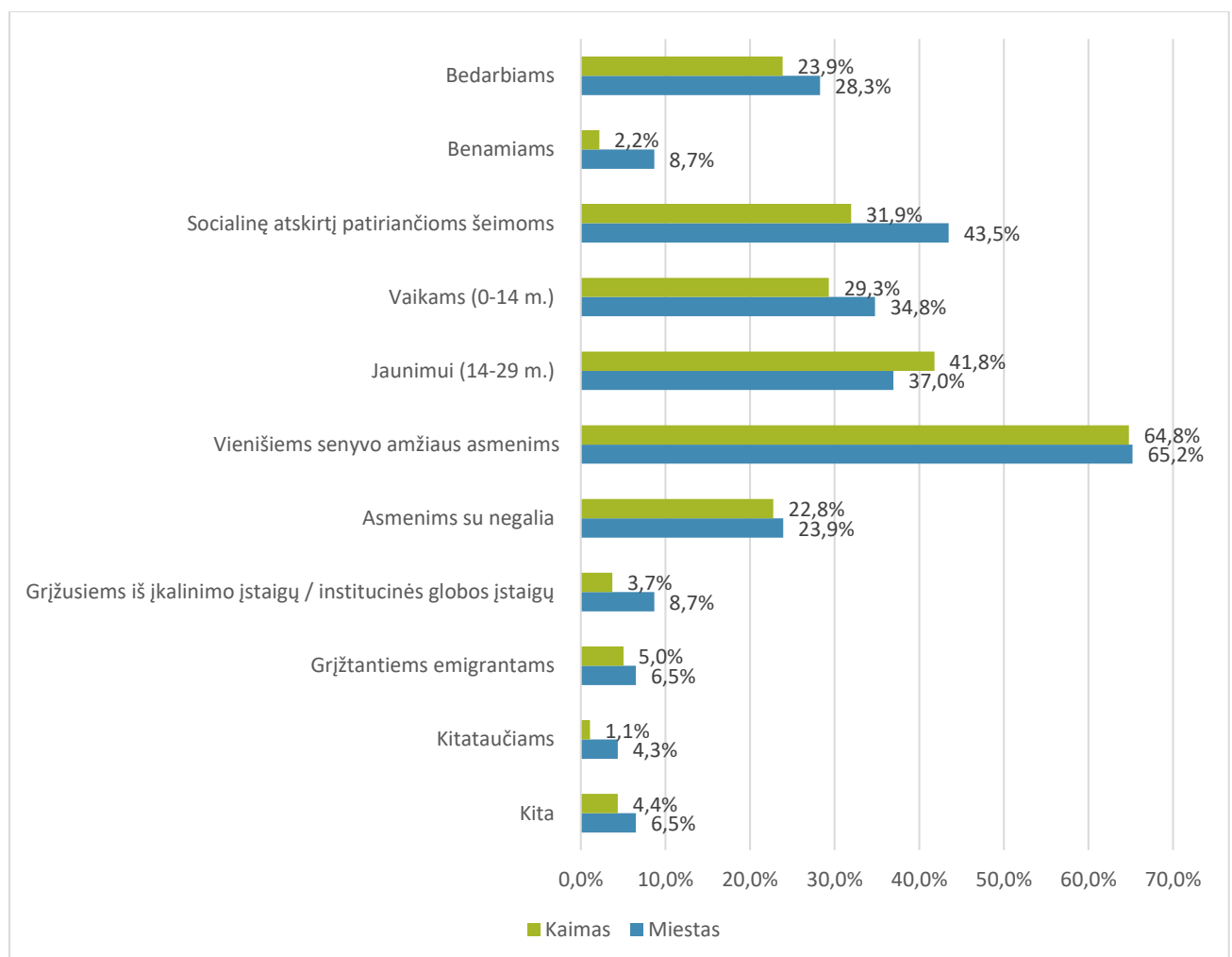

32 pav. Paslaugų trūkumas gyvenamojoje teritorijoje, proc.

Įvertinus paslaugų poreikį gyvenamosiose teritorijose (žr. 32 pav.), tiek kaimo, tiek miesto BO atvejais, didžiausias paslaugų trūkumas pastebimas tokioms grupėms kaip jaunimo ir vaikų neformalus užimtumas (40 proc. miesto ir kaimo BO pažymėjo šių paslaugų trūkumą), socialinių paslaugų teikimas senyvo amžiaus gyventojams (virš 50 proc. miesto ir kaimo BO pažymėjo šių paslaugų trūkumą), aplinkos tvarkymo

paslaugos (virš 36 proc. miesto ir kaimo BO pažymėjo šių paslaugų trūkumą), sporto ir sveikatinimo paslaugos (apie 40 proc. miesto ir kaimo BO nurodė šių paslaugų trūkumą). Miesto BO atveju, išskiriamas šiek tiek didesnis kultūros paslaugų poreikis (45,7 proc. respondentų nurodė šias paslaugas). Galime teigi, kad didžiausias socialinių paslaugų trūkumas abiejų tipų teritorijose apima tinkamų paslaugų trūkumą arba vaikams (neformalus ugdymas) arba darbą su senyvais asmenimis, greičiausiai dėl itin spartaus gyventojų senėjimo.

Į anketos klausimą, **kokiai socialinei grupei labiausiai trūksta paslaugų jūsų gyvenamojoje vietovėje**, prioritetas tiek mieste, tiek kaime buvo skiriamas vienišiams senyvo amžiaus gyventojams (miesto BO atveju, tokią grupę nurodė 65,2 proc., respondentų, kaimo – 64,8 proc.). Kita itin aktuali tikslinė grupė, kuriai reikalingos paslaugos, yra socialinę atskirtį patiriančios šeimos, vaikai iki 14 metų amžiaus, jaunimas (14-29 metų amžiaus). Tikėtina, kad toks paslaugų poreikis siejasi su socialine-demografinė situacija savivaldybėse, kur reikalinga sukurti tinkamų gerovės paslaugų infrastruktūrą pažeidžiamiausioms grupėms.

33 pav. Paslaugų trūkumas gyvenamojoje teritorijoje atskiroms socialinėms grupėms, proc.

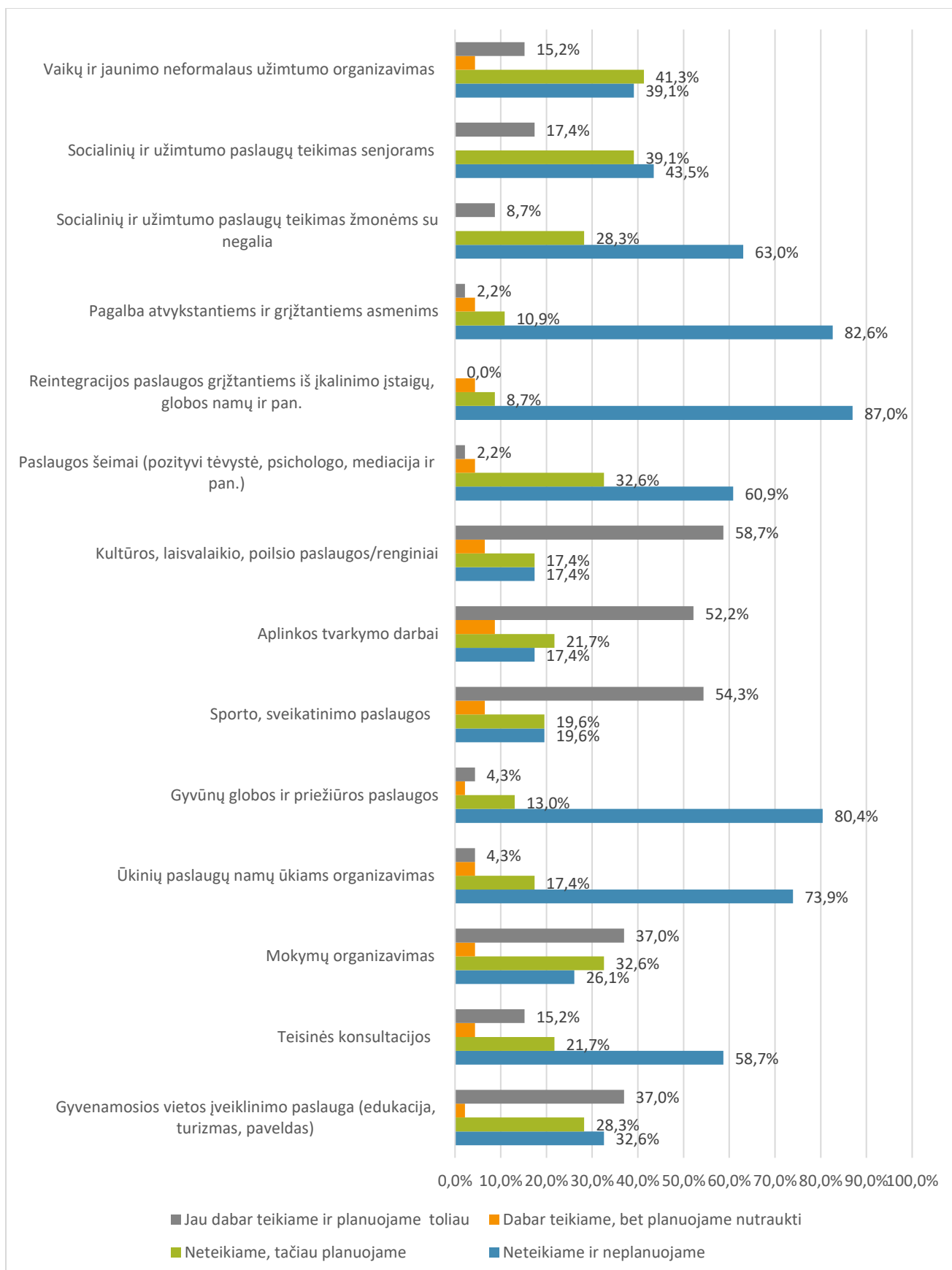
Vienas svarbiausių anketos klausimų, apėmė respondentų nuomonę, dėl **BO galimybių užsiimti dalies paslaugų teikimu vietos gyventojams įvertinimu** (anketos 35 klausimas). Atskiras paslaugų grupės buvo prašoma įvertinti skalėje pagal kelias kategorijas: (1) teikiama ir planuojame teikti toliau, (2) dabar teikiame, bet planuojame nutraukti, (3) neteikiame, tačiau planuojame teikti, (4) neteikiame ir neplanuojame teikti.

Jeigu pažvelgtume į miesto BO galimybes teikti atskiras paslaugų sritis, **tarp šiuo metu teikiamų paslaugų grupės**, kurias ketinama vystyti ir ateityje, yra tokios kategorijos kaip **kultūros, laisvalaikio, poilsio paslaugos** (58,7 proc. respondentų įvertino kaip svarbią kategoriją), **aplinkos tvarkymo darbai** (52,2 proc.), **sporto ir sveikatinimo paslaugos ir veiklos** (54,3 proc.), šiek tiek mažiau **mokymų organizavimas** (37 proc.). Tarp artimiausioje ateityje planuojamų paslaugų grupių yra numatytos tokios kategorijos kaip aktyvesnis mokymų veiklų vystymas (32,6 proc. respondentų nurodė šią kategoriją), paslaugos šeimai (tėvystės, psichologo, mediacijos sritys) (32,6 proc. respondentų nurodė šią kategoriją), socialių ar užimtumo paslaugų teikimas senyvo amžiaus asmenims (39,1 proc. respondentų nurodė šią kategoriją) ir vaikų ir jaunimo neformalus ugdymas (41,3 proc. respondentų nurodė šią kategoriją) (žr. 34 pav.).

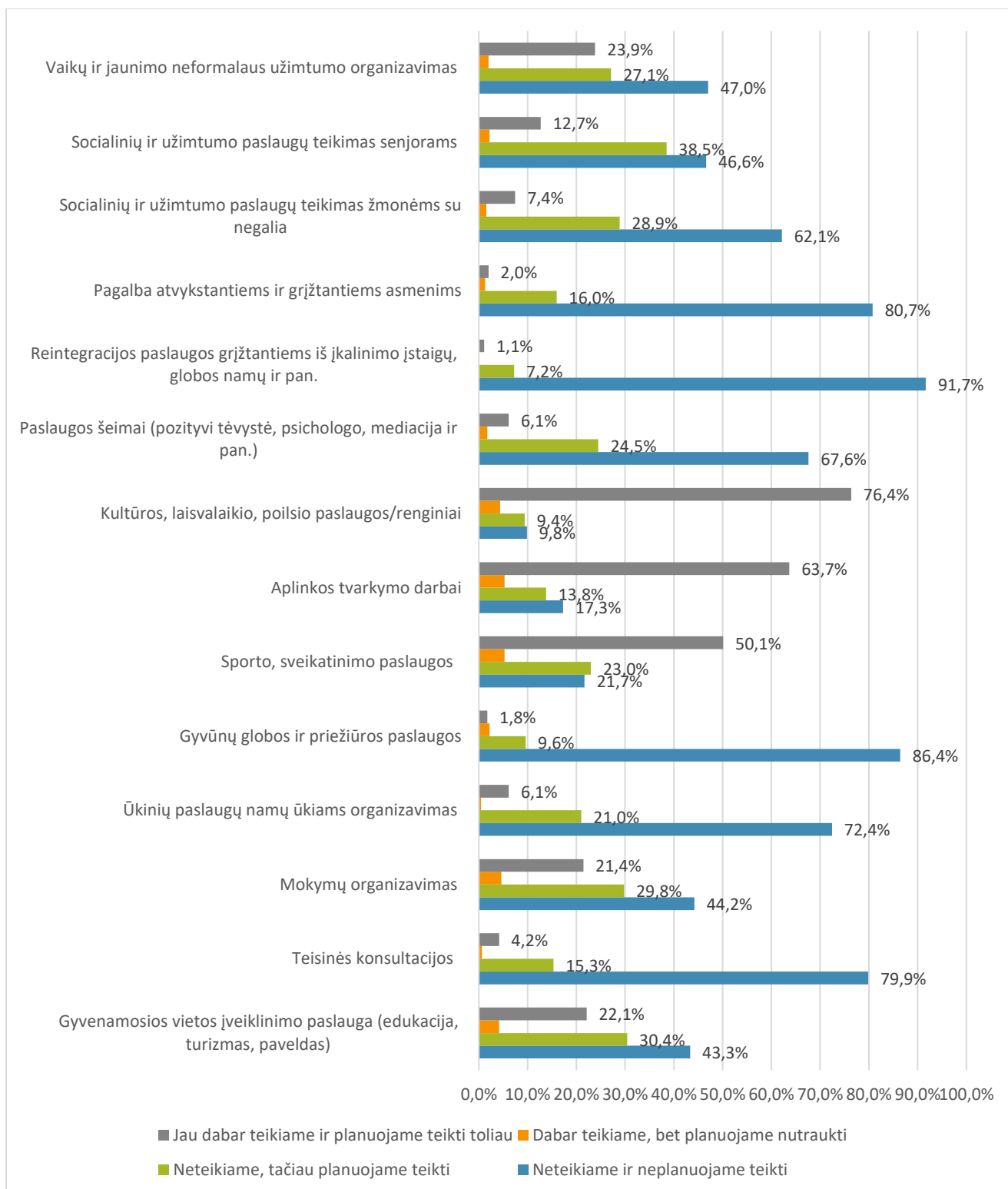
Tačiau jeigu vertintume paslaugas, kurias miesto BO neteikia ir neplanuoja teikti ateityje, galima išskirti tokias sritis kaip gyvūnų globos ir priežiūros paslaugos (net 80,4 proc. apklaustųjų pažymėjo, kad tokių paslaugų nenumatyta), ūkinių paslaugų namų ūkiams organizavimas (73,9 proc.), reintegracijos paslaugos grįžtantiems iš įkalinimo įstaigų ar globos namų (87 proc.), pagalbos organizavimas iš migracijos grįžtantiems asmenims (neteiks, nurodė 82,6 proc. apklaustųjų). Dėl socialinių ir užimtumo paslaugų teikimo asmenims su negalia, taip pat dauguma respondentų, t.y. miesto BO nurodė, kad tokių paslaugų neplanuoja artimiausiose ateityje. Matome, kad išsiskiria dvi paslaugų teikimo sritys, kurios yra labai specializuotos (gyvūnų priežiūra, ūkinės paslaugos ar socialinė pagalba itin socialiai jautrioms grupėms) ir kurioms reikalingos itin specialios kompetencijos ar žinios. Tad miesto BO atveju, tokių paslaugų teikimas reikala būtų papildomos išteklių infrastruktūros.

Jeigu pažvelgtume į kaimiškųjų BO galimybes teikti atskiras paslaugų sritis, **tarp šiuo metu teikiamų paslaugų grupių**, kurios yra teikiamos šiuo metu ir, kurių neplanuojama nutraukti, yra tos pačios paslaugos kaip ir miesto BO atveju. 76,4 proc. respondentų pažymėjo, kad jų kaimiškiosios organizacijos teikia **kultūros, laisvalaikio ar renginių organizavimo paslaugas**, 63,7 proc. – **organizuoja aplinkos tvarkymo darbus**, 50,1 proc. – **teikia sporto ir sveikatinimo paslaugas**. Tarp ateityje planuojamų veiklų grupių galima išskirti socialinių paslaugų teikimą senjorams (kaip ateityje planuojamą veiklą pažymėjo 38,5 proc. respondentų), vaikų ir jaunimo neformalaus ugdymo organizavimą (27,1 proc.) ar socialinių ir užimtumo paslaugų teikimą asmenims su negalia (28,9 proc.) (žr. 35 pav.).

Tarp neteikiamų paslaugų kategorijų, kur kaimiškiosios BO nurodo, kad ateityje neplanuoja teikti, yra sritys, kur reikalingos specifinės kompetencijos ar veiklos organizavimo gebėjimai bei tinkama infrastruktūra, pavyzdžiui, reintegracijos paslaugos grįžtantiems iš įkalinimo įstaigų ar globos namų (kad neteiks, nurodė 91,7 proc. respondentų), pagalbos organizavimas iš migracijos grįžtantiems asmenims („neteiks“ nurodė 80,7 proc. apklaustųjų), socialinių ir užimtumo paslaugų teikimo asmenims su negalia (61,1 proc.). Kita sritis, kur kaimiškiosios bendruomeninės organizacijos neturi planų vystyti savo veiklos profilio yra gyvūnų globos ir priežiūros paslaugos (net 86,4 proc. apklaustųjų pažymėjo, kad tokių paslaugų nenumatyta), ūkinių paslaugų namų ūkiams organizavimas (72,4 proc.) bei teisinės konsultacijos (79,9 proc.). Apibendrinant galima teigti, kad kaimiškųjų BO atveju, dalis paslaugų spektro reikalauja itin specifinio išsilavinimo (paslaugos socialiai pažeidžiamoms grupėms) arba tinkamos infrastruktūros (paslaugos gyvūnų priežiūrai). Tačiau apklausoje dauguma organizacijų nurodė neturinčios nei samdomų darbuotojų, nei tinkamų patalpų. Tad šių paslaugų sričių vystymas galia tapti itin didelių iššūkiu.

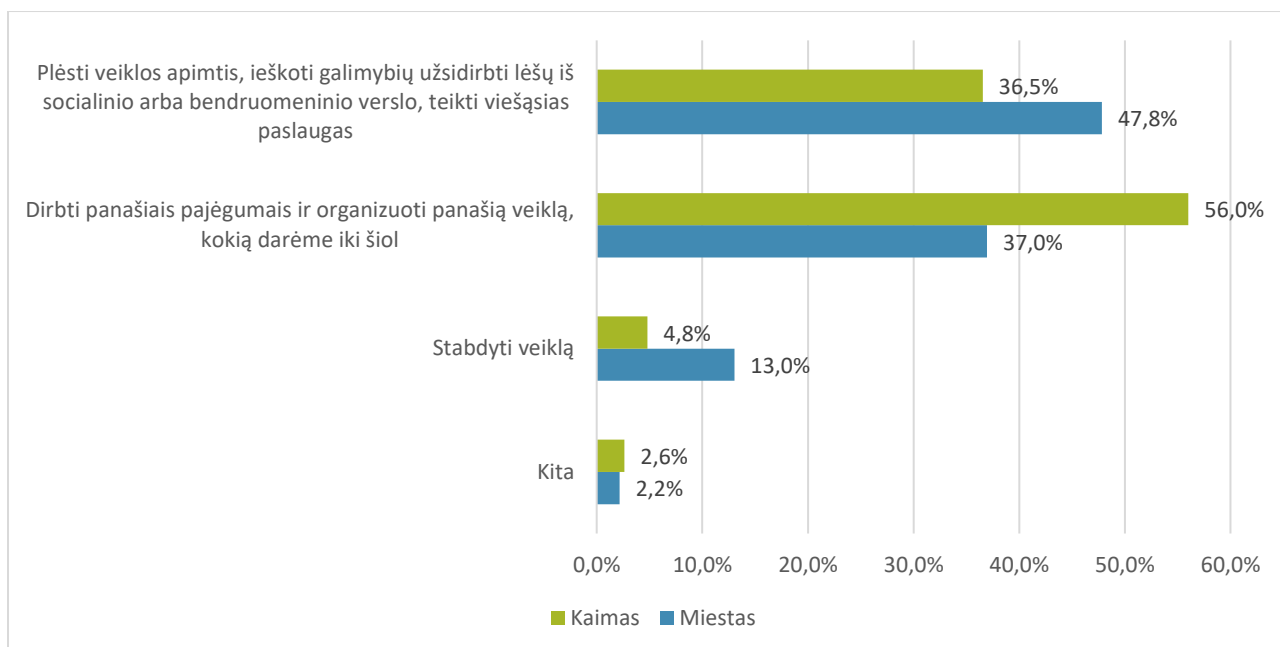

34 pav. BO galimybės teikti paslaugas gyvenamojoje miesto teritorijoje, proc.

35 pav. BO galimybės teikti paslaugas gyvenamojoje kaimo teritorijoje, proc.

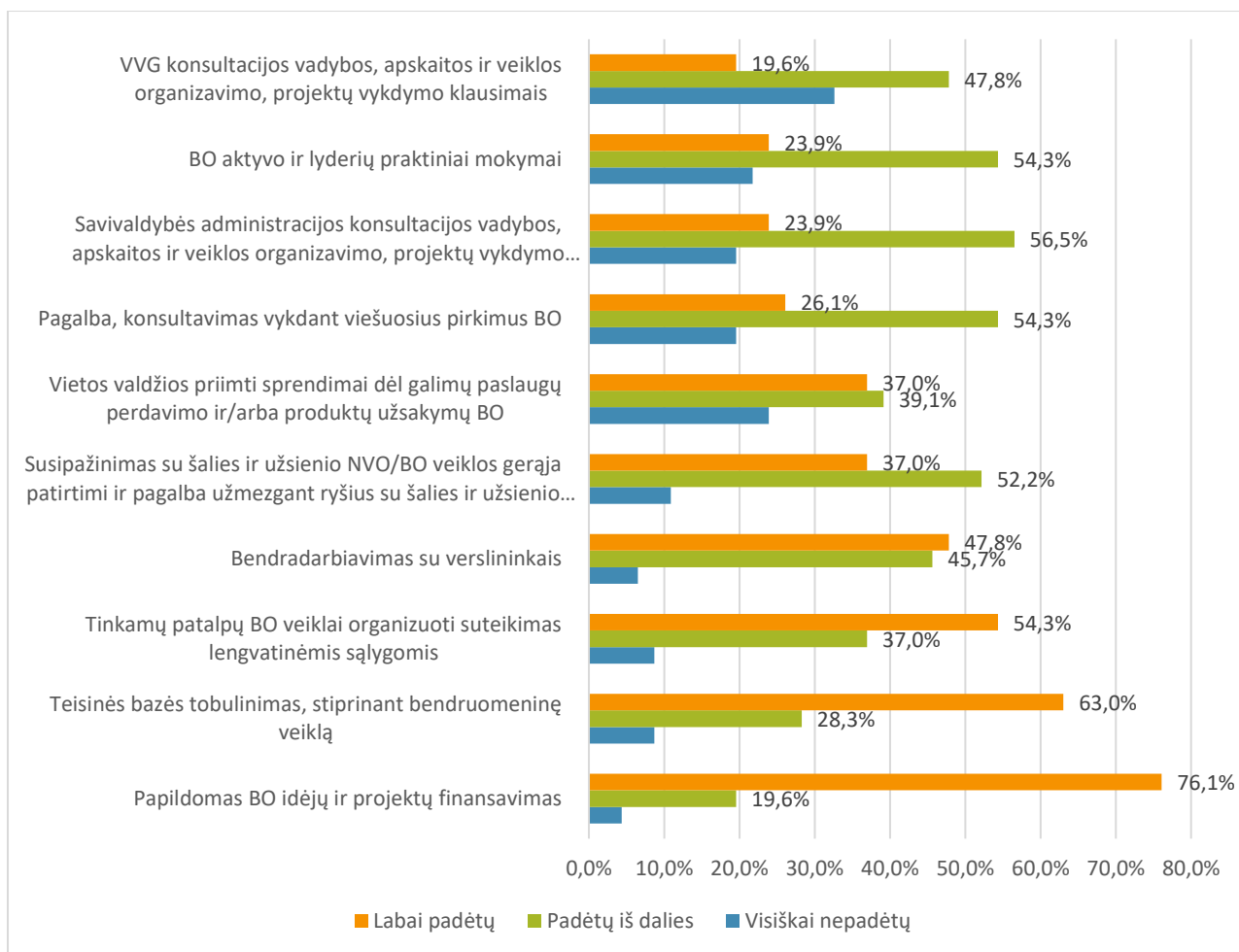
Anketos pabaigoje respondentų buvo prašoma pateikti savo nuomonę dėl BO veiklos vizijos. Anketoje buvo klausiama, kokia gali būti BO veiklos vizija po 5 metų. Kaip matome iš 36 paveikslė pateiktų duomenų, dauguma kaimiškųjų BO planuoja dirbti panašiais pajėgumais ir vykdyti panašios veiklos profilį (pažymėjo 56 proc. apklaustųjų). Priešingai, miesto BO atveju, 47,8 proc. apklaustųjų nurodė, kad planuoja plėsti veiklos apimtį, ieškoti naujų finansinių galimybių, teikti kitokio profilio viešąsias paslaugas (žr. 36 pav.).

36 pav. BO veiklos vizija po 5 metų, proc.

Dar vienas svarbus anketos klausimas apėmė ateities gaires ir lūkesčius dėl BO veiklos profilio vystymo ir galimybių pradėti įgyvendinti naujus organizacinius profilius. Klausimu, **kokia išorinė parama padėtų Jūsų BO pasiekti kokybiškai naują veiklos lygmenį**, buvo siekiama išsiaiškinti, kokie konkrečiai kriterijai padėtų BO savarankiškai vykdyti veiklą pasirinktoje srityje (anketos klausimas 37) remiantis tam tikra įvertio skale (labai padėtų, padėtų iš dalies, visiškai nepadėtų).

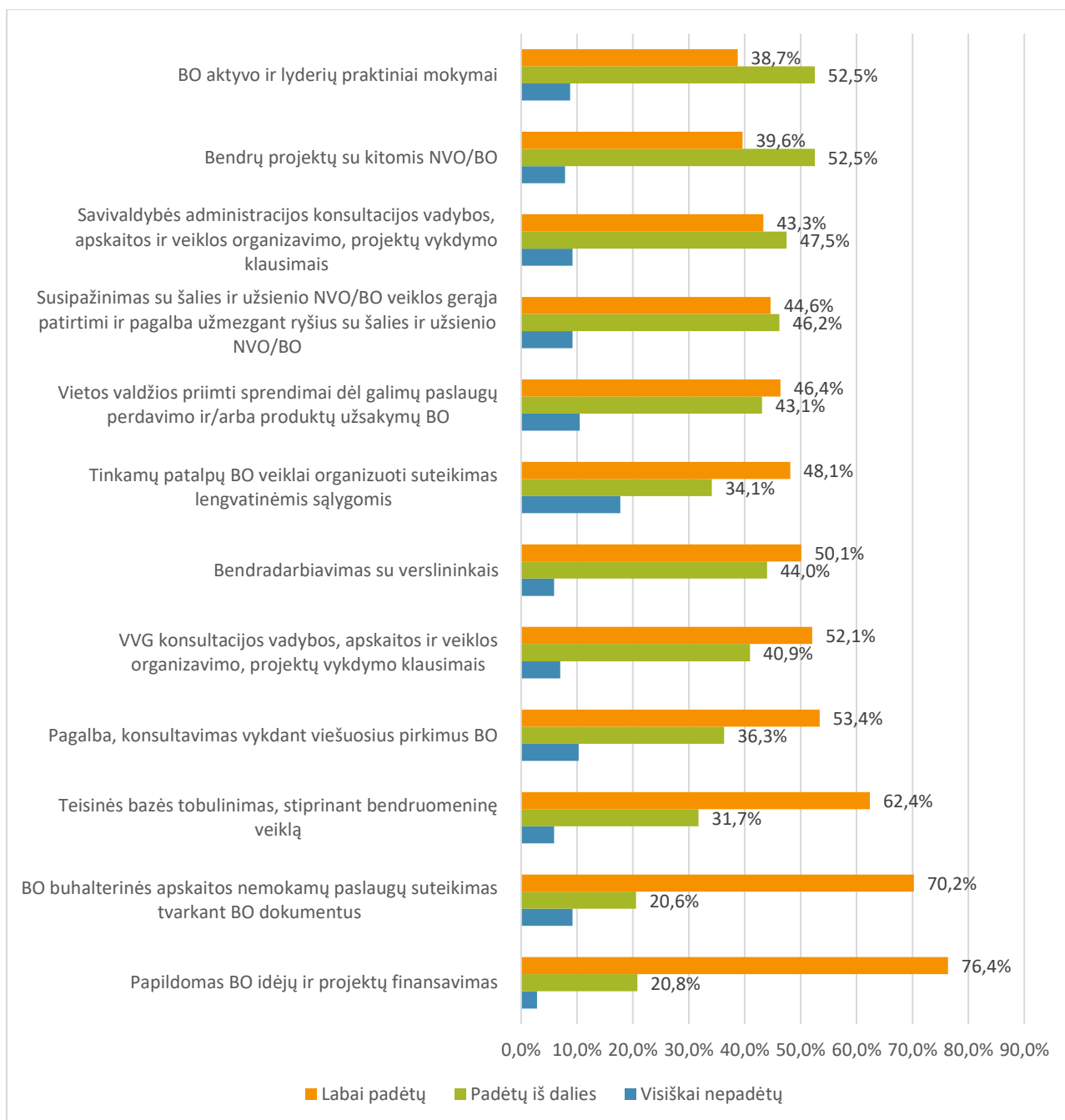
Pažvelgus atskirai į miesto BO grupę, 37 paveiksle pateikti duomenys rodo, kad labiausiai padėtų pagalba ar parama tokiose srityse kaip papildomas idėjų ar projektų finansavimas (teigiamai nurodė 76,1 proc. respondentų), teisinės bazės, susijusios su bendruomenine veikla tobulinimas (63 proc. respondentų), tinkamų patalpų panaudojimas lengvatinėmis sąlygomis (54,3 proc. respondentų), aktyvesnis ryšiai su verslu (47,8 proc.). Kita grupė galimų veiklų, apima sritis, kurios tik dalinai prisidėtų prie BO veiklos vystymo: konsultacijos vadybos, apskaitos, projektų rengimo klausimais, BO aktyvo ir lyderių praktiniai mokymai, savivaldybės administracijos teikiamos konsultacijos vadybos, apskaitos, veiklos organizavimo aspektais, pagalba ir konsultacija viešųjų pirkimų srityje. Vis dėlto mažesnės dalis miesto BO nurodė, kad minėtose srityje pagalba ar parama nereikalinga tokiose kompetencijose kaip VVG konsultacijos vadybos, apskaitos ir veiklos organizavimo, projektų vykdymo klausimais, BO aktyvo ir lyderių praktinių mokymai, Vietos valdžios priimti sprendimai dėl galimų paslaugų perdavimo ir/arba produktų užsakymų bendruomeninėms organizacijoms ar savivaldybės administracijos konsultacijos vadybos, apskaitos ir veiklos organizavimo, projektų vykdymo klausimais (žr. 37 pav.).

37 pav. Veiklų, būtinų BO plėtrai svarba miesto teritorijose, proc.

Jeigu palygintume kaimo BO atvejį, apklausos duomenys rodo, kad ateities veiklos gairių ir lūkesčių dėl BO veiklos profilio vystymo ir galimybių vertinimas panašus kaip ir miesto organizacijose (žr. 38 pav.). Labiausiai kaimo BO padėtų tokios veiklos sritys ir galybės plėsti šias kompetencijas: papildomas BO idėjų ir projektų finansavimas (76,4 proc. pritaria šiam teiginiui), buhalterinės apskaitos suteikimas tvarkant BO dokumentaciją (70,2 proc. pritaria šiam teiginiui), teisinės bazės tobulinimas dėl bendruomeniškumo vystymo (62,4 proc. respondentų pritaria), pagalba ir konsultavimas dėl viešųjų pirkimų vykdymo (atitinkamai 53,4 proc. respondentų).

Mažiausiai paramos kaimo BO tikisi tokiose srityse kaip tinkamų patalpų BO veiklai organizuoti suteikimas lengvatinėmis sąlygomis (17,7 proc. respondentų nurodė, kad šis kriterijus nepadėtų), vietos valdžios priimti sprendimai dėl galimų paslaugų perdavimo ir/arba produktų užsakymų BO (10,5 proc. respondentų nurodė, kad šis kriterijus nepadėtų) ar susipažinimas su šalies ir užsienio NVO/BO veiklos gerąja patirtimi ir pagalba užmezgant ryšius su šalies ir užsienio NVO/BO (9,2 proc.). Akivaizdu, remiantis atliktos apklausos rezultatais, kad kaimo BO atveju, labiausiai tikėtina pagalba siejama su bendrosiomis kompetencijos (finansavimo šaltiniai, buhalterinė apskaita), tačiau mažiau dėmesio skiriama kitų sričių vystymui, tokių kaip partnerių paieška, bendradarbiavimo ryšių plėtojimas, produktų ar paslaugų vystymas.

38 pav. Veiklų, būtinų BO plėtrai svarba kaimo teritorijose, proc.

APIBENDRINIMAS

Apibendrinant atliktos savivaldybių vietos bendruomeninių organizacijų ir asociacijų lyderių apklausos rezultatus, galime palyginti skirtumus ir panašumus, kalbant apie skirtingas miesto ir kaimo BO organizacijų veiklos vystymo galimybes, potencialą, iššūkius ir grėsmes (žr. 3 lentelę). Apibendrinimas pateikiamas lentelėje, atskirai pabrėžiant kaimo ir miesto teritorijose dirbančių organizacijų organizacinį potencialą.

Pateiktoje lentelėje lyginami tokie apklausoje suformuluoti klausimai kaip įsitraukimo į BO veiklą motyvų vertinimas. BO vykdomos veiklos profilis, bendruomeninių organizacijų mieste ir kaime administravimas ir vadyba, žmoniškųjų išteklių valdymas, finansiniai šaltiniai, infrastruktūros ir organizaciniai ištekliai ir jų valdymas bei bendruomeninių organizacijų galimybės perimti ir vykdyti dalį paslaugų.

3 lentelė. Miesto ir kaimo BO apklausos rezultatų palyginimas.

Eilės Nr.	BO veiklos vystymo aspektas	Palyginamieji aspektai	Miesto BO	Kaimo BO
1.	Įsitraukimo į BO veiklą motyvų vertinimas. BO vykdomos veiklos profilis.	BO organizacinės veiklos profilis ir socialiniai-demografiniai narių profiliai.	Daugumą organizacijos aktyvistų (dalyvavusių apklausoje) sudaro vyrai (52,2 proc.), dirbantys asmenys (78,8 proc.) Būdingas aktyvesnis pensinio amžiaus asmenų įsitraukimas (aktyvūs nariai čia sudaro 41,3 proc.).	Daugumą organizacijos aktyvistų (dalyvavusių apklausoje) sudaro vyrai (75,9 proc.), dirbantys asmenys (63 proc.), 30,2 proc. kaimo BO narių yra ūkininkai.
			Tokios kategorijos kaip besimokantis jaunimas, šeimos, auginančios mažamečius vaikus, įvairias socialines paslaugas gaunantys ar bedarbiai menkai dalyvauja.	
		BO paskirtis ir numatyti veiklos tikslai.	Pagrindiniai veiklos tikslai apima vaikų ir jaunimo veiklų vystymą (34,8 proc.), sveikos gyvensenos ir fizinės veiklos propagavimo veiklas (32,6 proc.) bei bendruomeninio gyvenimo ir tradicijų formavimą (28,3 proc.).	Pagrindiniai veiklos tikslai apima vaikų ir jaunimo užimtumo veiklos (43,1 proc.), sveikos gyvensenos ir fizinės veiklos propagavimo veiklos (32,6 proc.) ir ypač bendruomeninio gyvenimo tradicijų formavimui (51,2 proc.).
			Abiejų tipų BO labiausiai susikonzentravusios ties (1) gyvenamosios vietos aplinkos ir infrastruktūros gerinimo tikslais (kaime – 69,1 proc., mieste – 56,5 proc.) ir (2) bendruomenės kultūrinių bei sporto renginių organizavimu (kaime – net 74,4 proc. BO užsiima tokia veikla, mieste – 76,1 proc. Mažiausiai vystomi BO tikslai kaimo ir miesto teritorijose apima tokias sritis kaip aplinkosaugos klausimai, rajono ar kaimo plėtros klausimų sprendimas, gyventojų interesų atstovavimas, nusikalstamumo prevencija, saugios kaimynystės kūrimas.	
		BO vykdomų veiklų profilis.	Pagrindinės vykdomos veiklos sritys yra kultūros, sporto, sveikatinimo renginių ir švenčių organizavimas (atitinkamai kaimo BO – 86,4 proc., miesto – 80,4 proc.), teritorijos tvarkymas ir talkos (atitinkamai kaimo BO – 74,8 proc., miesto – 60,9 proc.), užimtumo veiklų organizavimas vaikams ir jaunimui (atitinkamai kaimo BO – 47,5 proc., miesto – 41,3 proc.) bei užimtumo veiklos senjorams (atitinkamai kaimo BO – 34,6 proc., miesto – 30,4 proc.).	
			Būdinga aktyvesnė veikla advokataavimo, gyventojų interesų gynimo srityse.	
		Motyvai, skatinantys dalyvauti BO veikloje	Dominuoja tokie motyvai kaip noras pasidalinti patirtimi, bendromis žiniomis bei prisidėti prie bendros gerovės (54,3 proc.), galimybė kartu spręsti bendruomenės klausimus (52,2 proc.) ir kartu spręsti	Dominuoja tokie motyvai kaip socializacijos, bendravimo, socialinių kontaktų palaikymo poreikis (81,6 proc.), galimybė prisidėti prie bendruomeninių klausimų sprendimo (57,1 proc.)

			ūkinius, infrastruktūrinius ir gyvenamosios aplinkos kokybės klausimus (60,9 proc.).	ir poreikis dalyvauti bendroje kultūrinėje, sportinėje ar saviveiklos, savirealizacijos veikloje (48,4 proc.).
		Priežastys, mažinančios dalyvavimą veikloje. BO	Išskiriama laiko trūkumas (kaimo BO – 52,2 proc., miesto BO – 59,1 proc.), bendros vizijos, pridėtinės vertės ar kolektyvinio įsitraukimo trūkumas (kaimo BO – 43,1 proc., miesto BO – 41,3 proc.), politinių partijų sąsajos su bendruomenine veikla.	
2.	BO administravimas ir vadyba.	BO administravimo ir vadybos veiklų poreikio vertinimas	Vykdomos tokios veiklos kaip Registrų centro ataskaitų teikimas, finansinės sąskaitos valdymas ir priežiūra, renginių organizavimas, įstatų keitimas, valdybos narių rinkimai ir visuotinio susirinkimo organizavimas, viešinimo, finansinės apskaitos.	
			Mažiausiai aktualios ar vykdomos veiklos (poreikio nebuvimas) susijusios su organizacinės veiklos strategija, Registrų centro informavimas dėl pasikeitimų valdymo struktūroje, NVO žymos registravimas, susirinkimų su valdyba ar taryba organizavimas, mokymai dėl BO įgūdžių.	
		Bendradarbiavimo ryšiai su kitomis suinteresuotomis šalimis.	Stipriausi ryšiai palaikomi su seniūnijomis (41,3 proc.), miesto ar rajono savivaldybės administracijomis (26,1 proc.), policija (34,8 proc.) ir kitos bendruomeninės organizacijos (23,9 proc.).	Stipriausi ryšiai palaikomi su seniūnijomis (53,6 proc.), miesto ar rajono savivaldybės administracijomis (60 proc.), taip pat rajonų vietos veiklos grupės, kitos bendruomeninės organizacijos (46 proc.), bibliotekos, kultūros centrai, verslo įmonės ar ūkininkai.
			Mažiausiai bendradarbiavimo ryšiai palaikomi su ikimokyklinio ugdymo įstaigomis (virš 54 proc.), bibliotekomis (54,3 proc.), verslo įmonėmis , ypač mažai partnerystės palaikoma su kultūros centrais.	Mažiausiai bendradarbiavimo ryšiai palaikomi su ikimokyklinio ugdymo įstaigomis (36 proc.), mokyklomis ar kitomis ugdymo įstaigomis (26,9 proc.).
		BO narių dalyvavimas bendruomenės svarbių klausimų svarstyme ir sprendimų priėmimu.	Daugiausiai aktyvių narių yra išplėstinių seniūnaičių sueigos nariai (tokių yra 56,5 proc.) arba bendruomeninių organizacijų tarybų (BOT) nariai (tokių yra 39,1 proc.), taip pat seniūnaičiai (37 proc.) arba skėtinių/asocijuotų narių organizacijų nariai (30,4 proc.).	Daugiausiai aktyvių narių yra seniūnaičiai (tokių narių yra net 64,4 proc.) ar išplėstinės seniūnaičių sueigos nariai (tokių narių yra 46,8 proc.) ar bendruomeninių organizacijų tarybų (BOT) nariai bei kiek mažiau savivaldybės vietos veiklos grupių nariai.

		Pagrindinės problemos, kuriomis susiduriama.	BO su	Pagrindinės veiklos vykdymo problemos yra: menkas organizacijos narių aktyvumas bei lyderystės stoka, ir ypač finansinių bei materialių išteklių trūkumas (69,4 proc. kaimo BO, miesto -65,2 proc.).	
				Būdingos problemos yra tinkamų patalpų veiklos vykdymui neturėjimas (50 proc.), vietos valdžios ir gyventojų palaikymas (39,1 proc.) .	
3.	BO žmogiškieji ištekliai	Samdomų darbuotojų skaičius.		Didžioji dalis tiek miesto, tiek kaimo BO organizacijos neturi samdomų darbuotojų (atitinkamai 82,5 proc. kaime mieste- 67,4 proc.). Tik 9,6 proc. kaimiškųjų BO pažymėjo, kad gali pasamdyti darbuotojus, turint projektinių lėšų , miesto BO tarpe tokių organizacijų buvo apie 30,4 proc.	
		BO veiklos organizavimas.		Didžiausią užduočių našta prisiima aktyviausi 1-2 nariai (atitinkamai kaimo BO 35,9 proc. respondentų, miesto – 39,1 proc.), taip pat naudojamas komandinio darbo principas, taikomas aktyviausių žmonių grupei.	
		BO vadybiniai gebėjimai.		Mieste BO (21,7 proc.) aktyviau naudoja strategijas įtraukti daugiau vietos gyventojų ar aktyvesnių narių.	
				„Stiprūs“ gebėjimai: kompiuterinis raštingumas (71,7 proc.), buhalterijos tvarkymas (60,9 proc.), projektų rengimas ir administravimas (56,5 proc.). „Vidutinių“ gebėjimų ir kompetencijų kategorijoje yra darbas su savanoriais, strateginis planavimas, teisinis raštingumas, komunikacija su vietos bendruomene, sklaida ir viešinimas, BO valdymas ir vadyba.	„Stiprūs“ gebėjimai yra kompiuterinio raštingumo srityje (63 proc.), sklaidos ir viešinimo gebėjimai (47,7 proc.), buhalterijos tvarkymas (45,5 proc.) bei projektų rengimas ir administravimas (47,9 proc.). „Vidutiniai gebėjimai“ - žmogiškųjų išteklių stoka, strateginis planavimas, socialinės veiklos organizavimas, komunikacija su valdžios institucijomis, teisinis raštingumas, darbas su socialiai pažeidžiamomis grupėmis ar vaikais.
				„Silpni“ gebėjimai - socialinio verslo organizavimas (63 proc.), darbas su socialiai pažeidžiamomis grupėmis (34,8 proc.), darbas su vaikais ir jaunimu (34,8 proc.) ir finansinių išteklių paieška (28,3 proc.).	„Silpni“ gebėjimai - socialinio verslo organizavimas (67,2 proc.) ir užsienio kalbų mokėjimas (42 proc.).
4.	BO finansavimo šaltiniai	BO projektinės veiklos vykdymo galimybės.		Didžiausia dalis apklausoje dalyvavusių miesto BO (82,6 proc.) yra bent kartą vykdę projektinę veiklą. Nežymi dalis apklausoje dalyvavusių miesto BO (4,3 proc.) šiuo metu nevykdo jokios projektinės veiklos ir neplanuoja vykdyti.	Didžiausia dalis apklausoje dalyvavusių kaimo BO (89,7 proc.) yra bent kartą vykdę projektinę veiklą. Nežymi dalis apklausoje dalyvavusių kaimo BO (0,9 proc.) šiuo metu nevykdo jokios projektinės veiklos ir neplanuoja vykdyti.

			Daugiau nei dešimtadalis (13,0 proc.) apklausoje dalyvavusių miesto BO šiuo metu nevykdo jokios projektinės veiklos, tačiau ateityje ketina ją vykdyti. Iki trijų projektų vidutiniškai per metus įgyvendina 80,4 proc. miesto BO. Mažiau nei penktadalis (15,2 proc.) vidutiniškai per metus įgyvendina daugiau nei tris projektus.	Iki dešimtadalio (9,4 proc.) apklausoje dalyvavusių kaimo BO šiuo metu nevykdo jokios projektinės veiklos, tačiau ateityje ketina ją vykdyti. Iki trijų projektų vidutiniškai per metus įgyvendina 79,0 proc. kaimo BO. Mažiau nei penktadalis (17,1 proc.) vidutiniškai per metus įgyvendina daugiau nei tris projektus.
		BO metinės pajamos ir biudžeto struktūra.	Miesto BO metinių pajamų šaltiniai: nario mokestis, 1,2 proc. gyventojų pajamų mokestis, savivaldybės finansuojami projektai, ministerijų finansuojami projektai, ES struktūrinių fondų ir kitų tarptautinių fondų lėšomis finansuojami projektai, fizinių/juridinių asmenų piniginiai įnašai, aukos ir parama bei pačių BO uždirtos pajamos. Iš jų: didžiausia dalis metinių pajamų 2020 m. buvo gauta iš trijų šaltinių: 1,2 proc. gyventojų pajamų mokesčio, savivaldybės finansuojamų projektų ir nario mokesčio; labai maža dalis BO pačios uždirta pajamų; labai maža dalis BO visai neturėjo jokių pajamų.	
			2020 m. didesnė dalis BO buvo gavusi bendrųjų veiklos metinių pajamų dalį iki 3000 Eur.	
			Miesto BO svarbiausiu pajamų šaltiniu įvardijo: 1,2 proc. gyventojų pajamų mokestį, savivaldybių ir ministerijų finansuojamų projektų šaltinius, nario mokestį bei kiti fizinių/juridinių asmenų piniginius įnašus, aukas ir paramą.	Kaimo BO svarbiausiu pajamų šaltiniu įvardijo: savivaldybių finansuojamus projektus, 1,2 proc. gyventojų pajamų mokestį, nario mokestį ministerijų finansuojamus projektus.
5.	BO infrastuktūros ir organizaciniai išteklių	BO turimos patalpos ir jų naudojimo galimybės.	Mažiau nei pusė (41,3 proc.) miesto BO turi patalpas savo veiklai organizuoti ir administruoti. Apie penktadalis (19,6 proc.) miesto BO neturi poreikio turėti patalpų. Patalpos, miesto BO veiklai vykdyti, priklauso: savivaldybei/seniūnijai; švietimo/ugdymo įstaigoms; nuomojamos/gaunamos iš privačių asmenų, religinėms organizacijoms, BO nariui/nariams.	Labai didelė dalis (77,5 proc.) kaimo BO turi patalpas savo veiklai organizuoti ir administruoti. Labai maža dalis (6,3 proc.) kaimo BO neturi poreikio turėti patalpų. Patalpos, kaimo BO veiklai vykdyti, priklauso: savivaldybei/seniūnijai; švietimo/ugdymo įstaigoms; nuomojamos/gaunamos iš privačių asmenų, religinėms organizacijoms, kultūros centrams; BO nariui/nariams; BO nuosavybei.

			Patalpos, skirtos BO veiklai vykdyti, dažniausiai priklauso savivaldybei/seniūnijai, rečiau – švietimo/ugdymo įstaigoms arba yra nuomojamos/gaunamos iš privačių asmenų. Iš apklausoje dalyvavusių miesto BO nebuvo nei vienos BO, kuriai priklausytų patalpų nuosavybė. Didžiausiai daliai (63,2 proc.) apklausoje dalyvavusių miesto BO nereikia mokėti nei už komunalines paslaugas, nei už nuomą, o apie ketvirtadaliui (26,3 proc.) reikia mokėti tik už komunalines paslaugas, likusiai daliai reikia mokėti už abi paslaugas.	Patalpos, skirtos BO veiklai vykdyti, dažniausiai priklauso savivaldybei/seniūnijai. Iš apklausoje dalyvavusių kaimo BO apie dešimtadalis (9,9 proc.) turi nuosavas patalpas. Didžiausiai daliai (66,4 proc.) apklausoje dalyvavusių kaimo BO reikia mokėti tik už komunalines paslaugas, mažai daliai (29,7 proc.) reikia nereikia mokėti nei už komunalines paslaugas, nei už patalpų nuomą ir tik labai mažai daliai reikia mokėti už abi paslaugas.
		BO turima įranga ir kita reikalinga biuro infrastruktūra.	Apie tris penktadalius (57,9 proc.) iš apklaustų miesto BO neturi biuro technikos ar kito turto, todėl naudojama asmeninė ar darbovietės įranga. Apie tris penktadalius (62,3 proc.) iš apklaustų kaimo BO turi biuro techniką ar kitą turtą. Miesto BO turima biuro technika/turtas: laidinis telefonas; mobilus telefonas; kopijavimo aparatas; multimedijos projektorius; kompiuteris su pagrindine programine įranga; spausdintuvas; skaitytuvas (skeneris); muzikinis centras (muzikos kolonėlė); interneto ryšys. Dažniausiai turima nuosava technika yra kompiuteris su pagrindine programine įranga ir spausdintuvas. Nei viena iš apklausoje dalyvavusių miesto BO neturi nuosavo automobilio.	Kaimo BO turima biuro technika/turtas: laidinis telefonas; mobilus telefonas; kopijavimo aparatas; multimedijos projektorius; kompiuteris su pagrindine programine įranga; spausdintuvas; skaitytuvas (skeneris); muzikinis centras (muzikos kolonėlė); interneto ryšys; automobilis. dažniausiai turima nuosava technika yra kompiuteris su pagrindine programine įranga ir spausdintuvas, muzikinis centras bei multimedijos projektorius. Maža dalis (2,2 proc.) iš apklausoje dalyvavusių kaimo BO turi nuosavą automobilį.
	6. BO galimybės perimti dalį paslaugų ir jas teikti	Paslaugų trūkumas bendruomenėje	Didžiausias paslaugų trūkumas - jaunimo ir vaikų neformalus užimtumas (40 proc. miesto ir kaimo BO), socialinių paslaugų teikimas senyvo amžiaus gyventojams (virš 50 proc. miesto ir kaimo BO), aplinkos tvarkymo paslaugos (virš 36 proc. miesto ir kaimo BO), sporto ir sveikatinimo paslaugos (apie 40 proc.). Mieste – didesnis kultūros paslaugų poreikis (45,7 proc.).	
		Socialinių grupių poreikiai atskiroms paslaugoms.	Trūksta paslaugų vienišiams senyvo amžiaus gyventojams (miesto BO atveju- 65,2 proc., kaimo – 64,8 proc.), socialinę atskirti patiriančios šeimos, vaikai iki 14 metų amžiaus, jaunimas (14-29 metų amžiaus).	

	BO galimybės teikti paslaugas įvairiose veikų grupėse.	Paslaugos teikiamos: kultūros, laisvalaikio, poilsio paslaugos (58,7 proc.), aplinkos tvarkymo darbai (52,2 proc.), sporto ir sveikatinimo paslaugos ir veiklos (54,3 proc.), šiek tiek mažiau mokymų organizavimas (37 proc.). Ateityje planuojamos tokios paslaugos: aktyvesnis mokymų veiklų vystymas (32,6 proc.), paslaugos šeimai (tėvystės, psichologo, mediacijos sritys) (32,6 proc.), socialių ar užimtumo paslaugų teikimas senyvo amžiaus asmenims (39,1 proc.) ir vaikų ir jaunimo neformalus ugdymas (41,3 proc.). Paslaugų neplanuojama teikti: gyvūnų globos ir priežiūros paslaugos (80,4 proc.), ūkinių paslaugų namų ūkiams organizavimas (73,9 proc.), reintegracijos paslaugos grįžtantiems iš įkalinimo įstaigų ar globos namų (87 proc.), pagalbos organizavimas iš migracijos grįžtantiems asmenims (82,6 proc.).	Paslaugos teikiamos: kultūros, laisvalaikio ar renginių organizavimo paslaugas, 63,7 proc. – organizuoja aplinkos tvarkymo darbus, 50,1 proc.- teikia sporto ir sveikatinimo paslaugas. Ateityje planuojamos tokios paslaugos: socialinių paslaugų teikimą senjorams (38,5 proc.), vaikų ir jaunimo neformalaus ugdymo organizavimą (27,1 proc.) ar socialinių ir užimtumo paslaugų teikimas asmenims su negalia (28,9 proc.). Paslaugų neplanuojama teikti: reintegracijos paslaugos grįžtantiems iš įkalinimo įstaigų ar globos namų (91,7 proc.), pagalbos organizavimas iš migracijos grįžtantiems asmenims (80,7 proc.), socialinių ir užimtumo paslaugų teikimo asmenims su negalia (61,1 proc), gyvūnų globos ir priežiūros paslaugos (86,4 proc.), ūkinių paslaugų namų ūkiams organizavimas (72,4 proc.) bei teisinės konsultacijos (79,9 proc.).
	Reikalinga parama tolimesniam BO veiklos vystymui.	Labiausiai padėtų pagalba tokiose srityse kaip papildomas idėjų ar projektų finansavimas (76,1 proc.), teisinės bazės, susijusios su bendruomenine veikla tobulinimas (63 proc.), tinkamų patalpų panaudojimas lengvatinėmis sąlygomis (54,3 proc.), aktyvesnis ryšiai su verslu (47,8 proc.).	Labiausiai padėtų pagalba tokiose srityse kaip papildomas BO idėjų ir projektų finansavimas (76,4 proc.), būhalterinės apskaitos suteikimas tvarkant BO dokumentaciją (70,2 proc.), teisinės bazės tobulinimas dėl bendruomeniškumo vystymo (62,4 proc.), pagalba ir konsultavimas dėl viešųjų pirkimų vykdymo (53,4 proc.).

Lyginant su 2020 m. atlikta Vilniaus miesto BO organizacijų apklausa, matome, kad bendruomeninių organizacijų potencialo ir išteklių situacija itin panaši į bendro Lietuvos BO galimybių ir poreikių tyrimo rezultatus. Analogiškas tyrimas Vilniaus mieste buvo atliktas apklausiant Vilniaus bendruomenines organizacijas bei siekiant išanalizuoti stipriąsias ir silpnąsias BO sritis bei atskleisti galimas veiklos galimybes (iš 65 aktyvių BO apklausta 49 organizacijos). Galima išskirti kelis aspektus, kurie leidžia apklausos rezultatus susieti su Lietuvos BO organizacijų apklausa:

1. BO VYKDOMŲ VEIKLŲ PROFILIS VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖJE. Kalbant apie Vilniaus BO paskirtis ir tikslus, pastebėta, kad pagrindiniais veiklos tikslais nurodomos tokios sritys kaip: viešosios aplinkos ir infrastruktūros gerinimas, kultūrinių ir sporto renginių organizavimas. Tačiau sostinėje veikiančios BO itin daug laiko skiria tokiems tikslams kaip advokacija ir aktyvūs dalyvavimas vietos savivaldoje.

Kalbant apie Vilniaus BO vykdomų veiklų profilį, daugiau susikoncentruojama ties tokiomis veiklomis kaip kultūros, sporto ir švenčių organizavimas, teritorijos tvarkymas ir talkų organizavimas, taip pat itin daug resursų skiriama vietos gyventojų interesų atstovavimui bei finansavimo šaltinių paieškai, bei veiklos viešinimui ir sklaidai socialinėse medijose. Tačiau socialinės paslaugos šeimai, specialiųjų poreikių turintiems asmenims paslaugų teikimas praktiškai neorganizuojamas (tik 15 proc. apklaustų organizacijų). Kitas tyrimo klausimas susijęs su aspektu, kas skatina gyventojus jungtis prie bendruomeninės veiklos, kaip svarbiausios priežastys paminėta kaimynystė ir jos pagalba sprendžiant kolektyvinius klausimus, galimybė [prisidėti prie bendruomenės klausimų sprendimo, socialinių ryšių poreikis. Labiausiai paminėtinis priežastys, lemiančios mažesnį gyventojų įsitraukimą yra laiko trūkumas, pridėtinės vertės BO veiklos nematymas.

2. BO ADMINISTRAVIMAS IR VADYBA VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖJE. Tarp pagrindinių BO veiklos plėtojimą lemiančių vadybinių veiksnių paminėtinis finansų projektams vykdyti, tinkamų patalpų, vietos valdžios ir gyventojų palaikymo trūkumas. Reikalingiausios išorinės paramos priemonės apimtų tokias veiklas kaip didesnis gyventojų informavimas ir motyvacija dalyvauti BO veiklose, jaunimo veiklų rėmimas ir tinkamų patalpų suteikimas. Kalbant apie žmogiškuosius išteklius, „stipriausiais“ organizaciniais gebėjimais įvardinamas kompiuterinis raštingumas, viešinimas ir sklaida, komunikacija, projektų valdymas, strateginis planavimas, užsienio kalbos. „Silpniausių“ gebėjimų sąrašė, anot apklausos rezultatų, įvardinami tokie įgūdžiai kaip socialinio verslo organizavimas (67 proc.) ir darbas su socialiai pažeidžiamomis grupėmis (47 proc.).

3. BO PASLAUGŲ PLĖTOJIMO POREIKIS VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖJE. Tarp paslaugų, kurių labiausiai trūksta Vilniaus miesto savivaldybėje ir kurias išskyrė bendruomeninės organizacijos, paminėtinis tokios sritys kaip sporto ir sveikatinimo, kultūros, vaikų neformalaus užimtumo paslaugos. Šiek tiek mažiau bendruomenėje jaučiamas poreikis socialinėms paslaugoms, aplinkos tvarkymo paslaugoms ir pan. Lyginant su Lietuvos mastu apklaustomis BO ir jų veiklos vykdymo situacija, taip pat pastebėta, kad labiausiai trūksta teikiamų paslaugų tokioms grupėms kaip vaikai ir jaunimas bei senyvo amžiaus asmenys. Vilniaus BO labiausiai pasirengusios plėtoti ateityje vaikų ir jaunimo užimtumo bei sporto ir sveikatinimo paslaugas, mažiausiai pasirengusios plėsti socialinių paslaugų teikimą bei gyvūnų priežiūros paslaugų sritis.

PRIEDAI.

APKLAUSOS ANKETA.

LIETUVOS BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ (BO) VEIKLOS GALIMYBIŲ IR POREIKIŲ TYRIMAS

Ši apklausa atliekama Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjungos (LVBOS) tarybos sprendimu ir vykdam Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos priemonės "Nevyriausybines organizacijas vienijančių asociacijų institucinio stiprinimo projektų finansavimo 2021 metais atrankos konkurso" projektą – **ištirti esamą Lietuvos vietos bendruomeninių organizacijų (toliau – BO) situaciją, išanalizuoti stipriąsias ir silpnąsias BO sritis bei atskleisti jų veiklos galimybes ir poreikius.** Šios apklausos duomenys padės tiksliau nustatyti paramos BO kryptis bei priemones, jos pagrindu bus ruošiamos Lietuvos Bendruomenių veiklos plėtros programos gairės. Programos gairės bus pateiktos valstybės institucijoms.

Klausimyną (vieną – nuo BO) prašome užpildyti organizacijos vadovams arba jų įgaliotiems atstovams, kurie puikiai žino savo gyvenamosios vietovės BO situaciją. Klausimynas pildomas online, t.y. internetinėje erdvėje. Klausimyną sudaro 39 klausimai. Užpildyti klausimyną truks 15 -20 min., kadangi didžiąją dalį apklausos klausimų sudaro uždaro tipo klausimai, pažymint vieną ar kelis nurodytus ir jums tinkančius požymius.

Apklausa bus vykdoma balandžio - gegužės.....dienomis (?). Užtikriname, kad apklausos rezultatai bus anoniminiai, panaudoti tik tyrimo tikslams. Prašome aktyviai dalyvauti.

Papildomą informaciją teikia LBOS projekto koordinatoriai telefonais: Rasa (tel. 8 699 85644) ir Marija (tel. 8-600-05936) arba el. paštu: lvbosapklausa@gmail.com

KLAUSIMYNAS

ĮSITRAUKIMĄ Į BO VEIKLĄ LEMIANTYS VEIKSNIAI. BO VYKDOMA VEIKLA

1. Savivaldybė, kurioje yra įsikūrusi jūsų BO (*pasirinkti 1 iš 60 savivaldybių*)
2. Seniūnija, kurioje yra įsikūrusi (įregistruota) jūsų BO (*įrašyti*)
3. Jūsų BO yra:
 - a. Kaimo
 - b. Miesto
4. BO juridinis statusas (*pasirinkti*)
 - a. Asociacija
 - b. Visuomeninė organizacija
 - c. Viešoji įstaiga
 - d. Labdaros paramos fondas
5. Jūsų BO paskirtis, tikslai (*pasirinkti 5 pagrindinius*)
 - 1) Aktyvus dalyvavimas vietos savivaldoje formuojant ir įgyvendinant vietos BO ir vietos bendruomenių plėtros politiką
 - 2) Gyvenamosios vietos viešosios aplinkos, infrastruktūros gerinimas

- 3) Aplinkosauginių klausimų sprendimas
- 4) Miesto, rajono, kaimo plėtros (infrastruktūros ir/ar urbanizacijos) proceso klausimų sprendimas
- 5) Advokacija. BO, gyventojų interesų atstovavimas vietos savivaldos ir kitose valstybės institucijose bei įstaigose
- 6) Nusikalstamumo prevencija, saugios gyvenamosios aplinkos kūrimas
- 7) Socialinių paslaugų, pagalbos teikimas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims
- 8) Užimtumo, socialinio/bendruomeninio verslo iniciatyvų skatinimas ir kūrimas
- 9) Vaikų ir jaunimo poreikių tenkinimas
- 10) Bendruomenės kultūrinių, sporto renginių inicijavimas, organizavimas bei koordinavimas
- 11) Gyventojų sveikos gyvensenos ir aktyvios fizinės veiklos propagavimas
- 12) Domėjimasis krašto istorija
- 13) Gyventojų bendruomeninio gyvenimo tradicijų ir papročių formavimas
- 14) Kaimynių, saugios kaimynystės grupių kūrimas
- 15) Kita

6. Jūsų BO vykdomos veiklos (pasirinkti 5 pagrindines)

- 1) Kultūros, sporto, sveikatinimo renginių, švenčių organizavimas
- 2) BO, vietos gyventojų interesų atstovavimas valstybės institucijose, advokacija
- 3) Teritorijos tvarkymas /talkų organizavimas
- 4) Vietos tapatybės populiarinimas
- 5) Užimtumo organizavimas vaikams ir jaunimui
- 6) Užimtumo organizavimas senjorams
- 7) Socialinių paslaugų, paramos šeimoms, neįgaliesiems organizavimas ir/ar teikimas
- 8) Bendruomenės apklausos, tyrimai
- 9) Socialinių pilietinių akcijų organizavimas
- 10) Laikraščio/žurnalo apie BO veiklas leidyba
- 11) BO veiklos viešinimas ir sklaida internete, socialiniuose tinkluose
- 12) Finansavimo šaltinių paieška
- 13) Nusikalstamumo prevencija, saugi kaimynystė
- 14) Mokymų, edukacinių renginių organizavimas
- 15) Gerosios patirties mainai su kitomis šalies ir užsienio bendruomenėmis (mobilumo programos)
- 16) Socialinio/bendruomeninio verslo organizavimas
- 17) Kita _____

8. Kiek šiuo metu turite sąrašinių narių? (įrašyti 2021.01.01 sąrašinį skaičių) _____

9. Kokie motyvai, jūsų nuomone, skatina vietos gyventojus dalyvauti BO veikloje?: (pasirinkti maksimaliai 5 požymius)

- 1) Kaimynams padedant, bendrai efektyviau spręsti ūkinius, organizacinius, aplinkosauginius ir kitus gyvenamosios aplinkos klausimus
- 2) Galimybė asmeninėmis pastangomis prisidėti prie bendruomenės klausimų sprendimo
- 3) Noras pasidalinti savo žiniomis, patirtimi su BO nariais, prisidėti prie bendros gerovės
- 4) Poreikis bendrauti, neužsidaryti namuose
- 5) Poreikis dalyvauti saviveiklos kolektyvuose, kultūrinėje ir sportinėje veikloje, savirealizacija
- 6) Noras jungtis prie aktyvių žmonių, lyderių
- 7) Galimybė sukurti kitiems, susikurti sau darbo vietą
- 8) Galimybė gauti paslaugas
- 9) Saugumo jausmas, geresnės galimybės pažinti kaimynus

10) Nes taip elgiasi kaimynai, nesinori iškristi iš bendro konteksto

11) Kita _____

10. Aktyvesni BO veikloje dalyvaujantys asmenys pagal lytį yra: (1 pasirinkimo variantas)

- 1) Moterys
- 2) Vyrų
- 3) Neturime informacijos

11. Aktyvesni BO veikloje dalyvaujantys asmenys pagal amžių: (1 pasirinkimo variantas)

- 1) Jauni asmenys (18-29 metų)
- 2) Vidutinio darbingo amžiaus
- 3) Pensinio amžiaus
- 4) Neturime informacijos

12. Aktyvesni BO veikloje dalyvaujantys asmenys pagal užimtumą: (3 pasirinkimo variantai)

- 1) Besimokantys
- 2) Dirbantys asmenys
- 3) Bedarbiai
- 4) Ūkininkaujantys asmenys
- 5) Asmenys auginantys mažamečius vaikus
- 6) Įvairias socialines paslaugas gaunantys piliečiai
- 7) Neturime informacijos

13. Jūsų manymu, kokios yra priežastys, dėl kurių gyventojai nedalyvauja BO veikloje: (pasirinkti maksimaliai 3 požymius)

- 1) Žmonės labai užsiėmę, neturi laiko
- 2) Žmonės nemato prasmės ir naudos dalyvauti, nes nemato bendrų tikslų, idėjų, savanoriškos veiklos ir BO veiklos pridėtinės vertės
- 3) BO vykdoma veikla daliai gyventojų yra neaktuali, nepatraukli, neįdomi
- 4) Žmonės nepalankiai žiūri/ nuogąstauja dėl politinių partijų bandymų įtakoti BO
- 5) Dalyvavimo keliama potenciali grėsmė (darbo praradimas, vieša nuomonė ir kt.)
- 6) Silpna BO vadovų lyderystė
- 7) Nepakanka informacijos apie BO veiklą, galimybes jungtis
- 8) Kita _____

14. Jūsų BO administravimas ir vadyba (kiekvienoje eilutėje pasirinkti po 1 požymį)

	Taip	Ne, nėra poreikio	Ne, kitos priežastys
Ar nuo BO įsisteigimo pradžios nors kartą keisti įstatai?	☐	☐	☐
Ar BO turi išrinktą kolegialų organą (valdybą, tarybą)?	☐	☐	☐
Ar BO organizuoja kasmet visuotinį susirinkimą?	☐	☐	☐
Ar BO organizuoja su išrinkta valdyba/taryba susirinkimus (mažiausiai 4 į metus)?	☐	☐	☐
Ar duomenys apie pasikeitimus BO valdymo struktūroje perduodami Registrų centrui?	☐	☐	☐
Ar Registrų centrui kasmet teikiamos veiklos ir finansinės ataskaitos?	☐	☐	☐

Ar BO užregistravusi VĮ Registrų centre NVO žymą? (nuo 2020 metų)	☐	☐	☐
Ar BO turi patvirtintą savo veiklos strategiją (kryptis kelių metų perspektyvai)?	☐	☐	☐
Ar BO turi atsiskaitomą sąskaitą (-as) Lietuvos bankuose ar finansinėse įmonėse?	☐	☐	☐
Ar turi finansininką (įmonę), tvarkančią BO buhalteriją?	☐	☐	☐
Ar 2 metų laikotarpyje BO atstovai dalyvavo dienos ar ilgesniuose mokymuose, susijusiuose su BO reikalingais įgūdžiais?	☐	☐	☐
Ar turi savo interneto svetainę, viešina veiklą socialiniuose tinkluose?	☐	☐	☐
Ar BO turi jau tradicija tapusius renginius, organizuojamus nuolatos ir išsiskiriančius jūsų kaime, seniūnijoje, miestelyje, rajone, mieste ar visoje Lietuvoje?	☐	☐	☐
Ar organizuodama veiklas BO pritraukia savanorius?	☐	☐	☐

15. Projektai ir veiklos, kurias jūsų BO pastaruoju metu įgyvendino ir kuriomis didžiuojatės? (įrašyti)

--

16. Kokius bendradarbiavimo ryšius palaiko jūsų BO su kitomis institucijomis ir organizacijomis (kiekvienoje eilutėje pasirinkti po 1 požymį)

	Stiprūs, dalykiniai	Daugiau draugiški, nei dalykiniai	Vidutiniai	Reti, epizodiniai	Ryšių nepalaikom
Miesto/rajono savivaldybės administracija	☐	☐	☐	☐	☐
Vietos seniūnija	☐	☐	☐	☐	☐
Miestų/rajonų vietos veiklos grupė (VVG)	☐	☐	☐	☐	☐
Kitos bendruomenės ir NVO	☐	☐	☐	☐	☐
Ikimokyklinio ugdymo įstaigos	☐	☐	☐	☐	☐
Mokyklos ir kitos švietimo įstaigos	☐	☐	☐	☐	☐
Bibliotekos	☐	☐	☐	☐	☐
Kultūros centras (-ai)	☐	☐	☐	☐	☐
Policija (bendruomenės pareigūnai)	☐	☐	☐	☐	☐
Verslas	☐	☐	☐	☐	☐
Ūkininkai	☐	☐	☐	☐	☐

17. Kaip manote, ar Jūsų BO būtų lengviau veikti, jei ji bendradarbiautų su kitomis vietos BO/NVO ? (1 pasirinkimo variantas)

- 1) Taip, jau bendradarbiaujame ar ketiname bendradarbiauti. Toks bendradarbiavimas įgalintų vykdyti didesnius projektus, palengvėtų projektų administravimą, būtų galima gauti daugiau paramos lėšų ir pan.
- 2) Ne, toks bendradarbiavimas komplikotų projektų įgyvendinimą
- 3) Sunku pasakyti, nes mūsų organizacija neturi bendrų projektų vykdymo patirties

18. Ar jūsų BO, jos nariai, deleguotas atstovas (-ai) dalyvauja bendruomenėms svarbių klausimų svarstyme, sprendinių priėmime? (pažymėti visus tinkamus variantus)

- 1) Yra seniūnaitis
- 2) Yra seniūnijos išplėstinės seniūnaičių sueigos narys
- 3) Yra savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos (BOT) narys
- 4) Yra savivaldybės NVO tarybos narys
- 5) Yra skėtinių/asocijuotų narių struktūros atstovas
- 6) Yra savivaldybės visuomeninių komisijų narys
- 7) Yra savivaldybės/valstybės institucijų darbo grupės (-ių) narys
- 8) Dalyvauja viešųjų projektų svarstymuose ir vertimuose
- 9) Savivaldybės (miesto/rajono) vietos veiklos grupėje
- 10) Nedalyvauja niekur
- 11) Kita _____

19. Įvardinkite, su kokiomis veiklos problemomis susiduria jūsų BO? (pasirinkti maksimaliai 4 požymius)

- 1) Menkas organizacijos narių aktyvumas ir lyderystės stoka
- 2) Trūksta žinių ir gebėjimų organizacijos tikslams siekti
- 3) Neaiškios BO veiklos kryptys, nes ir kiti vykdo panašią veiklą
- 4) Teisės aktų netobulumas/nežinojimas
- 5) Veiklai plėtoti trūksta finansų ir kitų materialių išteklių
- 6) Stinga naujos veiklos – pradedant naujų idėjų iškėlimu ir baigiant jų realizavimu
- 7) Trūksta vietos valdžios ir gyventojų supratimo bei palaikymo
- 8) BO neturi patalpų
- 9) BO patalpos nepritaikytos veiklai
- 10) Trūksta materialių išteklių ir gebėjimų savo veiklai pasitelkti savanorius
- 11) Kita _____

ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

20. Ar turite samdomų darbuotojų BO? (1 pasirinkimo variantas)

- 1) Taip, turime samdomų darbuotojų ištisus metus
- 2) Darbuotojus samdome tik projektinių veiklų laikotarpiu
- 3) Neturime samdomų darbuotojų

21. Kaip organizuojate BO veiklą? (1 pasirinkimo variantas)

- 1) Didelį darbų krūvį neša 1-2 žmonės
- 2) Pasiskirstome darbais, dirbame komandoje, dažniausiai tai 5-10 aktyvių žmonių grupė
- 3) Į veiklas įtraukiame BO narius ar vietinius gyventojus
- 4) Veikloje aktyviai dalyvauja „išorės“ savanoriai, kurie nėra BO nariai
- 5) Veiklą tik pradedame, todėl komanda dar nėra susiformavusi
- 6) Veikla šiuo metu pristabdyta

22. Jūsų BO gebėjimai pagal įvardintas sritis (kiekvienoje eilutėje pasirinkti po 1 požymį)

	Silpni	Vidutiniai	Pakanami
Finansavimo šaltinių paieška	☐	☐	☐

Projektų rengimas/valdymas (administravimas)	☐	☐	☐
Darbas su savanoriais	☐	☐	☐
Darbas su vaikais ir jaunimu	☐	☐	☐
Darbas su socialiai pažeidžiamomis grupėmis	☐	☐	☐
Teisinis raštingumas	☐	☐	☐
Užsienio kalbos	☐	☐	☐
BO buhalterijos tvarkymas	☐	☐	☐
Strateginis planavimas	☐	☐	☐
Efektyvi komunikacija su valdžios institucijomis	☐	☐	☐
BO valdymas, vadyba	☐	☐	☐
Žmogiškieji ištekliai	☐	☐	☐
Socialinės veiklos organizavimas	☐	☐	☐
Socialinio verslo organizavimas	☐	☐	☐
Komunikacija su vietos bendruomene	☐	☐	☐
Sklaida, viešinimas	☐	☐	☐
Kompiuterinis raštingumas	☐	☐	☐

BO FINANSAVIMO ŠALTINIAI

23. Ar jūsų BO vykdė ar vykdo projektinę veiklą? (1 variantas)

- 1) Taip
- 2) Ne, nevykdom ir neplanuojame vykdyti
- 3) Šiuo metu ne, tačiau ketiname vykdyti

24. Kiek vidutiniškai į metus tenka įgyvendinti projektų? (1 pasirinkimo variantas)

- 1) 1
- 2) 2-3
- 3) Daugiau nei 3
- 4) Nė vieno

25. Kas sudarė jūsų BO metines pajamas (2020 m. duomenimis)? (pažymėti tinkamus variantus)

- 1) Nario mokestis
- 2) 1,2 % gyventojų pajamų mokestis
- 3) Savivaldybės finansuojami projektai
- 4) Ministerijų finansuojami projektai
- 5) ES struktūrinių fondų ir kitų tarptautinių fondų lėšomis finansuojami projektai
- 6) Kiti fizinių/juridinių asmenų piniginiai įnašai, aukos, parama
- 7) BO uždirbtos pajamos
- 8) Kiti šaltiniai
- 9) Pajamų neturėjome (pereiti prie 27 klausimo - patikslinti Nr.)

26. Jūsų BO 2020 m. bendros veiklos metinės pajamos (1 pasirinkimo variantas)

- 1) <500 Eur
- 2) 501-3000 Eur
- 3) 3001-5000 Eur

- 4) 5001-10000 Eur
- 5) >10000 Eur

27. Išdėstykite pajamų šaltinius pagal svarbumą (*Pajamų šaltinį, kuris organizacijos veiklai yra svarbiausias pažymėkite vienetu, antrą pagal dydį pajamų šaltinį – dvejetu ir t.t.*)

- Nario mokestis
- 1,2 % gyventojų pajamų mokestis
- Savivaldybės finansuojami projektai
- Ministerijų finansuojami projektai
- ES struktūrinių fondų ir kitų tarptautinių fondų lėšomis finansuojami projektai
- Kiti fizinių/juridinių asmenų piniginiai įnašai, aukos, parama
- BO uždirbtos pajamos
- Kiti šaltiniai

BO INFRASTRUKTŪRINIAI IR ORGANIZACINIAI IŠTEKLIAI

28. Ar savo veiklai organizuoti, administruoti BO turi patalpas? (*1 pasirinkimo variantas*)

- 1) Taip
- 2) Ne, tačiau poreikis yra (pereiti prie 31 klausimo)
- 3) Ne, poreikio nėra (pereiti prie 31 klausimo)

29. Kas patalpų savininkas? (*1 pasirinkimo variantas*)

- 1) Savivaldybei/seniūnijai priklausančios patalpos
- 2) Švietimo/ ugdymo įstaigos
- 3) Nuomojamos/gaunamos iš privačių asmenų
- 4) Religinės organizacijos
- 5) Kultūros centro patalpos
- 6) BO nario/narių nuosavos patalpos
- 7) BO nuosavybė

30. Turimų patalpų išlaikymo kaštai: (*1 pasirinkimo variantas*)

- 1) BO reikia mokėti tik už komunalines paslaugas
- 2) BO reikia mokėti ir už nuomą, ir už komunalines paslaugas
- 3) BO nereikia mokėti nei už komunalines paslaugas, nei už nuomą

31. Ar turi BO biuro techniką ar kitą turtą?

- 1) Taip, turi
- 2) Ne, neturi. Naudojama asmeninė ar darbovietės įranga (*pereiti prie 33 klausimo*)

32. Kokią biuro techniką/turtą turite? (*pažymėti tinkamus variantus*)

- 1) Laidinis telefonas
- 2) Mobilus telefonas
- 3) Kopijavimo aparatas
- 4) Multimedijos projektorius
- 5) Kompiuteris su pagrindine programine įranga

- 6) Spausdintuvas
- 7) Skaitytuvas (skeneris)
- 8) Muzikinis centras (muzikos kolonėlė)
- 9) Interneto ryšys
- 10) Automobilis
- 11) Kita _____

BO GALIMYBĖS PERIMTI DALĮ PASLAUGŲ IR JAS TEIKTI

33. Kokių paslaugų trūksta jūsų bendruomenės gyvenamojoje vietoje? (pažymėti tinkamus variantus)

- 1) Vaikų ir jaunimo neformalaus užimtumo (popamokinė veikla, būreliai, stovyklos ir pan.)
- 2) Socialinių paslaugų¹ senyvo amžiaus žmonėms
- 3) Socialinių ir užimtumo paslaugų suaugusiems žmonėms su negalia
- 4) Paslaugų šeimai (daugiavaikėms šeimoms, šeimoms, auginančioms vaikus su negalia, šeimoms, patiriančioms socialinę atskirtį ir pan.)
- 5) Kultūros paslaugų²
- 6) Aplinkos tvarkymo darbų³
- 7) Sporto, sveikatinimo paslaugų
- 8) Ūkinių paslaugų namų ūkiams
- 9) Reintegracijos paslaugų grįžtantiems iš įkalinimo įstaigų, institucinės globos įstaigų, emigrantams
- 10) Gyvūnų globos ir priežiūros paslaugų
- 11) Paslaugų netrūksta
- 12) Kitos _____

34. Jūsų nuomone, kokiai socialinei grupei labiausiai trūksta paslaugų jūsų gyvenamojoje vietovėje? (pažymėti tinkamus variantus)

- a) bedarbiams
- b) benamiams
- c) socialinę atskirtį patiriančioms šeimoms
- d) vaikams (0 -14 m.)
- e) jaunimui (14-29 m.)
- f) vienišiesiems senyvo amžiaus asmenims

¹ Socialinės paslaugos: informavimas; konsultavimas; tarpininkavimas ir atstovavimas; maitinimo organizavimas; aprūpinimas būtiniausiais drabužiais ir avalyne; transporto organizavimas; sociokultūrinės paslaugos; asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas; kitos bendrosios socialinės paslaugos; pagalba į namus; socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas; apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose; laikinas apnakvindinimas; intensyvi krizių įveikimo pagalba; dienos socialinė globa; trumpalaikė socialinė globa; ilgalaikė socialinė globa; atvirasis darbas su jaunimu; pasirengimo šeimai ir tėvystės įgūdžių ugdymas; psichosocialinė pagalba; vaikų dienos socialinė priežiūra

² Kultūros paslaugos suprantamos kaip mėgėjų meno kolektyvų, studijų, būrelių veikla, pramoginių, edukacinių ir kitų renginių organizavimas; valstybinių švenčių, atmintinų datų, kalendorinių švenčių paminėjimų organizavimas; vaikų ir jaunimo meninio ugdymo organizavimas; etninės kultūros ir mėgėjų meną populiarinančių renginių organizavimas; sociokultūrinių bendruomenių poreikius tenkinančių veiklų organizavimas ir kt.

³ Aplinkos tvarkymo darbai - teritorijos šlavimas rankiniu ir mechanizuotu būdu; važiuojamosios dalies valymas; šaligatvių šlavimas; šaligatvių ir lauko plytelių plovimas; betono dangos plovimas; šiukšlių surinkimas ir išnešimas; šiukšliadėžių valymas; vejų šienavimas; teritorijų valymas nuo sniego; sniego išvežimas, nustūmimas, kasimas; mechanizuotas barstymas smėlio druskos mišiniu; sniego kasimas nuo stogų; latakų valymas; lapų grėbimas ir išvežimas; želdinių priežiūra; medžių genėjimas.

- g) asmenims su negalia
- h) grįžusiems iš įkalinimo įstaigų / institucinės globos įstaigų
- i) grįžtantiems emigrantams
- j) kitataučiams
- k) kita _____

35. Įvertinkite savo BO galimybes užsiimti dalies paslaugų teikimu vietos gyventojams (kiekvienoje eilutėje pasirinkti po 1 požymį)

	Jau dabar teikiame ir planuojame teikti toliau	Dabar teikiame, bet planuojame nutraukti	Neteikiame, tačiau planuojame teikti	Neteikiame ir neplanuojame teikti
1) Vaikų ir jaunimo neformalaus užimtumo organizavimas (vaikų dienos centras, būreliai, stovyklos ir pan.)	☐	☐	☐	☐
2) Socialinių ir užimtumo paslaugų teikimas senjorams	☐	☐	☐	☐
3) Socialinių ir užimtumo paslaugų teikimas žmonėms su negalia ir jų šeimoms	☐	☐	☐	☐
4) Pagalba atvykstantiems ir grįžtantiems asmenims, jų šeimų nariams organizavimas	☐	☐	☐	☐
5) Reintegracijos paslaugos grįžtantiems iš įkalinimo įstaigų, globos namų, narkologijos centrų ir pan.	☐	☐	☐	☐
6) Paslaugos šeimai (pozityvi tėvystė, psichologo, mediacija ir pan.)	☐	☐	☐	☐
7) Kultūros, laisvalaikio, poilsio paslaugų/renginių organizavimas	☐	☐	☐	☐
8) Aplinkos tvarkymo darbų organizavimas	☐	☐	☐	☐
9) Sporto, sveikatinimo paslaugų organizavimas	☐	☐	☐	☐
10) Gyvūnų globos ir priežiūros paslaugų organizavimas	☐	☐	☐	☐
11) Ūkinių paslaugų namų ūkiams organizavimas	☐	☐	☐	☐
12) Mokymų organizavimas	☐	☐	☐	☐
13) Teisinės konsultacijos gyventojams	☐	☐	☐	☐
14) Gyvenamosios vietos identiteto atskleidimo, įveiklinimo paslauga (edukaciniai, turistiniai maršrutai, kulinarinis paveldas ir pan.)	☐	☐	☐	☐

36. Jūsų BO veiklos vizija po 5 metų? (1 pasirinkimo variantas)

- 1) Plėsti veiklos apimtį, ieškoti galimybių užsidirbti lėšų iš socialinio arba bendruomeninio verslo, teikti viešąsias paslaugas
- 2) Dirbti panašiais pajėgumais ir organizuoti panašią veiklą, kokią darėme iki šiol

- 3) Stabdyti veiklą
- 4) Kita

37. Nurodykite kokia išorinė parama padėtų Jūsų BO pasiekti kokybiškai naują veiklos lygmenį, t.y. kad BO gebėtų savarankiškai vykdyti veiklą pasirinktoje srityje? (kiekvienoje eilutėje pasirinkti po 1 požymį)

	Labai padėtų	Padėtų iš dalies	Visiškai nepadėtų
1) BO aktyvo ir lyderių praktiniai mokymai	☐	☐	☐
2) Savivaldybės administracijos konsultacijos vadybos, apskaitos ir veiklos organizavimo, projektų vykdymo klausimais	☐	☐	☐
3) Pagalba, konsultavimas vykdant viešuosius pirkimus BO			
4) VVG konsultacijos vadybos, apskaitos ir veiklos organizavimo, projektų vykdymo klausimais	☐	☐	☐
5) Vietos valdžios priimti sprendimai dėl galimų paslaugų perdavimo ir/arba produktų užsakymų BO	☐	☐	☐
6) Bendrų projektų su kitomis NVO/BO	☐	☐	☐
7) Bendradarbiavimas su verslininkais	☐	☐	☐
8) Susipažinimas su šalies ir užsienio NVO/BO veiklos gerąja patirtimi ir pagalba užmezgant ryšius su šalies ir užsienio NVO/BO	☐	☐	☐
9) Papildomas BO idėjų ir projektų finansavimas	☐	☐	☐
10) Tinkamų patalpų BO veiklai organizuoti suteikimas lengvatinėmis sąlygomis	☐	☐	☐
11) BO buhalterinės apskaitos nemokamų paslaugų suteikimas tvarkant BO dokumentus	☐	☐	☐
12) Teisinės bazės tobulinimas, stiprinant bendruomeninę veiklą	☐	☐	☐

38. Jūsų siūlymai, pastabos, komentarai (įrašyti)

39. Jei norėsite gauti tyrimo rezultatus, įrašykite savo el. paštą

Ačiū už laiką, skirtą apklausai.

**Pagarbiai,
Apklausos organizatoriai**

2 PRIEDAS.**3 lentelė. Lietuvos miestų bendruomenių organizacijos (2021 m. balandžio mėn. duomenys).**

Eil. Nr.	Savivaldybė	Skėtinių asociacijų narių skaičius / VBO skaičius mieste
1	Vilniaus miestas	37
1	Vilniaus miestas	4
1	Vilniaus miestas	55
2	Akmenė	1
3	Anykščiai	1
4	Alytaus miestas	7
5	Birštonas	3
6	Biržai	1
7	Elektrėnai	1
7	Vievis/Elektrėnai	2
8	Ignalina	6
9	Jonava	1
10	Jurbarkas	3
11	Kaišiadorys	1
12	Kalvarija	1
13	Kaunas	59
13	Kaunas	25
14	Kazlų Rūda	0
15	Kelmė	1
16	Kėdainiai	3
17	Klaipėda	7
17	Klaipėdos miestas	24
18	Kretinga	2
19	Kupiškis	1
20	Lazdijai	1
21	Marijampolė	3
22	Mažeikiai	0
23	Molėtai	1
24	Neringa	1
25	Pagėgiai	1
26	Pakruojis	5

27	Palanga	1
28	Panevėžys, miestas	16
29	Pasvalys	0
30	Plungė	0
31	Prienų	1
32	Radviliškio	0
33	Raseinių	1
34	Rietavo	1
35	Rokiškio	1
36	Skuodo	1
37	Šakiai	0
38	Šalčininkų	1
39	Šiauliai	8
39	Šiauliai, miestas	23
40	Šilalės rajono savivaldybė	1
41	Šilutė	1
42	Širvintų rajono savivaldybė	1
43	Švenčionių rajono savivaldybė	0
44	Tauragės rajono savivaldybė	7
45	Telšiai	1
46	Trakai	0
47	Ukmergės rajono savivaldybė	4
48	Utenos rajono savivaldybė	0
49	Varėnos rajono savivaldybė	0
50	Vilkaviškio rajono savivaldybė	1
51	Visagino sav.	1
52	Zarasų sav.	1
	VISO	249

3 PRIEDAS.

3 lentelė. Lietuvos kaimo bendruomenių organizacijos, sąvadas (2021-02-26 duomenys).

Eil. Nr.	Savivaldybė	Bendras skaičius
1	Akmenės rajono savivaldybė	33
2	Alytaus rajono savivaldybė	60
3	Anykščių rajono savivaldybė	46
4	Birštono savivaldybė	5
5	Biržų rajono savivaldybė	46
	Druskininkų savivaldybė	10
6	Elektrėnų savivaldybė	31
7	Ignalinos rajono savivaldybė	33
8	Jonavos rajono savivaldybė	24
9	Joniškio rajono savivaldybė	46
10	Jurbarko rajono savivaldybė	40
11	Kaišiadorių rajono savivaldybė	46
12	Kalvarijos savivaldybė	21
13	Kauno rajono savivaldybė	82
14	Kazlų Rūdos savivaldybė	17
15	Kėdainių rajono savivaldybė	58
16	Kelmės rajono savivaldybė	46
17	Klaipėdos rajono savivaldybė	65
18	Kretingos rajono savivaldybė	34
19	Kupiškio rajono savivaldybė	24
20	Lazdijų rajono savivaldybė	42

21	Marijampolės savivaldybė	37
22	Mažeikių rajono savivaldybė	39
23	Molėtų rajono savivaldybė	35
24	Pagėgių savivaldybė	21
25	Pakruojo rajono savivaldybė	39
26	Panevėžio rajono savivaldybė	67
27	Pasvalio rajono savivaldybė	48
28	Plungės rajono savivaldybė	24
29	Prienų rajono savivaldybė	47
30	Radviliškio rajono savivaldybė	45
31	Raseinių rajono savivaldybė	62
32	Rietavo savivaldybė	11
33	Rokiškio rajono savivaldybė	37
34	Skuodo rajono savivaldybė	25
35	Šakių rajono savivaldybė	39
36	Šalčininkų rajono savivaldybė	23
37	Šiaulių rajono savivaldybė	63
38	Šilalės rajono savivaldybė	41
39	Šilutės rajono savivaldybė	43
40	Širvintų rajono savivaldybė	29
41	Švenčionių rajono savivaldybė	33
42	Tauragės rajono savivaldybė	33
43	Telšių rajono savivaldybė	31
44	Trakų rajono savivaldybė	45

45	Ukmergės rajono savivaldybė	38
46	Utenos rajono savivaldybė	32
47	Varėnos rajono savivaldybė	45
48	Vilkaviškio rajono savivaldybė	58
49	Vilniaus rajono savivaldybė	79
50	Zarasų rajono savivaldybė	26
	Viso:	2004